

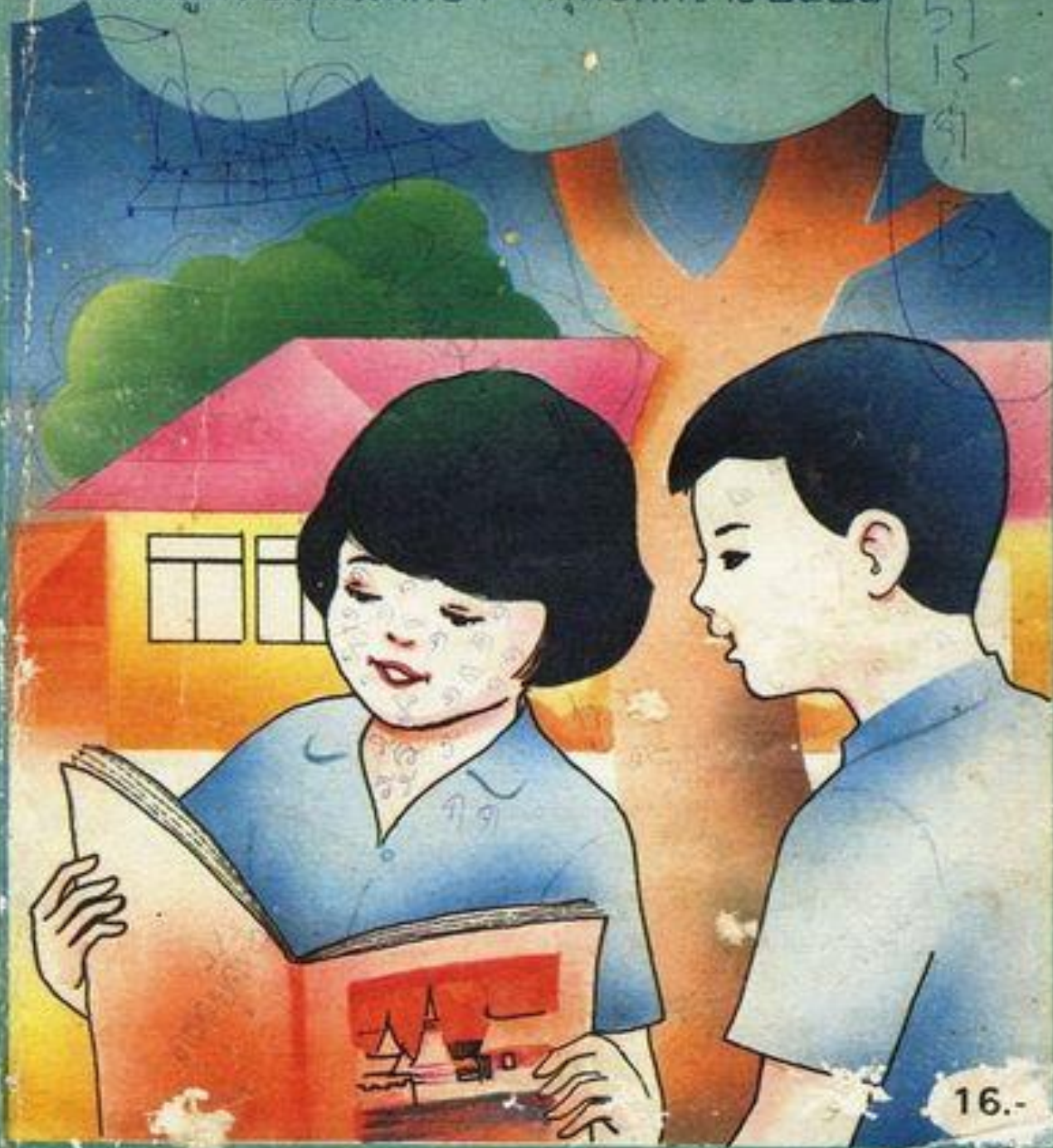
หนังสือเรียน ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๑
ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑

๖๔
๐๓๑
๕.๓๕
๕/๑
๑๕
๑๑
๕

หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

พิมพ์ครั้งที่สิบสี่ ๓๕๐,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๕๓๕

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๑๖.๐๐ บาท

(ห้ามขายเกินกว่าราคาที่กำหนดไว้)

องค์การค้าของคุรุสภาจัดพิมพ์จำหน่าย

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว

๒๒๔๘ ถนนลาดพร้าว บางกะปิ กรุงเทพมหานคร

มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ ขึ้น กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในโรงเรียนได้

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๒๔

(นายอบ ทองไข่มุกด์)

ผู้ตรวจราชการกระทรวง รักษาราชการแทน
รองปลัดกระทรวงปฏิบัติราชการแทน
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

ด้วยกระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาเห็นควรให้มีการจัดทำสื่อ
การเรียนกลุ่มทักษะ ภาษาไทย ระดับประถมศึกษา ชั้น เพื่อใช้ประกอบ
การเรียนการสอนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ อีก
ทั้งเพื่อให้เหมาะสมกับกาลสมัยและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ จึง
ได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ ๕ ขึ้น ดังคำสั่งแนบท้ายหนังสือนี้

คณะกรรมการได้จัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๑ ชั้นประถมศึกษา
ปีที่ ๕ โดยเรียบเรียงเนื้อหาให้นักเรียนอ่านด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน
พร้อมทั้งสอดแทรกความรู้ทางภาษาตามที่หลักสูตรกำหนดไว้อย่างครบถ้วน
นอกจากนี้ยังได้จัดทำแบบฝึกไว้ท้ายบทเรียนแต่ละบท เพื่อให้ผู้เรียน
ฝึกทักษะทางภาษาให้บรรลุผลตามจุดประสงค์ของหลักสูตรด้วย

กรมวิชาการหวังว่าหนังสือเรียนภาษาไทยเล่มนี้จะเป็นประโยชน์
ต่อการเรียนการสอนได้เป็นอย่างดี และขอขอบคุณทุกท่านที่ได้มีส่วน
ช่วยเหลือการจัดทำไว้ ณ โอกาสนี้

(นายเอกวิทย์ ณ ถลาง)

อธิบดีกรมวิชาการ

๒๘ กันยายน ๒๕๒๔

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑	ท่อม - โมง	๑
บทที่ ๒	จำกั๊บจด	๑๓
บทที่ ๓	เกาะหนู เกาะแมว	๒๗
บทที่ ๔	ปณิธานของฉัตร	๓๙
บทที่ ๕	สินสมุทร	๕๓
บทที่ ๖	บางระจันรำลึก	๖๗
บทที่ ๗	น้ำบ่อน้อย	๘๒
บทที่ ๘	เทียนน้ำตก	๙๔
บทที่ ๙	เพลงเกี่ยวข้าว	๑๐๗
บทที่ ๑๐	ยิ้มพิมพ์ใจ	๑๒๑
	คำประพันธ์ในหนังสือเรียน	๑๓๓
	หนังสืออ่านนอกเวลา	๑๓๔
	นกกระจาบ	๑๓๕
	สังข์ทอง	๑๕๔
	ประมวลคำที่ควรศึกษา	๑๗๘

บทที่ ๑

ท่อม - โมง

พอขึ้นชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ มานีสุง ๑๔๕ เซนติเมตร ชูใจ สูงกว่ามานี ๒ เซนติเมตร ดวงแก้วสูง ๑๔๐ เซนติเมตร สมคิดสูง ไล่เลี่ยกับมานี ส่วนปิติสูงถึง ๑๕๕ เซนติเมตร แลดูตัวของเขาสูง กังก้าง แขนและขายาวเกะกะ เพื่อน ๆ ในชั้นเติบโตสูงใหญ่ขึ้นตามวัย ทุกคน ไม่เพียงแต่ร่างกายเท่านั้นที่เจริญเติบโต ความคิดจิตใจของพวกเขา ก็งอกงามขึ้นตามลำดับด้วย รู้จักคิด รู้ว่าอะไรถูกผิด ควรทำหรือไม่ควรทำ รู้จักบาปบุญคุณโทษ เพราะทั้งพ่อแม่ ผู้ปกครองและครู อาจารย์ต่างร่วมมือกันอบรมสั่งสอน และฝึกฝนส่งเสริมให้พวกเขาเป็นคนดี ตั้งอกตั้งใจศึกษาเล่าเรียนตลอดมา

วันนั้นเพิ่งเปิดเรียนมาได้สามวัน พอถึงเวลาที่กำหนดให้ศึกษาค้นคว้า ครูประจำชั้นให้นักเรียนทำงานตามลำพัง สมคิดนั่งทำงาน

พลาจอำปากหวาหวอด ๆ เขารีบแก้ตัวกับเพื่อน ๆ ว่า “ตอนหยุดเทอมฉันไปอยู่กับปู่ที่ภูเก็ต ทำตัวสบายเกินไปเลยติดนิสัย กลางคืนพอสามทุ่มก็เข้านอน สองโมงเช้าจึงตื่น” ปิติฟังแล้วรู้สึกสงสัยคำว่า ทุ่ม กับ โมง ขึ้นมาทันทีว่าเหตุใดเวลากลางคืนจึงเรียกว่าทุ่ม เวลากลางวันจึงเรียกว่าโมง ทำไมจึงไม่เรียกให้เหมือนกัน เขาคิดว่าซุใจอาจจะรู้เพราะย่าของซุใจเป็นคนช่างเล่า ซุใจกำลังคิดเลขไม่ออก รู้สึกหงุดหงิดอยู่แล้ว พอปิติมาเข้าชี้ถามแม้ไม่ถึงกับโกรธเป็นฟืนเป็นไฟก็ทำท่ากระพืดกระเฟียด บ่นเพิ่มพ้ำว่าปิติคิดฟุ้งซ่าน ใคร ๆ เขาเรียกเช่นนี้มานานแล้ว ไม่เห็นใครสงสัย ปิติจึงไปถามครูทำหน้าที่บรรณารักษ์

สมเด็จพระยาจักรีบรมราชานุภาพ

ครูส่งหนังสือให้ปิติเล่มหนึ่ง ชื่อ “นิทานโบราณคดี” เป็นพระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ปิติเปิดดูสารบัญชามีเรื่องน่าสนใจหลายเรื่อง เขาเห็นนิทานเรื่องที่ ๖ มีเรื่องย้ายมอญและท่อมมอญ ก็นั่งอ่านด้วยความสนใจ เมื่ออ่านจบเขาเก็บหนังสือไปคืนครูทำหน้าที่บรรณารักษ์แล้วกลับไปห้องเรียน เพื่อน ๆ หลายคนยังนั่งทำงานอยู่ที่โต๊ะ บางคนอ่านหนังสืออยู่ที่มุมห้อง

ปิติเตร่เข้าไปยืนข้างโต๊ะชูใจ พลังพูดเปรย ๆ ว่า “ฉันรู้แล้วละว่า ทำไมเราจึงเรียกเวลากลางวันว่ามอญ เรียกเวลากลางคืนว่าท่อม” ชูใจทำเลขเสร็จแล้วจึงอารมณ์ดี หันไปพูดกับปิติว่า “ไปรู้มาจากไหนล่ะ

ปิติ ไหนลองขยายให้ฟังบ้างซี” ปิติเดินวางเขื่องไปยืนกลางห้อง “ใครอยากฟังบ้างละ ฉันจะเล่าให้ฟัง” เพื่อน ๆ เเงหน้าขึ้นถามว่าปิติจะเล่าเรื่องอะไร พอรู้ก็พากันดีใจ เพราะทุกคนอยากรู้อยู่เหมือนกัน “รีบเล่าเถอะปิติ เวลาจวนจะหมดแล้ว” มานี้เร่งเร็ว ปิตียึดอกขึ้นอย่างภาคภูมิ พยายามวางท่าราวกับนักปราชญ์ ทำเสียงห้าวและพูดซ้ำ ๆ มีจังหวะเหมือนผู้ใหญ่

“เรื่องเรียกเวลากลางวันว่าโมง เรียกเวลากลางคืนว่าทุ่มนี้ สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพทรงสันนิษฐานไว้ในหนังสือนิทานโบราณคดี ซึ่งเป็นพระนิพนธ์ของพระองค์ว่า ในสมัยโบราณเวลากลางวันคงจะใช้ฆ้องตีบอกเวลา เสียงฆ้องดัง โมง โมง เวลาเท่าไรก็ดีเท่านั้นครั้ง เช่นตีสามครั้งก็เป็นสามโมง ตีหกครั้งก็เป็นหกโมง ส่วนเวลากลางคืนใช้กลองตีบอกเวลา เสียงกลองดังตุ้ม ตุ่ม หรือทุ่ม ทุ่ม เวลาเท่าไรก็ดีเท่านั้นครั้ง ตีห้าครั้งก็เป็นห้าทุ่ม” เพื่อนคนหนึ่งถามขึ้นว่า “เดี๋ยวนี้อยู่ไม่ได้ตีฆ้องหรือกลองบอกเวลาแล้ว ทำไมยังเรียกทุ่ม เรียกโมงอยู่ละ”

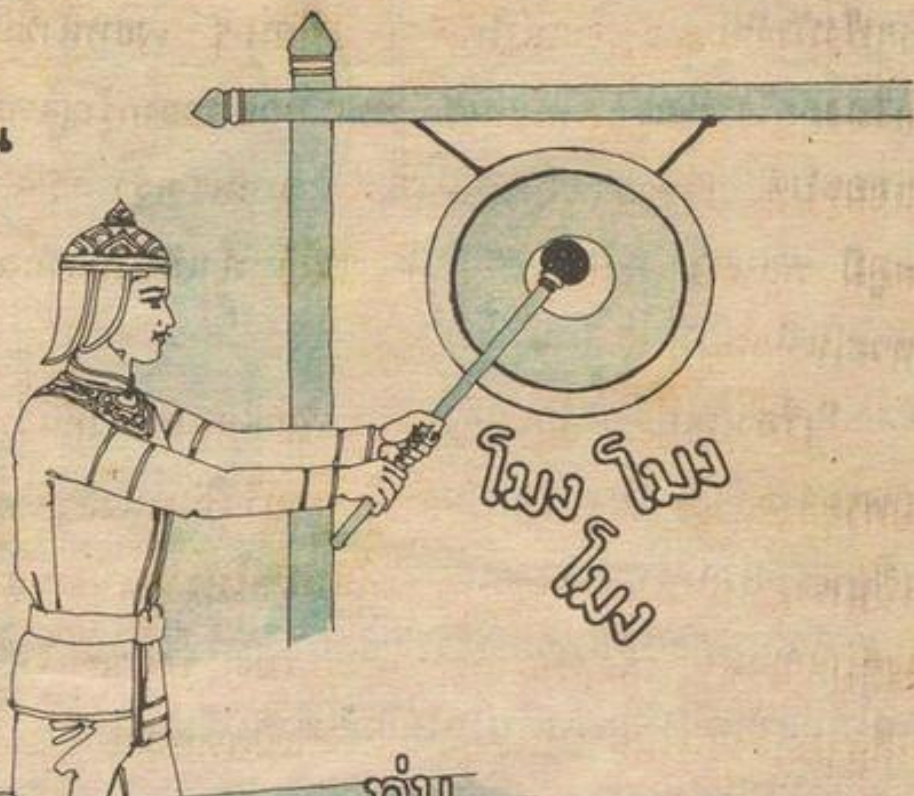
ปิติตอบ “ถึงจะไม่ได้ตีฆ้องหรือกลองบอกเวลา แต่คำทุ่มกับโมงเป็นที่เข้าใจของคนทั่วไปแล้วจึงยังคงเรียกติดปากอยู่”

“ถ้าไม่เรียกว่าทุ่มกับโมงแล้วเธอจะเรียกว่าอย่างไร” ชูใจหันไปถาม เพื่อนคนนั้นนั่งนิ่ง นึกอยู่เป็นนานจึงตอบเสียงอ่อย ๆ ว่า “ไม่รู้ซี”

“เดี๋ยวนี้อามีนาฬิกาบอกเวลา เสียงนาฬิกาดัง แก๊ง แก๊ง เรา น่าจะเรียก สองแก๊ง สามแก๊ง” เพื่อนคนหนึ่งออกความเห็น

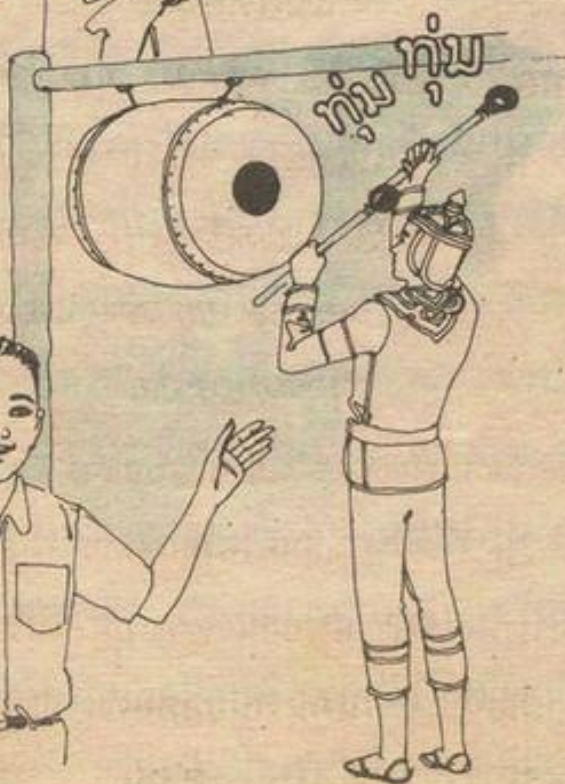
“นาฬิกาที่บ้านของฉันดัง ตึงต๋อง ตึงต๋อง มิต้องเรียกว่า

กลางวัน

โอง โอง

กลางคืน

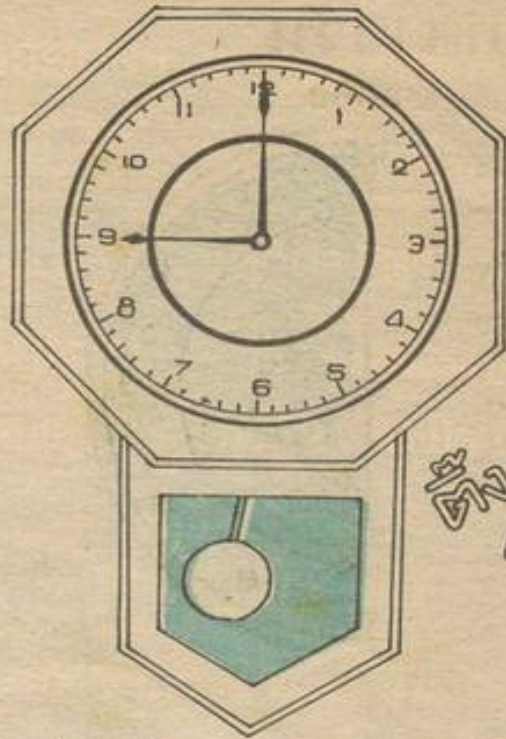

กุ่ม กุ่ม

สองดิ่งต้อง สามดิ่งต้องหรือ”
อีกคนหนึ่งค้าน

มานี้จึงว่า “นั่นนะซีของเดิม
เรียกท่อม เรียกโมงนะคืออยู่แล้ว พอ
พูดว่า สามโมงเช้า สามโมงเย็น
หรือสามท่อม ก็เข้าใจได้ทันทีว่า
หมายถึงเวลาใด ถ้าเปลี่ยนเป็น แก๊ง
เป็น ดิ่งต้อง คงต้องอธิบายทำความเข้าใจกัน
เข้าใจกันอยู่อีกนานจึงจะรู้เรื่องกัน”

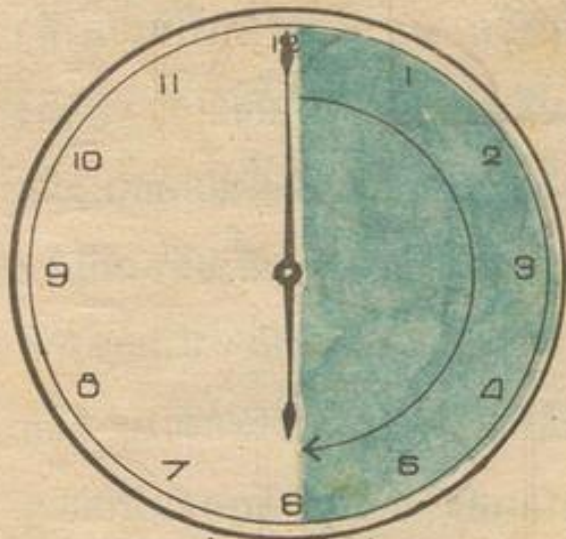
“คุณครูเคยสอนพวกเราว่า สิ่งใดที่ยังใช้ได้ดีมีประโยชน์และยัง
หาของใหม่แทนที่ให้ดีกว่าเดิมไม่ได้ก็อย่าไปเปลี่ยนแปลง แต่สิ่งใดที่มี
ของใหม่ใช้ได้ดีกว่าควรจะเปลี่ยนแปลง ฉันคิดว่า คำว่า ท่อม โมงนี้
ยังใช้ได้ดีอยู่ พวกเขออย่าคิดอ่านเปลี่ยนแปลงเลย” ดวงแก้วพูด แล้ว
ซีมือไปที่ไม้กวาดเก่า ๆ หลังห้องพลาว่า “อย่างไม้กวาดนั้น เก่าแก่
กะรุ่งกะริ่ง กวาดห้องไม่สะอาดแล้ว ทำไมไม่คิดเปลี่ยนใหม่เสียที”
เพื่อน ๆ ได้ฟังจึงพากันหัวเราะ นักเรียนที่เป็นกรรมการสวัสดิการรับว่า
พรุ่งนี้จะหามาเปลี่ยน

สมคิดยังสนใจเรื่อง ท่อมโมงอยู่ จึงถามปิติว่า “ทำไมบางคน
จึงเรียกเวลาหกท่อมว่าสองยาม”

ปิตีย้อนถามว่า “เธอเคยได้ยินบางคนเรียกเวลาหกโมงเช้าว่า
ย่ำรุ่ง และเรียกเวลาหกโมงเย็นว่า ย่ำค่ำ บ้างไหมล่ะ”

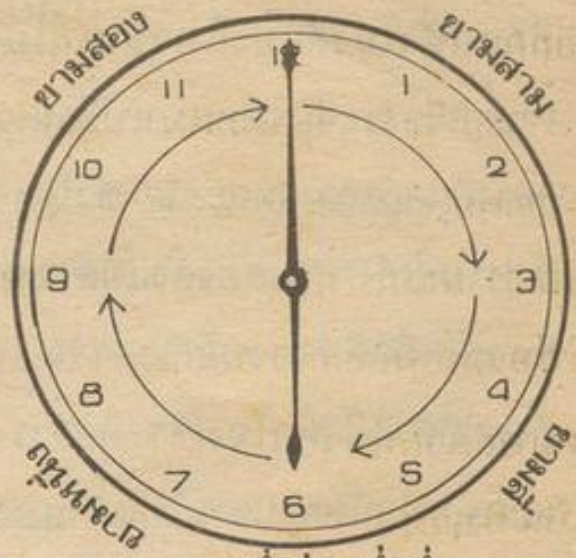
กลางวัน

ย่ำเที่ยง

ย่ำรุ่ง/ย่ำค่ำ

กลางคืน

ย่ำรุ่ง/ย่ำค่ำ

ซูใจร้องว่า “ย่ำของฉันทันยังเรียก ย่ำค่ำ ย่ำรุ่งอยู่ เวลาหกทุ่มก็เรียกสองยาม” ปิติอธิบายว่า “คำว่า ทุ่มกับโมง พวกเธอเข้าใจแล้ว เหลือคำว่าย่ำกับยาม ฟังนะฉันทันจะเล่าให้ฟัง” เขาหยุดนิดหนึ่งเพื่อให้เพื่อน ๆ สนใจตั้งใจฟังยิ่งขึ้น “สมเด็จพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงเล่าไว้ในหนังสือนิทานโบราณคดีว่า ประเพณีไทยแต่โบราณมีการให้คนอยู่เวรยามตามสถานที่สำคัญ ในเวลากลางวันผลัดละ ๒ ชั่วโมง เวลากลางคืนผลัดละ ๓ ชั่วโมง เริ่มตั้งแต่หกโมงเช้า หรือ ๖ นาฬิกา เขาก็ตีย่ำฆ้องระฆังเพื่อให้คนมาเข้าเวรยาม คำว่าย่ำคือ ตีซ้ำ ๆ ถี่ ๆ”

“อ้อ เหมือนเราย่าทำไข่มุข ย่ำเท้าก็คือยกเท้าขึ้นลงซ้ำ ๆ สลับกัน” มานีพูด ปิติพยักหน้าพลางเล่าต่อไปว่า “ไข่มุขแล้วจะ และ ตอนหกโมงเช้าเป็นเวลาเพ็งรุ่งสว่าง จึงเรียกว่าย่ำรุ่ง พอถึงเวลาเที่ยงวัน คือ ๑๒ นาฬิกาต้องเปลี่ยนเวรยาม เขาก็ตีย่ำฆ้องระฆัง เรียกให้คนที่

จะเข้าเวรยามต่อไปมาเปลี่ยนเวลาเที่ยง ผู้ใหญ่บางคนยังเรียกย่ำเที่ยงอยู่ อีกหกชั่วโมงต่อมาถึงเวลาหกโมงเย็นหรือ ๑๘ นาฬิกาเป็นเวลาค่ำ เขาย่ำมองระฆังให้คนมาเปลี่ยนเวรยามอีกจึงเรียกว่าย่ำค่ำ พอถึงกลางคืนอยู่ยามผลัดละ ๓ ชั่วโมง ฉะนั้นยามหนึ่งใช้เวลาตั้งแต่หกโมงเย็นถึงสามทุ่ม ยามสองตั้งแต่สามทุ่มถึงหกทุ่ม ยามสามตั้งแต่หกทุ่มถึงตีสาม คือตีกลองบอกเวลา ๓ ครั้ง หรือ ๓ นาฬิกา ยามสุดท้าย ตั้งแต่ตีสามถึงหกโมงเช้า คือย่ำรุ่ง ที่มีคนเรียกหกทุ่มว่าสองยาม ก็คือเวลาหกทุ่มนั้นผ่านยามไปแล้วสองยามนั่นเอง” พอปิติพูดจบเพื่อน ๆ ก็ปรบมือให้

“ดีจริง ฉันเพิ่งรู้นี่เองว่าทำไมจึงเรียกเวลากลางคืนว่าทุ่ม เวลากลางวันว่าโมง เรียกหกโมงเช้าว่าย่ำรุ่ง เรียกหกโมงเย็นว่าย่ำค่ำ และเรียกเที่ยงคืนว่าสองยาม ขอบใจปิตินะ” เพื่อนคนหนึ่งพูด

“ถ้าอยากรู้อะไร ๆ มากกว่านี้ ก็ไปหาหนังสืออ่านซี มีเรื่องสนุก ๆ เยอะแยะ” ปิติบอก

“เรื่องทุ่ม โมง นี่เธอไปอ่านจากหนังสืออะไรนะ” มานีถาม

“หนังสือนิทานโบราณคดี ของสมเด็จพระยาตำราจรราชานุภาพ เธอไปหาคุณครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ แล้วเรียนท่านว่า เธออยากรู้อะไร ท่านก็จะหาหนังสือให้เอง” ปิติแนะนำ

ตั้งแต่นั้นมาเพื่อน ๆ ของปิติอยากรู้อะไรก็ไปหาครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ ครูก็จัดหาให้ตามความต้องการ

แบบฝึก

๑. ร ออกเสียงต่างกับ ล พ

ฝึกออกเสียง

อะไร	ไล่เสีย	เสียรู้	รู้ทาง
บางเวลา	นาฬิกา	นำหัวเราะ	เคาะระฆัง
วังโบราณ	เลขการบ้าน	นานเท่าไร	ไม่ร้ายแรง

๒. ฟ ฟ กว- และ กว- ออกเสียงต่างกัน

ฝึกออกเสียง

ฟังชัน	ควานหา	ฝ่าฝืน	พินไฟ	ฝัดฝั้น
คว้นไฟ	ไขว่คว้า	ฝ่าชี	ฝัดดาษ	รสฝาด
กวาดถู	ฟูเฟื่อง	เหมืองฝาย	ฝายถูก	ฟูกหมอน
ต้อนควาย	หลายฝัก	ฟักแพง	แกว่งไกว	ไฟฟ้า

๓. ฝึกอ่านออกเสียงคำที่มีพยัญชนะ ง น ม พ บ

พ่อบ้าน	งานมาก	ภาคภูมิ	มุมห้อง
มองเพื่อน	เหมือนบอก	งอกงาม	สามโมง
โพงน้ำบ่อ	พอละนะ	พระนิพนธ์	บันพืชมฟ้า
ตามลำพัง	นั่งหงุดหงิด	ติดนิสัย	สมัยนี้

๔. ความรู้เรื่อง "คำ"

เมื่อเปล่งเสียงออกมา ๑ ครั้ง หรือ ๒ ครั้งขึ้นไป แล้วได้
ความหมายอย่างใดอย่างหนึ่ง เรียกว่า คำ

อ่านและสังเกต

เปล่งเสียง ๑ ครั้ง	ครู	วัย	ทุ่ม	ห้อง	ราว
" ๒ "	โบราณ	อารมณ์	ภาคภูมิ	ศึกษา	นิสัย
" ๓ "	ประเพณี	สันนิษฐาน	กรรมการ		
" ๔ "	สวัสดิการ	กระพืดกระเพียด			

๕. ความแตกต่างระหว่าง "คำ" กับ "พยางค์"

เสียงที่เปล่งออกมาแต่ละครั้งจะมีความหมายหรือไม่ก็ตาม
เรียกว่า พยางค์

อ่านและสังเกต

ครู	มีความหมาย	เรียกว่า	คำ	มี ๑	พยางค์
นิสัย	"	"	คำ	มี ๒	พยางค์
ประเพณี	"	"	คำ	มี ๓	พยางค์
สวัสดิการ	"	"	คำ	มี ๔	พยางค์

๖. การอ่านคำต้องแยกพยางค์ได้ถูกและอ่านออกเสียงได้ครบจึงจะถูกต้อง
อ่านและสังเกต

สันนิษฐาน	มี ๓ พยางค์	(สัน - นิด - ฐาน)
กรรมการ	มี ๓ พยางค์	(กำ - มะ - กาน)
สวัสดิการ	มี ๔ พยางค์	(สะ - หวัด - ดี - กาน)

๗. คำที่มักอ่านผิดเพราะแยกพยางค์ไม่ถูก

อ่านและจำ

ปกติ	อ่านว่า	ปะ-กะ-ติ
ปรกติ	”	ปรก-กะ-ติ
กรกฎาคม	”	กะ-ระ-กะ-ดา-คม
มกราคม	”	มะ-กะ-รา-คม
พฤศจิกายน	”	พรีด-สะ-จิ-กา-ยน
พฤษภาคม	”	พรี-หัด-สะ-บอ-ดี
ศีลธรรม	”	สีน-ละ-ท่า, สีน-ท่า

๘. ความหมายของคำประสม

เมื่อนำคำที่มีความหมายตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไปมารวมกัน แล้วทำให้เกิดความหมายใหม่ เรียกว่า คำประสม คำประสมบางคำมีความหมายคล้ายคำเดิม บางคำมีความหมายไม่เหมือนเดิม

อ่านและสังเกต

๘.๑ คำประสมที่มีความหมายคล้ายคำเดิม

เปลี่ยน (ยักย้าย) } รวมเป็นเปลี่ยนแปลง (ทำให้
 แปลง (กลับกลาย) } ลักษณะต่างไป)

สั่ง (บอกให้ทำ) } รวมเป็นสั่งสอน (ชี้แจงให้เข้าใจ
 สอน (บอกให้เข้าใจ) } และบอกให้ทำ)

สุด (อยู่ปลาย) } รวมเป็นสุดท้าย (ที่สุด อยู่หลัง
 ท้าย (อยู่ตรงข้ามกับหัว) } อยู่ปลาย)

๘.๒ คำประสมที่มีความหมายไม่เหมือนเดิม

หน้า (ส่วนหนึ่งของร่างกาย) } รวมเป็นหน้าที่ (สิ่งที่จะต้องทำ)
 ที่ (ตำแหน่ง)

อบ (ทำให้สุกด้วยไอไฟ) } รวมเป็นอบรม (สั่งสอน
 รม (ทำให้ควั่นไฟหรือไอดิตดอยู่) } ชัดเกล้า)

ลูก (ของที่มีรูปกลม) } รวมเป็นลูกกวาด (ของหวานเป็น
 กวาด (ทำให้เตียน) } ก้อนทำจากน้ำตาล หรือ
 เคลือบน้ำตาล ใช้ออม)

บทที่ ๒

จำกับจด

เจ้านิลโตขึ้นมาก พ่อของปิติฝึกให้มันทำตามคำสั่งได้หลายอย่างแล้ว แต่ยังไม่ดี จะต้องฝึกให้มันคุ้นกับการบรรทุกน้ำหนักเสียก่อน นับวันปิตียิ่งรักเจ้านิลมากขึ้น เจ้านิลก็รักปิติมากเช่นกัน มันช่วยบรรทุกอาหารปลาให้ปิติไปเลี้ยงปลานิลทุกวัน และชอบเล่นสนุกกับปิติ ถ้าปิติปล่อยมันจะเอาหัวชนจนเขาเซ แล้วมันก็ชอบใจร้องฮี้ ๆ พลังกระโดดยกขาหน้าทั้งสองขึ้นตะกุกอากาศ ปิติลุกขึ้นได้ก็โผนเข้ากอดคอเจ้านิล โหนไวไม่ยอมปล่อย เจ้านิลพาวิ่งไปรอบ ๆ บ้าน ปิติโหนต้องแต่งพลังร้องว่า “เจ้านิลกินขนุน วิ่งหัวชนหมุนไปหมุนมา ตกลงไปบ่อปลานิลล่อเหลือแต่ลูกตา” เจ้านิลฟังไม่รู้เรื่อง ได้แต่ร้องฮี้ ๆ

เย็นวันเสาร์ ปิติจึงเจ้านิลไปเที่ยวบ้านวีระ วีระกับเพชรบรรจุน้อยหน้าติบลงในแข่งเสร็จพอดี พอทั้งสองเห็นปิติกับเจ้านิลมาก็ดีใจชวนปิติไปนั่งกินน้อยหน้าสุกที่แคร่ใต้ต้นมะไฟ ปิติปล่อยให้เจ้านิลไปกินหญ้าและเล่นกับเจ้าจ้อ แต่เจ้านิลยังคงเล่นอยู่ใกล้ๆ ไม่ยอมไปห่างจากปิติ

“เมื่อไรเธอจะขีมนได้ล่ะปิติ” เพชรถาม

“พ่อบอกว่าปีหน้า ตอนนี้กำลังฝักมัน” ปิติตอบ เขาบิน้อยหน้าออกกินอย่างเอร็ดอร่อย

“เจ้านิลอายุเท่าไรแล้วล่ะปิติ” วีระถาม

“ฉันจดเอาไว้ในสมุดบันทึก
จำไม่ได้ว่ามันอายุเท่าไรแน่ ต้อง
กลับไปดูในสมุดแล้ววันหลังฉัน
จะบอกให้” ปิติพูด

“เธอเอาแต่จดไม่รู้จักจำ ทุก
อย่างก็อยู่ในสมุด อยู่ในตำราหมด
นะซีปิติ” วีระว่า “ถ้าฉันอยากรู้
อะไรเมื่อไร ฉันไปเปิดดูในสมุด
ก็รู้ได้นี่นา หรือเธอไม่จด” ปิติ
ย้อนถาม วีระหัวเราะพลางพูดว่า

“จดซี จดเพื่อกันลืม แต่จดไว้ใน
สมุดมองเสียก่อนแล้วจึงจดลงในสมุด และก่อนจดต้องเข้าใจให้ถ่องแท้
เพราะถ้าจำหรือจดสิ่งที่เราไม่เข้าใจก็นำไปใช้ประโยชน์ไม่ได้ เสียเวลา
จดและจำเปล่า ๆ”

“จดในสมุด จดได้อย่างไร” ปิติสงสัย

“จดในสมุดก็คือจำ เข้าใจและจำให้ได้ก่อนแล้วจึงจดลงในสมุด
เพื่อกันลืม ถ้าเราจะนึกถึงอะไร เราก็นึกได้ทันทีเพราะเราจำได้ แต่ถ้า
นึกไม่ออกจริงๆ จึงไปเปิดดูที่จดไว้ในสมุด” วีระอธิบาย

“มีน่าล่ะ วีระจึงตอบอะไร ๆ ได้ทันที เออ ความจำนี้มีประโยชน์
มากนะ” ปิติพูด

“ใช่ซี ลุงของฉันบอกว่าความจำมีประโยชน์มากเหลือคณนา

เชียวละ” วีระเสริม “ฉันขอยืมหนังสือจากห้องสมุดมาเล่มหนึ่ง มี
กลอนของครูเทพอยู่บทหนึ่งพูดถึงประโยชน์ของความจำ”

ปิติสนใจมาก “ฉันอยากอ่านบ้างจัง”

“ฉันจะไปหยิบมาให้” วีระพูด แล้วรีบวิ่งขึ้นไปบนบ้าน

เพชรนั่งมองดูเจ้านิลอยู่นานแล้วจึงพูดว่า “เจ้านิลนี่ ยิ่งโตยิ่งสวย
รูปร่างแข็งแรงสมบูรณ์ดี มันมีอาหารกินอย่างสมบูรณ์และเธอก็เอาใจใส่
ดูแลมันอย่างดี”

ปิติพยักหน้าพลางอวดว่า “มันรู้ภาษายังกับคนเชียวละ ชอบ
เล่นซนเหมือนเด็ก ๆ ยายเคยว่าฉันกับเจ้านิลเป็นสองเกลอ เล่นกันเป็น
อาจิม”

วีระลงมาจากบ้าน ถือหนังสือมาด้วยเล่มหนึ่ง ปิติรีบขอมาเปิดดู
เขาเปิดสารบัญดูชื่อเรื่อง พอพบเรื่อง “ความจำ” ก็อ่านออกเสียงเบา ๆ

ความจำ

ความจำดีนี้มักสร้างนักปราชญ์	คนฉลาดจำแม่นแสนเหมาะเหม็ง
คนขี้ลืมถึงฉลาดขาดจำเอง	มัวแต่เพ่งเพียรจดก็หมดดี
ตุ้ลมุดไม่บอกออกมาได้	ว่าอะไรอยู่ไหนให้ถ้วนดี
ถึงอ่านแล้วลืมเสียก็เสียที	ต้องอ่านค้นป่นปีเสียเวลา
คนช่างจำคำถูกทุกเรื่องพูด	เปิดสมุดพบง่ายไม่หนักหนา
พันทั้งทอดรอดจำนนทันทันคว่ำ	ความจำสารพัดให้กำไรงาม
ทุกนาที่มีแต่จะได้เปรียบ	คนขี้ลืมหลงเทียบก็งุ่มง่าม
คนหนึ่งขวกคนหนึ่งลบบจบโมงยาม	ยิ่งนานปีมีแต่ความปราชัย

“ดีจริง ใครนะแต่ง” ปิติพลิก
ดูที่หน้าปกหนังสือ พบชื่อผู้เขียน
ชื่อ “ครูเทพ” จึงถามวีระ “ครู
เทพนี้เป็นใครนะวีระ”

“ท่านชื่อเจ้าพระยาธรรมศักดิ์
มนตรี เวลาท่านเขียนหนังสือ หรือ
แต่งโคลงกลอน ท่านใช้ชื่อว่า ครู
เทพ ชื่อครูเทพจึงเป็นนามปากกา
หรือนามแฝงของท่าน” วีระชี้แจง

“ฉันเคยได้ยินคำว่านามปากกา
และนามแฝงบ่อย ๆ ไม่รู้ว่าแปลว่า
อะไร นึกว่าเขาจารึกชื่อลงที่ปากกา
เสียอีก ทำไมนักเขียนจึงต้องใช้
นามปากกาหรือนามแฝง”

“คุณครูเล่าให้ฉันฟังว่า การที่นักเขียนใช้นามปากกานั้นมีเหตุผล
หลายประการ เช่น ไม่อยากให้ใครรู้ชื่อจริง เพราะกลัวว่าเรื่องที่เขียน
จะไม่ดี บางคนก็ใช้เพื่อให้ดูโก้เก๋ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้า-
อยู่หัวทรงใช้พระนามแฝงเมื่อทรงพระราชนิพนธ์บทความต่าง ๆ เพราะ
พระองค์ไม่อยากให้ใครทราบว่าเป็นบทความของพระองค์ เพื่อว่าใคร
ที่มีความเห็นแตกต่างไป จะได้กล้าแสดงความคิดเห็นคัดค้านพระองค์ได้

ต่อมาก็กลายเป็นความนิยมใช้นามปากกานั้นทั่วไป”

“ฉันอยากอ่านบทความที่ท่านทรงพระราชนิพนธ์” ปิติปรารภ

“เธอเรียนชั้นสูงขึ้น จะต้องได้อ่านแน่ ๆ บทความของพระองค์
อ่านแล้วให้ความรู้สึกเกี่ยวกับความรักชาติบ้านเมืองได้ดีมาก”

“ถ้าฉันจะเขียนเรื่องบ้าง จะใช้นามแฝงหรือนามปากกาได้ไหม”

วีระหัวเราะ “ได้ซี เธอจะเขียนเรื่องอะไรล่ะ นี่พวกฉันกำลัง
เตรียมจัดทำหนังสือพิมพ์ประจำห้องชื่อ “เส้นชัย” ฉันเป็นบรรณาธิการ
เองแหละ”

ปิติตื่นเต้นมาก “เธอเขียนเรื่องลงด้วยหรือเปล่านั้น”

“เขียนซี ใช้นามแฝงด้วยละ เขียนกลอนด้วย ฉันจึงขอยืม
หนังสือโคลงกลอนของครูเทพมาอ่านอย่างไรล่ะ” วีระตอบอย่างภาคภูมิใจ

“เธอใช้นามแฝงว่าอย่างไร”

“อ๊ะ บอกไม่ได้ซี เป็นความลับ ถ้าทำหนังสือเสร็จ เราจะเอา
ไปไว้ที่ห้องสมุด เธอไปอ่านดูซี แล้วลองทายว่าฉันใช้นามแฝงว่าอย่างไร”

ปิตินึกสนุกมาก คิดอยากจะทำหนังสือพิมพ์ประจำห้องของตน
บ้าง จึงสอบถามวิธีทำจากวีระ วีระอธิบายว่า

“เรามีกรรมการจัดทำหนังสือพิมพ์อยู่แล้ว คุณครูประจำชั้นเป็น
ที่ปรึกษา เราตกลงกันว่าจะทำหนังสือพิมพ์เพื่อให้ความรู้ด้านต่าง ๆ
และมีบทความกับเรื่องสนุก ๆ ลงด้วย ใครจะเขียนเรื่องอะไรก็รับไป
ฝ่ายศิลป์ก็รับหน้าที่เขียนรูปประกอบเรื่อง เขียนการ์ตูนสนุก ๆ บ้าง
ใครเขียนเรื่องอะไรก็เขียนด้วยลายมือสวย ๆ ใช้กระดาษขนาดเท่ากัน

เสร็จแล้วก็มารวมเย็บเป็นเล่ม ฉัน
กะว่าหนังสือมีความยาวประมาณ
๕๐ หน้า แล้วเขียนปกสวย ๆ ทำ
สองเล่ม เล่มหนึ่งเก็บไว้ที่ห้องเรียน
อีกเล่มหนึ่งนำไปไว้ที่ห้องสมุด
ฉันตั้งใจจะออกหนังสือพิมพ์ สาม
เดือนต่อหนึ่งเล่ม ปลายปีจะทำ
หนังสือที่ระลึกเพื่อเป็นอนุสรณ์
เพราะปีนี้พวกเราเรียนเป็นปีสุดท้ายแล้ว”

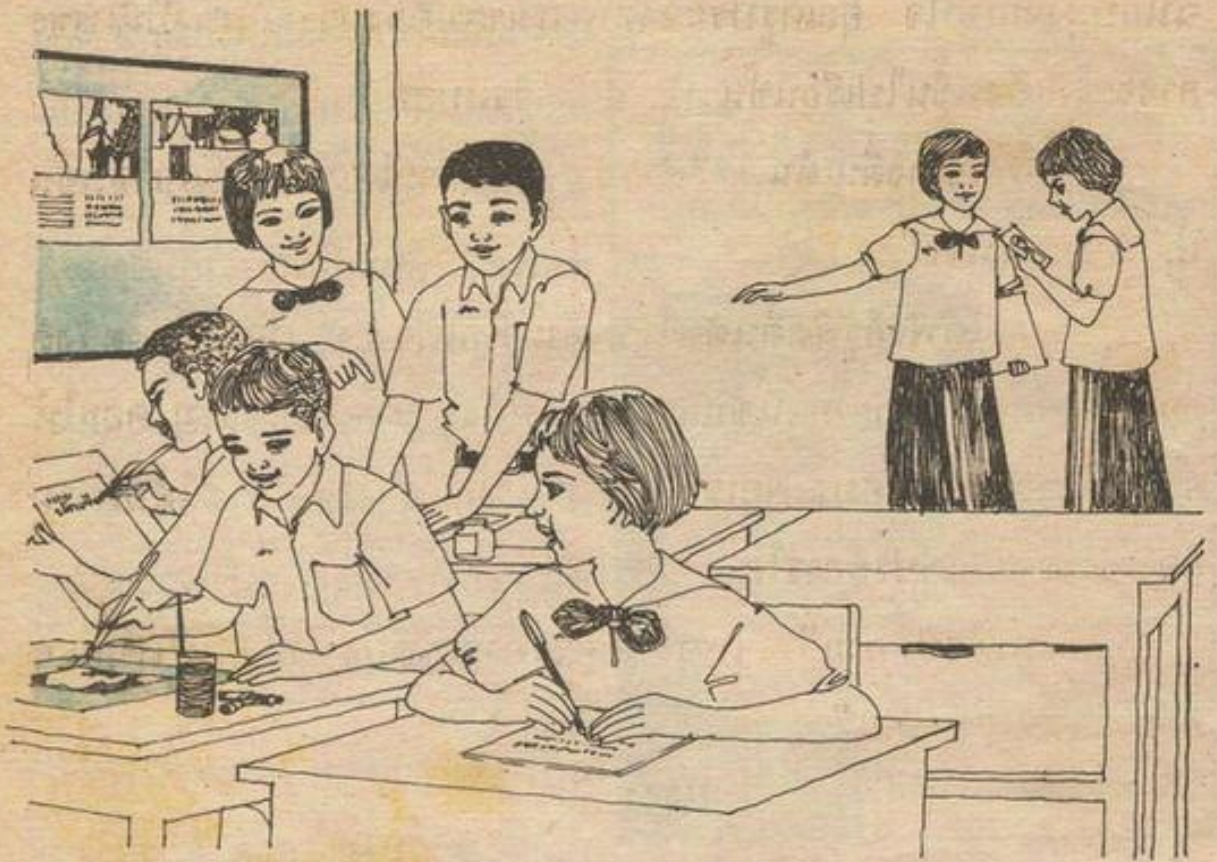
“ดีจริง ฉันจะไปชวนเพื่อน ๆ

ทำหนังสือพิมพ์ประจำห้องบ้าง เออ...เธอเขียนเรื่องเกี่ยวกับอะไรล่ะ”

“เรื่อง เข้าใจแล้วจ้า ینگละ ฉันจึงอ่านกลอนของครูเทพ
ประกอบความคิดในการเขียน เพื่อให้เพื่อน ๆ เห็นประโยชน์ของความจำ
ด้วยความเข้าใจ”

ปิติอ่านกลอนในใจทบทวนอีกครั้ง “กลอนบทนี้ดีจัง ต่อไปนี้
ฉันจะทำตาม เมื่อเข้าใจแล้วจำให้ได้และจดด้วย เมื่อจะใช้จะได้ไม่
ต้องคอยไปเปิดสมุดดูบ่อย ๆ”

“ถ้าทำได้อย่างนี้ เธอก็เรียนเก่งขึ้น และฉลาดขึ้นกว่าเดิมอย่าง
ที่ครูเทพท่านว่า ความจำดีนี้มักสร้างนักปราชญ์”

ปิติหันไปถามเพชร “เธออ่านหนังสือเล่มนี้หรือยังเพชร”

“วีระให้ฉันอ่านแล้ว ฉันชอบกลอนของครูเทพอยู่หลายบท เรื่องแม่จ่าก็ดี แต่ฉันไม่เข้าใจคำอยู่หลายคำ เพราะเป็นภาษาอังกฤษ วีระช่วยอธิบายให้จึงเข้าใจ”

“เพชรนี่เก่งนะ เพิ่งเรียนหนังสือแท้ ๆ ก็อ่านหนังสือได้ตั้งเยอะ”

ปิติชม

“เขาจ่าเก่ง บอกอะไรหรือฟังอะไรครั้งเดียวก็จำได้เพราะตั้งใจ ทั้งเป็นคนช่างสังเกต ช่างซักช่างถามด้วย ถึงแม้จะต้องช่วยพ่อแม่ทำงาน อย่างหนัก เขาก็พยายามปลีกเวลาศึกษาหาความรู้ สงสัยอะไรก็ได้ถาม

ฉันกับลุงจนเข้าใจ คุณครูประจำชั้นของเขาบอกลุงว่า กลางปีนี้เพชร
อาจจะได้เลื่อนขึ้นไปเรียนชั้น ป. ๔ ” วีระบอก

ปิติพูดอย่างตื่นเต้น “ดีจริง ฉันอยากให้เพชรขึ้นมาเรียนชั้น
ป. ๕ กับฉันจัง”

เพชรได้ฟังก็รู้สึกตื่นเต้นใจที่เห็นเพื่อน ๆ มีความรักและหวังดี
ต่อเขาทุกคน ถึงเขาอยากจนชั้นแค่นี้ก็ไม่มีใครดูถูกเหยียดหยาม คอยให้
ความช่วยเหลือเสมอมา พอเขาได้ดีก็ยินดีด้วยอย่างจริงใจ มิได้มีความ
คิดอิจฉาริษยาแต่ประการใด

“ขอบใจปิติมาก” เพชรพูดด้วยความรู้สึกซาบซึ้ง “เพื่อน ๆ
ช่างดีต่อฉันเหลือเกิน”

แบบฝึก

๑. เสียงสระ

คำ หรือ พยางค์ ที่เราเปล่งเสียงออกมา บางครั้งออกเสียงสระ
เสียงสั้น บางครั้งออกเสียงสระเสียงยาว และบางครั้งก็มีเสียงสระ
หลายเสียงประสมกัน

๑.๑ สังกะสีและฝึกออกเสียงสระเสียงสั้นและสระเสียงยาว

สระเสียงสั้น	สระเสียงยาว	ตัวอย่างคำหรือพยางค์
อะ	อา	ปะ ปา
อิ	อี	ชิ ซี
อึ	อื	ยึ ยื
อุ	อู	จุ จู

เอะ	เอ	เตะ	เต
แอะ	แอ	แกะ	แก
โอะ	โอ	โปะ	โป
เอาะ	ออ	เกาะ	กอ
เออะ	เออ	เจอะ	เจอ
เอียะ	เอีย	เปียะ	เปีย
เอือะ	เอือ	เรือะ	เรือ
อัวะ	อัว	ฝัวะ	ฝัว

๑.๒ สังกัดและฝีกออกเสียงสระบางตัว ที่มีเสียงสระหลายเสียง
 ประสมกัน คือ ^{หัว}

เอีย	(อี - อา)	เช่นคำว่า	เปีย
เอือ	(เอือ - อา)	"	เรือ
อัว	(อู - อา)	"	บัว
เอียะ	(อี - อะ)	"	เผียะ
เอือะ	(เอือ - อะ)	"	เรือะ
อัวะ	(อู - อะ)	"	ฝัวะ

๑.๓ สังกัดและฝีกออกเสียงสระบางตัวที่มีเสียงคล้ายกับมีตัวสะกด
 อ้า เสียงซ้ำกับ อัม (ม สะกด) เช่นคำว่า ท้า ออกเสียงเหมือนกับ ธรรม
 ไอ ไอ เสียงซ้ำกับ อัย (ย สะกด) " ไช ออกเสียงเหมือนกับ ชัย
 เอา เสียงคล้าย ว สะกด " เรา ออกเสียงคล้าย ราว
 (แต่ออกเสียงสั้น ๆ)

๒. ฝึกอ่าน

๒.๑ คำที่ออกเสียงตามความนิยม

ฉันเลี้ยงแมวไว้เก้าตัว (เก้า เสียงสั้นแต่ออกเสียงยาวเป็น ก้าว)

พ่อตักน้ำใส่ตุ่มแต่เช้า (น้ำ " " น้าม)

(เช้า " " ข้าว)

เขาสวมรองเท้าสีดำ (เท้า " " ท้าว)

๒.๒ คำที่ออกเสียงผิดบ่อย ๆ

เด็ก ๆ แย่งกันจับปลากระดี่ที่กำลังตื่นแต่เด็ก ๆ เลยชนกัน

หกล้มขาชี้เด่

นำชายซื้อข้างสี่เชือกจากเชียงราย

นกแก้วตัวโตกว่านกกระจอก

พ่อค้าเกลือใช้เรือบรรทุกเกลือไปขายเมืองเหนือ

น้ำมันเหลว ๆ ไหลเปื้อนเอาปู

๓. คำคล้องจอง คือกลุ่มคำที่มีเสียงสัมผัสคล้องจองกันไปทุกวรรค

อ่านและสังเกต

แสงดาว ขาวนวล ชวนชม ลมพัด นัดหมาย

“แสงดาว” คล้องจองกับ “ขาวนวล”

คำที่มีเสียงสระเหมือนกัน มีตัวสะกดมาตราเดียวกัน เรียกว่า คำสัมผัส

แสงดาว ขาวนวล ชวนชม ลมพัด นัดหมาย

สัมผัส

สัมผัส

สัมผัส

สัมผัส

“ดาว” สัมผัสกับ “ขาว” “นวล” สัมผัสกับ “ชวน”
 คำคล้องจองต้องมีคำสัมผัส อาจจะสัมผัสในวรรคเดียวกัน หรือ
 คนละวรรคก็ได้

ยากไร้ไม้ดอก ออกปากฝากฝัง ฟังดีมีคุณ
 └──┬──┘ └──┬──┘ └──┬──┘
 สัมผัส สัมผัส สัมผัส สัมผัส สัมผัส

๔. ถ้าเอาคำคล้องจองมาเรียงเป็นกลุ่มๆ กลุ่มละเท่าๆ กัน และทำให้
 กล้องจองกันตลอด เหมือนกับเลือกคำแล้วเอามาร้อยติดกัน เรียกว่า
 ร้อยกรอง ถ้าอ่านเป็นจังหวะและออกเสียงคล้ายร้องเพลงเรียกว่า
 อ่านทำนองเสนาะ ทำให้ฟังไพเราะมากขึ้น

สังเกตและฝึกอ่าน

ถึงยากจน ขัน แค้น แสน ลำบาก ไม่ ออก ปาก ย่น ย่อ หรือ ท้อ ถอย
 ความ จำ ดี นี้ มัก สร้าง นัก ปราชญ์ คน ฉลาด จำ มั่น แสน เหมาะ เหม็ง

๕. การใช้คำในบทร้อยกรอง

บทร้อยกรองมีการบังคับและจำกัดจำนวนคำหรือพยางค์ ฉะนั้น
 เวลาแต่งบทร้อยกรอง ผู้แต่งจึงจำเป็นต้องใช้คำอย่างจำกัดและอาจ
 ตัดคำบางคำออกไป เพื่อให้ได้จำนวนคำตามที่ต้องการ

สังเกตและพิจารณาความหมายของคำ

คนที่ ขี้ ลืม ถึง ฉลาด ขาด จำ เอง

ขาด จำ / ข้อ ความ เต็ม ว่า ไม่ มี ความ จำ หรือ ไม่ รู้ จัก จำ
 หรือขาดความจำ

พื้นที่ทอดรอดจ่านนทุ่นกันคว้า

พื้นที่ทอด	ข้อความเต็มว่า	ไม่ทอดทิ้ง ทั้งจำและจด
รอดจ่านน	”	รอดพ้นจากการหมดหนทางแก้ไข
ทุ่นกันคว้า	”	ทุ่นเวลาในการค้นคว้า

๖. การอ่านคำให้ฟังไพเราะและเข้าใจตรงกัน

อ่านและสังเกต

๖.๑ เว้นจังหวะหยุดให้ถูกที่

พ่อของปิติ / ฝึกให้มันทำตามคำสั่ง / ได้หลายอย่างแล้ว
จะต้องฝึก / ให้มันคุ้นกับการบรรทุกน้ำหนัก / เสียก่อน

๖.๒ ข้อความที่เป็นคำพูด ซึ่งอยู่ในเครื่องหมาย “ ” (อัญประกาศ) ต้องออกเสียงเหมือนเสียงพูด

ออกเสียงเหมือนพูด “ดีจริง ไครนะแต่ง”

ออกเสียงธรรมดา ปิติพลิกดูที่หน้าปกหนังสือ

๖.๓ บทร้อยกรองอ่านเป็นจังหวะ เน้นเสียงตรงคำคล้องจอง

พื้นที่ทอด / รอดจ่านน / ทุ่นกันคว้า

ความจำสา- / รพัดให้ / กำไรงาม

๗. คำบางคำออกเสียงเหมือนกัน แต่ความหมายต่างกัน เรียกว่า

คำพ้องเสียง

อ่านและสังเกต

* * สึก-ศึก * *	ปราชญ์-ปราด * *	โหน-โหร
เสาร์-เสา	บท-บด	ทราบ-ซาบ
ศิลป์-สิน	เล่า-เหล่า	สุข-สุก

๘. คำตั้งแต่ ๒ คำขึ้นไป นำมาประสมกันเป็นคำใหม่ มีความหมาย
คล้ายคำเดิม แม้จะสลับที่กันก็ยังคงมีความหมายคล้ายคำเดิม เรียกว่า
คำซ้อน

อ่านและสังเกต

ปนปี	ถ้วนถี่	ทอดทิ้ง	ลืมหอง
เหลือล้น	เหยียดหยาม	เหน็ดเหนื่อย	เอ็ดอ่อย

* ๙. การอ่านต้องแยกพยางค์ให้ถูกต้อง

อ่านและจำ

คณนา	คะ-นะ-นา
ปราชัย	ปะ-รา-ไช
ปรักหักพัง	ปะ-หรั๊ก-หัก-พัง
ปรารถนา	ปราด-ถะ-หนา
วันจักรี	วัน-จัก-กรี
สามารถ	สา-มาด
คมนาคม	คะ-มะ-นา-คม

บทที่ ๓

เกาะหนู เกาะแมว

“ฉันได้รับจดหมายจากเพื่อนทางไปรษณีย์แล้ว” มานีพูดอย่าง
ตื่นเต้นพลางกรีดนิ้วหยิบจดหมายชูขึ้นด้วยท่าทางกระหยิ่มยิ้มย่อง เพื่อน ๆ
วิ่งเข้ามาล้อมดู

“จดหมายมาจากไหน มานี” ชูใจถาม รู้สึกพลอยตื่นเต้นไปด้วย
“จากสงขลา เจ้าของจดหมายชื่อเพ็ญสิริ เรียนชั้น ป. ๕ / ๑

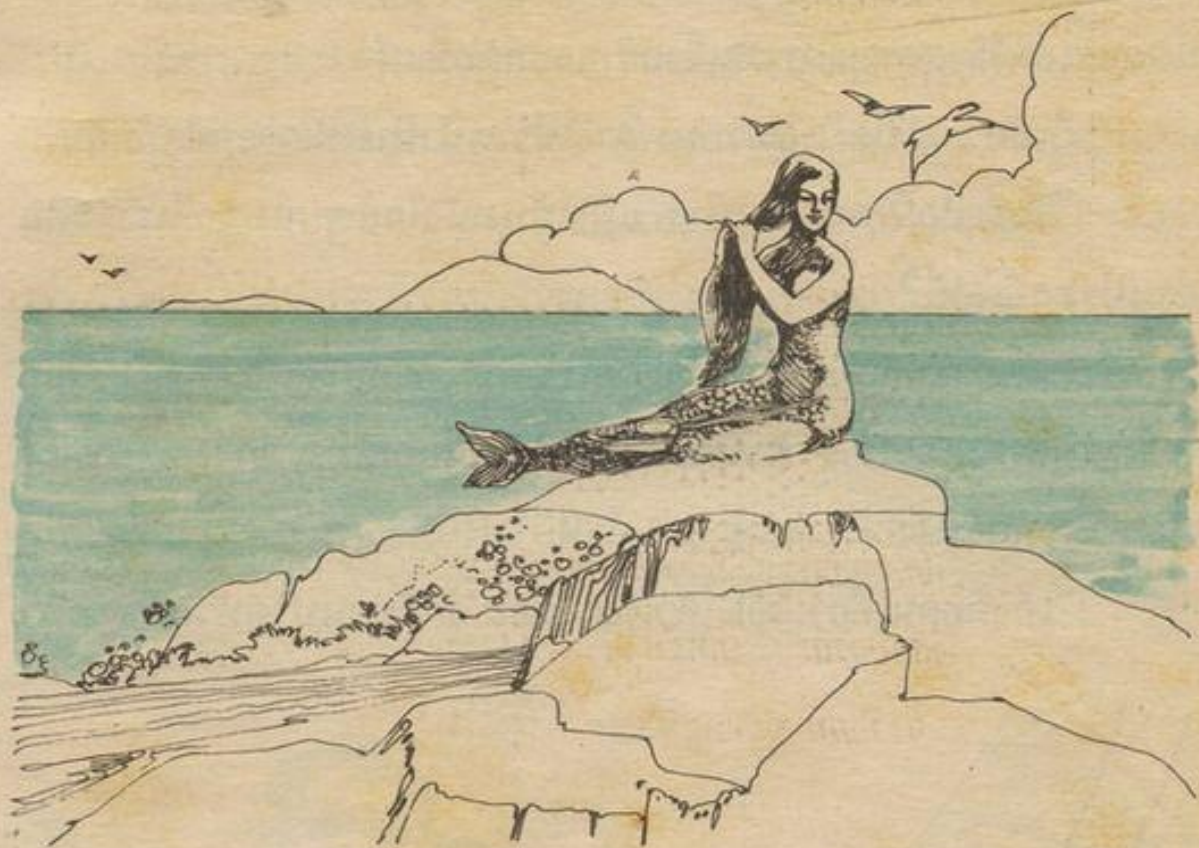
โรงเรียนวิเชียรชม เขาเล่าตำนาน เกาะหนู เกาะแมวมายัง สนุกดี”
มานีบอก

เมื่อสัปดาห์ที่แล้ว ครูประจำชั้นให้นักเรียนแบ่งกลุ่มเป็นหกกลุ่ม
ให้แต่ละกลุ่มเขียนจดหมายถึงเพื่อนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ใน
โรงเรียนตามภาคต่าง ๆ โดยครูนำรายชื่อโรงเรียนมาให้เลือก กลุ่มของ
มานีเลือกเขียนถึงเพื่อนที่อยู่ในจังหวัดภาคใต้ กลุ่มของชูใจเขียนถึงเพื่อน
ภาคเหนือ กลุ่มของดวงแก้วเขียนถึงเพื่อนภาคอีสาน กลุ่มของปิติเขียน
ถึงเพื่อนภาคตะวันตก กลุ่มของสมคิดเขียนถึงเพื่อนภาคตะวันออก อีก
กลุ่มหนึ่งเขียนถึงเพื่อนภาคกลาง มานีได้รับจดหมายตอบจากเพื่อน
ภาคใต้เป็นคนแรก ทุกคนจึงรู้สึกตื่นเต้นมาก

“มานีอ่านจดหมายให้พวกเราฟังหน่อยซี” ปิติพูด “ฉันอยากรู้
เรื่องเกาะหนู เกาะแมว”

“ถ้าเช่นนั้น ฉันจะอ่านตอนที่เขาพูดถึงเรื่องเกาะหนู เกาะแมว
ให้ฟังนะ” แล้วมานีก็อ่านจดหมายให้เพื่อน ๆ ฟัง

“จังหวัดสงขลามีนิทานปรัมปราหรือนิทานพื้นเมืองเล่าต่อ ๆ
กันมาหลายเรื่อง เรื่องที่มีหลักฐานปรากฏอยู่จนเดี๋ยวนี้ ที่ฉันอยากจะ
เล่าให้เธอฟัง คือเรื่องเกาะหนู เกาะแมว ความจริงเรื่องของมันมี
นิดเดียว แต่ฉันจะเล่าเกร็ดให้สนุก ๆ เพราะฉันก็ได้ชื่อว่าเป็นนักไม้
ขนาดสี่ดาวอยู่เหมือนกัน ที่ในทะเลหน้าจังหวัดสงขลามีเกาะอยู่เกาะ
หนึ่ง เกาะนี้ยาวประมาณ ๔๐๐ เมตร เรียกว่า เกาะหนู รูปร่างลักษณะ
ของมันเหมือนหนูมาก ถ้าเธอเห็น จะนึกว่าหนูตัวโต ๆ ลงไปนอน

หมอบอยู่ในทะเลแน่ ๆ ส่วนอีกเกาะหนึ่งอยู่ห่างไปทางทิศใต้ประมาณ ๒ กิโลเมตรเศษ เรียกว่า เกาะแมว เพราะรูปร่างเหมือนแมวอีกนั่นแหละ ที่มีชื่อว่า เกาะหนู เกาะแมว นั้น เรื่องมีมาดังนี้

นานมาแล้ว (ไม่รู้นานกี่ศตวรรษมาแล้วนะ) มีพ่อค้าเรือสำเภาจีนคนหนึ่ง มาจอดเรือเทียบท่าค้าขายอยู่ที่หน้าเมืองสงขลา พ่อค้าคนนี้มีแก้ววิเศษอยู่ดวงหนึ่ง แก้ววิเศษทำให้เรือไม่ล่ม และถ้าใครถือแก้ววิเศษไว้ในมือก็จะเดินไปบนผิวน้ำทะเลได้อย่างสบาย วันหนึ่งพ่อค้าซื้อหมากับแมวมาเลี้ยงไว้บนเรือ (ในตำนานเขาไม่บอกว่า หมาและแมวพันธุ์อะไร เป็นตัวผู้หรือตัวเมีย) หมากับแมวอยู่บนเรือนานเข้า

ก็เบื่อ เพราะเรือก็ได้แต่ลอยเคว้างคว้างอยู่ในทะเล เห็นแต่เกลียวคลื่น
และทะเลกว้างสุดสายตา มันจึงอยากจะกลับขึ้นฝั่ง

“เฮ้อ.....เบื่อ” แมวบ่นพลางใช้ขาหน้าป้ายหนวดเล่นแก้กั๊ก

“ข้าก็เบื่อ” หมาบ่นบ้าง แล้วเข้ามานั่งใกล้ ๆ แมว “เราจะคิด
อ่านประการใดดี”

“เอ็งวายน้าเก่ง ทำไมไม่ว้ายไป ข้าจะอาศัยขี่คอไปด้วย”

“ถ้าระยะใกล้ ๆ ข้าก็พอว้ายไหว แต่น้ออกไกล ข้าจมน้ำตายแน่
เรามาช่วยกันคิดดีกว่าว่าจะทำอย่างไรดี”

“เอ็งคิดคนเดียว เอ๊ย ตัวเดียวเถอะ ข้าคิดจนปวดหัวแล้วละ”

“ภาษิตว่า สองหัวดีกว่าหัวเดียว ช่วยกันชวนขวยหาทางหนีดีกว่าน่า”

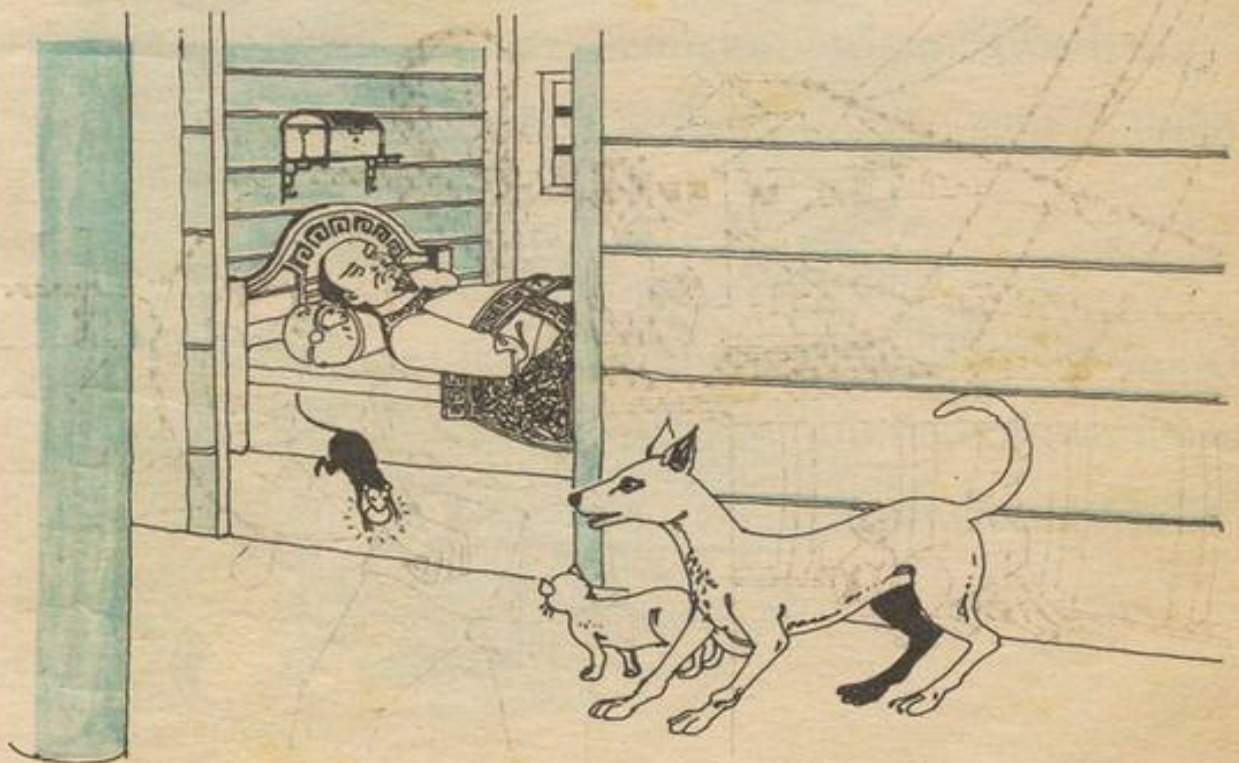
ทั้งสองตัวนั่งไตร่ตรองหาเส้นทางอยู่ครู่หนึ่ง แมวก็ร้องขึ้นอย่างดีใจว่า “คิดออกแล้ว”

“ทำยังไงล่ะ” หมารีบถาม

“เราต้องขโมยแก้ววิเศษให้ได้ แล้วจึงจะเดินไปบนผิวน้ำทะเลได้”

“เขาเก็บไว้ในหีบ เอ็งจะขโมยมันได้อย่างไร”

“ง่ายนิดเดียว ข้าจะไปดักจับหนูตัวเล็ก ๆ สักตัว ให้มันลอดรูกุญแจเข้าไปคาบแก้วออกมาให้เรา”

หมาเห็นชอบด้วย แมวจึงไปแอบชุมนุมนอนเงียบกริบอยู่ในห้อง
ครัวของเรือ และตะครุบหนูตัวเล็กแกร็นมาได้ตัวหนึ่ง (ไม่รู้มันมาอยู่
บนเรือได้อย่างไร และตั้งแต่เมื่อไร ตำนานว่าอย่างนี้ฉันก็ว่าอย่างนี้ก็แล้ว
กันนะ) และบังคับให้มันขโมยแก้ววิเศษมาให้ได้ หนูเองก็อยากกลับ
ขึ้นฝั่งอยู่เหมือนกัน จึงรีบไปขโมยแก้ววิเศษมาให้แมว

พอถึงเวลากลางคืน พ่อค้าและลูกเรือนอนหลับ เสียงกรน
ดังสนั่น แมวจึงให้หนูคาบแก้ววิเศษวิ่งนำหน้า มันกับหมาวิ่งตามหลัง
ถึงแม้คืนนั้นอากาศจะวิปริตปรวนแปรทำให้ทะเลปั่นป่วน คลื่นลมแรง
แต่สัตว์ทั้งสามตัวก็วิ่งไปบนผิวน้ำได้อย่างสบายเพราะอำนาจแก้ววิเศษ

พอจวนจะถึงฝั่งแมวก็นึกนึกจืดจางอยากกินหนู เพราะไม่ได้กินนานแล้ว จึงวิ่งไล่จับหนูกินเป็นอาหาร หนูรู้สึกกริ่งใจอยู่แต่แรกแล้วว่าแมวจะคิดคดทรยศต่อตน พอเห็นแมววิ่งไล่ ก็รู้สึกพรึ่นพรีง จึงวิ่งหนีอย่างไม่คิดชีวิต แมววิ่งไล่สุดสุด จนแก้ววิเศษหลุดออกจากปากหนู แมวกับหนูไม่สามารถวิ่งบนผิวน้ำได้อีก จะดำน้ำลงไปควานหาแก้วก็ทำไม่ได้ เลยต้องว่ายน้ำป้อมแป้มไป ไม่ซ้าก็จมน้ำ กลายเป็นเกาะหนู เกาะแมว และตรงที่แก้ววิเศษหลุดจากปากหนูจึงกลายเป็นหาดทรายแก้ว มีปรากฏอยู่ทุกวันนี้” มานีเงยหน้าขึ้นมองเพื่อน ๆ แล้วว่า “เรื่องเกาะหนู เกาะแมวจบแค่นี้ จากนั้นเพ็ญสิริเขาเล่าเรื่องโรงเรียนและตัวของเขา จะให้ฉันอ่านต่อไหม”

“พอแล้ว ไม่ต้องอ่านต่อหรือกมานี” ชูใจพูด “เออ....แล้วเขาไม่บอกหรือว่า เจ้าหมานั่นกลายเป็นเกาะหมา หรือเกาะสุนัขหรือเปล่า”

“เอ๊ะ....ไม่เคยได้ยินชื่อเกาะสุนัขหรือเกาะหมาเลยนะ” สมคิดพูด

“แล้วเจ้าหมานั่นหายไปไหนล่ะ” ปิติสงสัย

มานีอ่านในใจทบทวนข้อความในจดหมายตอนที่เล่าถึงหมา แมว และหนูหนีจากเรืออีกครั้งหนึ่งก็ไม่พบข้อความใดที่กล่าวถึงหมาอีกเลย

“ในจดหมายไม่ได้พูดถึงเลย เพ็ญสิริลืมเล่าหรือเปล่าก็ไม่รู้สิ”

มานีพูด

“ไม่ลืมหรอก ฉันเคยฟังตำนานเรื่องเกาะหนู เกาะแมวมาแล้ว
ไม่เคยปรากฏว่ากล่าวถึงหมาไว้เลย” สมคิดพูด

“ถ้าเช่นนั้น มันจะหายไปไหน” ปิติพูด

“มันคงจมน้ำตาย เพราะแก้ววิเศษจมน้ำไปแล้วนี่” ดวงแก้ว
ออกความเห็น

“ถ้ามันจมน้ำ มันก็ต้องกลายเป็นเกาะสุนัขหรือเกาะหมา แต่
ไม่มีปรากฏนี่นา” สมคิดยื่นกราน

“ฉันคิดว่า มันคงว่ายน้ำขึ้นฝั่งได้ เพราะตอนที่แมวไล่หนู
หมาไม่ได้ไล่กับเขา นี่ และระยะทางก็ใกล้ฝั่งมากแล้ว มันคงว่ายน้ำขึ้น
ฝั่งได้แน่ ๆ เพราะมันแข็งแรงและว่ายน้ำเก่งกว่าแมวกับหนูอยู่แล้ว” มานี
สันนิษฐาน

“มานีเขียนจดหมายไปถามเพ็ญสิริชื่อว่าหมาหายไปไหน ทำไม
จึงไม่กล่าวถึง” ชูใจตัดความรำคาญ ที่เห็นเพื่อน ๆ อภิปรายกันไม่
สิ้นสุดสักที

“ดีเหมือนกัน แต่ฉันว่าเพ็ญสิริก็คงไม่รู้ อาจจะทำอย่าง
คาดคะเนเหมือนอย่างที่พวกเราคิดแน่ ๆ” สมคิดพูด

ปิติสรุปว่า “ทีนี้เราเห็นอะไรที่เป็นปัญหา เราช่วยกันคิดดีกว่า
จะได้มีความคิดแตกฉาน”

แบบฝึก

๑. คำที่มีพยัญชนะควบกับ ร ล ว และประสมสระตัวเดียวกัน เวลาอ่านออกเสียงพร้อมกัน เรียกว่า คำควบแท้

ข้อสังเกต

ตัว ก ข ค จะมี ร ล ว ควบได้

ตัว ด จะ มี ร ควบได้

ตัว ป พ จะมี ร ล ควบได้

ตัว ผ จะมี ล ควบได้

อ่านและสังเกต

ทางขรุขระ พระพบขรัว กลัวเสียงขลุ่ย คุยครื้นเครง

ร้องเพลงเพลีน เดินเคว้งคว้าง ขว้างให้รับ กลับกลายเป็น

ไครนอนกรน ขวนขวายหา ปราบฏุกการณ์ คลานหาพลอย

ปล่อยให้เปลอ ตรวจเจอผิด ควายขวิดพลาด กวาดพริกทิ้ง

๒. คำที่มีพยัญชนะควบกับ ร แต่ไม่ออกเสียงตัว ร และบางตัวออกเสียงเป็นอย่างอื่น เรียกว่า คำควบไม่แท้

อ่านและสังเกต

๒.๑ คำควบไม่แท้ที่ไม่ต้องออกเสียงตัว ร ส่วนมากเป็นตัว

จ ช ศ ส ควบกับตัว ร

จริงไซรั ไครสร้าง สร้างไข่

สายสร้อย คอยเสริม เริ่มเศร้า

๒.๒ คำควบไม่แท้ที่ออกเสียงเป็นอย่างอื่น ได้แก่คำที่มี ท ควบกับ
ร ออกเสียงเป็น ช

ทรัพย์สิน ดินทราย ไม่ทราบ

จับแทรก แตกทรุด พุทรา

๓. คำบางคำคล้ายคำควบกล้ำ แต่อ่านต่างกัน คือ ออกเสียงพยัญชนะ
สองตัวไม่พร้อมกันและประสมสระคนละตัว

อ่านและสังเกต

วิปริต อ่านว่า วิ-ปะ-หริด

ปรัมปรา ” ปะ-รำ-ปะ-รา

ทุจريت ” ทุด-จะ-หริด

สุจريت ” สุด-จะ-หริด

๔. คำบางคำถือว่าเป็นคำไม่สุภาพ ต้องเลือกใช้ให้เหมาะกับบุคคลและ
โอกาส

อ่านและสังเกต

ข้าจะไปเที่ยว ควรพูดว่า ฉันจะไปเที่ยว หรือ ผมจะไปเที่ยว

แกจะไปไหน ” เธอจะไปไหน หรือ คุณจะไปไหน

คำที่ไม่เหมาะในการใช้กับบุคคล อาจใช้กับสัตว์ได้ เช่น

เจ้าหมานั้นหายไปไหน

มันคงจมน้ำตาย

๕. ข้อความยาวๆ อาจสรุปเป็นใจความสำคัญสั้นๆ ได้ด้วยการตัดส่วนขยายออก

อ่านและสังเกต

“จังหวัดสงขลามีนิทานปรัมปราหรือ) นิทานพื้นเมืองเล่าต่อๆ กันมาหลายเรื่อง (เรื่องที่มีหลักฐานปรากฏอยู่จนเดี๋ยวนี้) ที่ฉันอยากจะเล่าให้เธอฟัง คือ เรื่องเกาะหนู เกาะแมว”

๕.๑ ถ้าตัดส่วนขยายบางส่วนซึ่งอยู่ในวงเล็บออก ก็ยังไม่เสียความ และได้ใจความ ดังนี้

“จังหวัดสงขลามีนิทานพื้นเมือง (เล่าต่อๆ กันมาหลายเรื่อง) ที่ฉันอยากเล่าให้เธอฟัง คือ เรื่องเกาะหนู เกาะแมว”

๕.๒ ถ้าตัดส่วนขยายในวงเล็บออกอีก จะได้ใจความสำคัญดังนี้

“จังหวัดสงขลามีนิทานพื้นเมืองที่ฉันอยากจะเล่าให้เธอฟัง คือ เรื่องเกาะหนู เกาะแมว”

๕.๓ เขียนข้อความใหม่ ให้สั้นกะทัดรัดและเข้าใจง่ายด้วยสำนวนภาษาของตนเอง จะได้ใจความสำคัญดังนี้

“ฉันอยากจะเล่านิทานพื้นเมืองของจังหวัดสงขลา เรื่อง เกาะหนู เกาะแมว ให้ฟัง”

๖. ข้อความที่ใช้ในการสนทนาจะเป็นข้อความสั้นๆ เพราะตัดหรือละบางส่วนของประโยคและคำบางคำ แต่ก็สามารถเข้าใจได้

อ่านและสังเกต

(ถาม) “จะไปไหน ๆ” ประโยคสมบุรณ์ คือ “เธอจะไปไหน ๆ”

(ตอบ) “สวนสัตว์” หรือ “จะไปเที่ยวสวนสัตว์” ประโยคสมบุรณ์
คือ “ฉันจะไปเที่ยวสวนสัตว์”

คำที่ตัดออกหรือละไว้ คือ คำที่ทำหน้าที่แสดงกิริยาอาการ
ซึ่งเรียกว่า *ภาคประธาน* และบางที่อาจละคำแสดงกิริยาอาการใน
ภาคแสดง เช่น ตอบสั้น ๆ ว่า “สวนสัตว์” ก็รู้เรื่อง เพราะมีข้อความ
ว่า “จะไป” อยู่ในคำถามแล้ว

๗. พจนานุกรมมีการใช้อักษรย่อเพื่อบอกให้รู้ว่าคำนั้นเป็นคำชนิดใด เช่น

ก. (กริยา) น. (นาม) ส. (สรรพนาม) ว. (วิเศษณ์)

อ่านและสังเกต

เกาะ น. แผ่นดินมีน้ำล้อมรอบ ก. จับ กุม ยึด ถือ เหนี่ยวรั้ง

เอ็ง ส. แทนชื่อบุรุษที่สอง (สำหรับผู้ใหญ่พูดกับผู้น้อย)

แกร็น ว. เล็ก ไม่โตขึ้น คงที่ ทรงตัวอยู่อย่างนั้น แคระ

บทที่ ๔

ปณิธานของฉัตร

บ้านเลขที่ ๑๕ ถนนสาย ๑๗/๑

หุบกะพง อ.ชะอำ จ.เพชรบุรี

๗๖๑๒๐

๑๐ มิถุนายน ๒๕๒๕

ปติ เพื่อนรัก

ฉันได้รับมอบหมายจากคุณครูและเพื่อน ๆ ชั้น ป. ๕/๑ ให้เขียนจดหมายตอบรายการมิตรสัมพันธ์ของเธอ ฉันรู้สึกว่โครงการเขียนจดหมายถึงเพื่อนต่างจังหวัดที่เธอเรียกว่า “มิตรสัมพันธ์” นั้นดีมาก

นอกจากเราจะได้เพื่อนมากขึ้น ยังได้รับความรู้แปลก ๆ จากท้องถิ่นต่าง ๆ ด้วย เธออาจจะคิดว่าฉันเขียนจดหมายใช้สำนวนภาษาดีมาก ถ้าคิดเช่นนี้ก็จงรู้เถิดว่า คุณครูของฉันท่านแก้ไขสำนวนให้ ถึงแม้ว่าใคร ๆ ว่าฉันเป็นนักเรียนที่เรียนเก่งที่สุดก็คงเขียนเองไม่ได้แบบนี้แน่ ๆ และจดหมายฉบับนี้ ฉันต้องใช้คำราชาศัพท์หลายคำ คุณครู

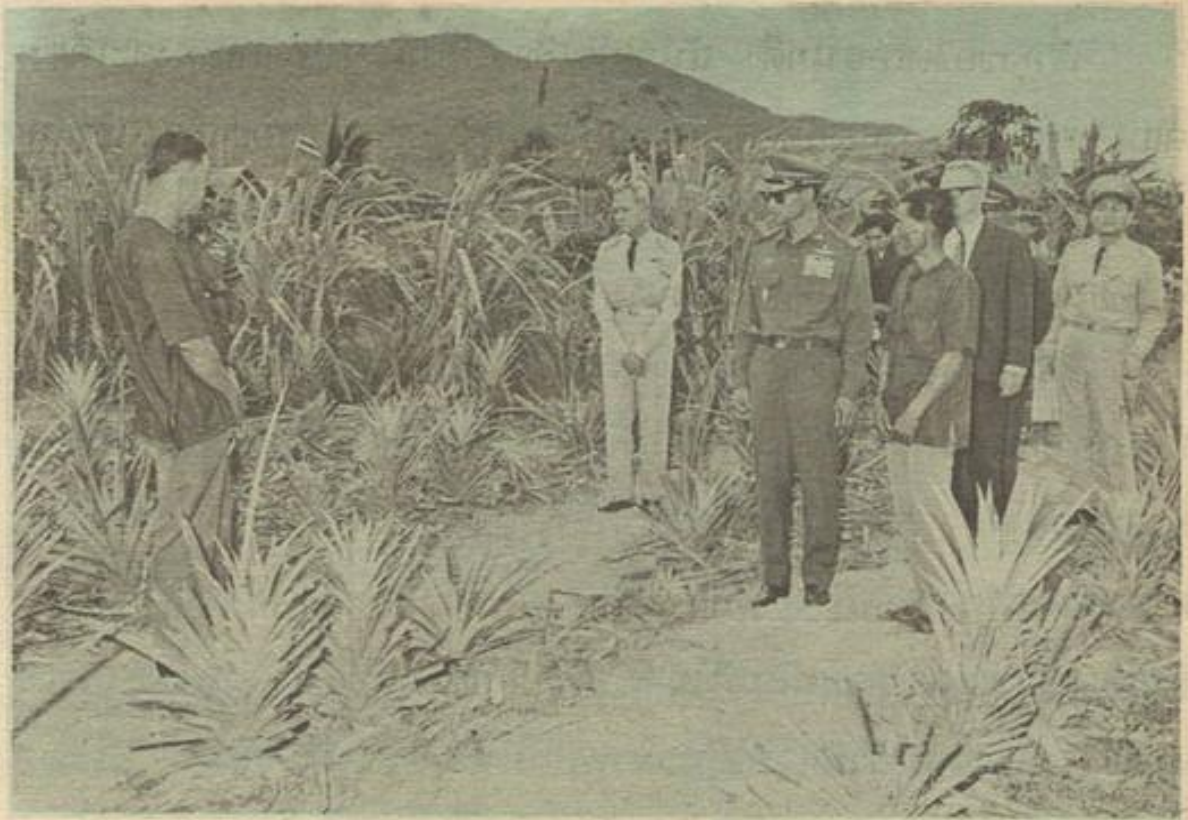

จึงต้องตรวจแก้ไขให้เป็นพิเศษ

เรื่องของเธอสนุกดี ฉันอยากเลี้ยงปลานิลดูบ้างและคงจะเลี้ยง
ได้แน่ ๆ เพราะครอบครัวของฉันเป็นครอบครัวเกษตรกรอยู่แล้ว เจ้านิล
ของเธอดูท่าจะน่ารักมาก ฉันเลี้ยงม้าไม่ได้เพราะฉันกลัวม้า เมื่อเล็ก ๆ
ฉันเคยถูกม้าเตะ เลยกกลัวม้ามาจนบัดนี้

ชีวิตของฉันก็คล้าย ๆ กับเธอ ผิดกันตรงที่ครอบครัวของเธอ
ทำนา แต่ครอบครัวของฉันทำไร่ พ่อของฉันทำไร่อ้อย สับปะรด
หน่อไม้ฝรั่ง และมะเขือเทศ เธอคงได้ยินชื่อหุบกะพงจากวิทยุและ
หนังสือพิมพ์อยู่บ้างนะ พ่อแม่ของฉันมีภูมิสำเนาอยู่ที่นี้ ฉันจะเล่า

เรื่องหมู่บ้านหุบกะพงให้เธอฟังสักเล็กน้อย หุบกะพงอยู่ในอำเภอ
ชะอำ จังหวัดเพชรบุรี อยู่ห่างตัวจังหวัด ๔๐ กม. อยู่ห่างฝั่งทะเล
๖ กม. เดิมคนที่นี่ทำสวนผัก เรียกว่าชาวสวนผักชะอำ ต่อมาพื้นที่
แห้งแล้งกันดารมาก ชาวสวนผักก็ยากจนลง เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๗ พระบาท
สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎร และทรง
ทราบถึงความเดือดร้อน จึงทรงรับเกษตรกรเหล่านี้ไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์
พร้อมทั้งพระราชทานทรัพย์สินส่วนพระองค์ให้กู้ยืมไปลงทุนเป็นเงินจำนวน
๓ แสนบาท ภายหลังไม่ปรากฏผู้ใดนำเงินที่กู้ยืมไปทูลเกล้าฯ ถวายคืน
เลย พระองค์จึงได้ทรงทราบว่า เกษตรกรเหล่านี้ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของ

ตนเอง ทำให้ยากจนมาก จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้รัฐบาลจัดทำโครงการช่วยเหลือ และได้รับความร่วมมือจากรัฐบาลของประเทศอิสราเอลด้วย กลุ่มเกษตรกรกลุ่มนี้จึงมีที่ทำกินโดยได้รับจัดสรรที่ดินให้คนละ ๒๕ ไร่ จนในที่สุดได้จัดตั้งสหกรณ์การเกษตรขึ้น นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น

ชาวหุบกะพงรู้สึกซาบซึ้งในพระเมตตาเป็นอย่างยิ่ง ต่างตั้งใจทำมาหากินด้วยความขยันขันแข็งเพื่อเป็นการสนองพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ เดือนเมษายนของทุกปี ชาวหุบกะพงจะตั้งตารอคอยการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมของพระองค์ เมื่อพระองค์เสด็จถึงทุกคนที่นี่มีแต่ความสุขปลาบปลื้มที่ได้เข้าเฝ้าฯ อย่างใกล้ชิด และได้รับพระเมตตา ทรงแนะนำแนวทางทำมาหากินให้ ทรงให้กำลังใจ ประดุจน้ำทิพย์ชโลมใจพวกเรา ปีติ ฉันคิดว่าฉันมีบุญที่ได้เกิดมาเป็นคนไทย มีพระมหากษัตริย์สุดประเสริฐเช่นนี้ เธอคิดอย่างฉันไหม

พ่อแม่ของฉันมีลูกชายสามคน ตัวฉันเป็นคนสุดท้อง พี่ชายหัวปีเป็นช่างถ่ายรูป เขาออกไปตั้งร้านอยู่ที่ตัวจังหวัด พี่ชายคนรองลงมา ขณะนี้กำลังเรียนอยู่คณะรัฐศาสตร์ในมหาวิทยาลัยที่กรุงเทพฯ ส่วนตัวฉันตั้งใจจะพลิกแผ่นดินให้เป็นเงินเป็นทอง ฉันช่วยพ่อกับแม่ทำอะไรทุกวัน ก่อนไปโรงเรียน กลับจากโรงเรียนและวันหยุด ฉันเฝ้าดูพืชพันธุ์ที่เราเพาะปลูกตั้งแต่มันซูไบแรกออกมาจากเมล็ด จนกระทั่งมันเติบโตให้ดอกให้ผล ฉันรักมันมาก ฉันอยู่กับดินกับต้นไม้ มีความสุขเหลือเกิน ในเวลาเช่นนั้น ฉันนึกถึงหม่อมเจ้าสิทธิพร กฤดากร เกษตรกร

คนสำคัญ เธอเคยได้ยินพระนามของท่านไหม เธออาจจะไม่เคยได้ยิน แต่เธอคงเคยได้ยินชื่อหรือเคยรับประทาน “แตงโมบางเบิด” แล้วใช่ไหม

พอพูดถึงคำว่า “รับประทาน” ฉันมีเรื่องตลกจะเล่าแทรกในวงเล็บให้เธอฟัง หยุดเรื่องแตงโมบางเบิดไว้ก่อนนะ ปิดวงเล็บแล้วค่อยเล่าต่อ (เรื่องของภาษานี้ก็ทำให้เกิดความเข้าใจผิดได้เหมือนกัน วันเปิดประชุมสหกรณ์เมื่อเดือนที่แล้ว พ่อของฉันซึ่งเป็นผู้จัดการสหกรณ์การเกษตร เดินออกไปต้อนรับประธานการประชุมที่ปากทางเข้าหมู่บ้าน ฉันเดินออกไปกับพ่อด้วย ลุงไปล่ถามพ่อว่าจะไปไหน พ่อ

ตอบว่า “ไปรับประทานอาหาร” ลุงไปล่พูดว่า “รับประทานอาหารอะไรล่ะ” พ่อตอบว่า “รับประทานอาหารการประชุมนะซี” ลุงไปล่ร้องเอะอะว่า “การประชุมนะกินเข้าไปได้หรือ ทิดเหมือนท่าจะสติไม่ดี” ว่าแล้วลุงไปล่ก็เดินจากไป พ่อของฉันทั้งนง ที่แท้คำว่า “ประธาน” กับ “ประทาน” เสียงเหมือนกัน แต่ความหมายไม่เหมือนกัน พ่อของฉันทั้งนงจะไปรับประทานอาหาร คือรอรับผู้ที่จะมาเป็นประธานในการประชุม แต่ลุงไปล่กลับคิดว่าพ่อจะไปรับประทานอาหาร คือไปกิน พ่อพ่อบอกว่า รับประทานอาหารประชุม ลุงไปล่ก็เลยคิดว่าพ่อเลอะเทอะจะไปกินการประชุม ซึ่งมันกินไม่ได้ คนหนึ่งใช้ ท อีกคนหนึ่งใช้ ธ เลยไม่เข้าใจกัน ชันใหม่ปิด ถ้าไม่ชันก็จี้เอาไว้ให้ชันหน่อยนะ ชันคือหัวเราะนะ ไม่ใช่ชันแก็กอีแก็กแก็กเหมือนไก่) เอาละปิดวงเล็บแล้ว ขอเล่าเรื่องแดงโมบางเปิดต่อเสียที

“แดงโมบางเปิด” เนื้อเป็นเม็ดทรายสีแดง หวานกรอบอร่อยติดใจ เธอชอบใช้ไหม ถ้าเช่นนั้นเธอควรจะรู้ว่าหม่อมเจ้าสิทธิพรกฤดากร นี้แหละเป็นผู้ให้กำเนิดแดงโมพันธุ์นี้ ซึ่งปลูกในไร่ของท่านที่ตำบลบางเปิด อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ถ้าเธอเคยอ่านพระประวัติของหม่อมเจ้าสิทธิพรแล้ว คงมีความคิดเหมือนฉันทั้งนง คืออยากให้มีคนอย่างท่านหลาย ๆ คน แผ่นดินไทยจะได้เป็นแผ่นดินทองดังที่เราเคยได้ยินมาแต่ก่อนคือ “ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว” อย่างสมยศุโขทัย ฉันทั้งนงที่อ่านพบว่า ท่านทรงได้รับรางวัลแมกไซไซด้วย คุณครูและมิตรสหายของฉันทั้งนงบอกว่า ฉันทั้งนงคิดไกลเกินวัย คุณครูใหญ่ของฉันทั้งนงเคยแนะนำให้ฉันทั้งนงเรียนเป็นแพทย์หรือวิศวกร

เพราะเห็นว่าฉันเรียนเก่ง คิดเก่ง ทำงานเก่ง แต่ฉันมองคู่มือทั้งสอง
 ของฉันแล้ว ฉันคิดว่าควรจะทำอะไรมากกว่าคือเข็มฉีดยา เพราะปู่ของ
 ฉันย้าว่าโคตรเหง้าของเราเป็นชาวไร่ บรรพบุรุษของไทยเราเป็นเกษตรกร
 แม้ว่าปัจจุบันนี้จะมีงานพาณิชยกรรม อุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นมากมาย แต่
 อาชีพส่วนใหญ่ของคนไทยก็ยังเป็นเกษตรกรอยู่ ถ้าเราค่อย ๆ ละทิ้ง
 งานเกษตรกรรมไปที่ละเล็กละน้อย หันไปประกอบอาชีพอุตสาหกรรม
 หรือพาณิชยกรรมเสีย ไม่เข้าบ้านเมืองของเราคงจะแห้งแล้งเหมือนทะเล
 ทราย เพราะขาดพืชคลุมดินและดินขาดความอุดมสมบูรณ์ ฉันจึงจะ

ยึดอาชีพเกษตรกรรมและทำให้ดีที่สุด จะดำเนินรอยตามท่านสิทธิพร
ให้จงได้ ฉันตั้งใจที่เธอก็รักไรรักษา รักพื้นดินและพืชพันธุ์ รักธรรมชาติ
ที่หล่อเลี้ยงชีวิตคนไทยมาแต่ดึกดำบรรพ์ เราคงได้ทำงานอย่างเดียวกัน
แน่นอน

ฉันเขียนมายืดยาว เธอกคงอ่านเสียจนเหนื่อย ฉันอยากพบเธอ
เราจะได้คุยกัน ตอนปิดเรียนภาคปลาย ถ้าเธอว่างฉันขอเชิญเธอไป
เที่ยวที่หุบกะพง เธอจะได้เห็นไร่อ้อยซึ่งมีอาณาเขตกว้างขวางของ
พวกเรา ได้รับประทานหน่อไม้ฝรั่งซึ่งเก็บมาสด ๆ จากไร่ มะเขือเทศ
ลูกโต สีแดงราวกับใช้สีแต้ม รสหวานกรอบและอร่อย ทำให้เธอแข็งแรง
สดชื่นยิ่งขึ้น

ฉันขอจบจดหมายเพียงแค่นี้ เธอและครอบครัวรวมทั้งปลานิล
กับเจ้านิลม้าแสนรู้คงสบายดี ฉันและครอบครัวสบายดี หวังว่าคงได้
รับจดหมายจากเธออีก สวัสดิ์

รัก

ฉัตร พงศ์กสิกร

ปิติอ่านจดหมายจบ จึงพับเก็บเข้าซองและใส่กระเป๋าเสื้อไว้
พรุ่งนี้จะนำไปให้เพื่อนอ่านที่โรงเรียน เขาเอนหลังฟังต้นมะม่วง พลัง
นึกวาดภาพเด็กชายฉัตร เพื่อนใหม่ของเขา คงรูปร่างลำสัน ท่าทาง
ทะมัดทะแมง คล่องแคล่ว หน้าตาแจ่มใส วาเริง ปิตินึกถึงถ้อยคำ
ต่าง ๆ ในจดหมายของเขาแล้วรู้สึกชื่นใจ ฉัตรมีความคิดเหมือนวีระ
วีระก็เป็นคนเก่ง ฉลาดปราดเปรื่อง และตั้งใจแน่วแน่จะเป็นเกษตรกร

เจริญรอยตามลุงของเขา มานะตั้งใจจะเป็นข้าราชการ เพราะพ่อของเขา เป็นข้าราชการ ไม่มีที่ดินจะทำเกษตรเหมือนปิตักับวีระ มานี้เคยคำนวณ ว่า ควรจะเลือกทำสิ่งที่ตนเองชอบและถนัดจะดีกว่า แม้ไม่มีที่ดิน เราก็อาจจะหาได้ภายหลัง ถ้าเรารักที่จะเป็นเกษตรกรจริง ๆ

เจ้านิลเดินกุกกับ ๆ มาข้างหลังปิติ มันคาบชายเสื้อของปิติดึงขึ้น ปิตีรีบลุกอย่างว่องไวเพราะกลัวเสื้อขาด หันกลับไปกระโดดขึ้นบนหลัง ของมัน เจ้านิลกระโดดยกขาหน้าทั้งสองขึ้นพลาจร้องฮึ ๆ ปิตีกอดคอ ของมันเหนียวไว้ไม่ให้ตก เจ้านิลพยายามสะบัดไปมาแต่ปิตีก็ไม่ตก เพราะเคยเล่นกับมันจนชิน ไม่ช้าเจ้านิลก็ยอมให้ปิตินอนพังกาบอยู่บนหลัง แล้วพาวิ่งเหยา ๆ กลับบ้าน

แบบฝึก

๑. การอ่านคำที่มีเครื่องหมายไม้ยมก (ๆ) นั้น จะอ่านซ้ำได้ถูก เมื่อ นึกถึงคำที่เคยพูดในชีวิตประจำวัน

ฝึกอ่าน

แน่ ๆ สด ๆ ทุกวัน ๆ กุกกับ ๆ ทีละน้อย ๆ

๒. เครื่องหมายทับ (/) ใช้กั้นระหว่างตัวเลข เพื่อแบ่งความหมาย ของตัวเลข

ฝึกอ่าน

ถนนสาย ๑๗/๑ อ่านว่า ถนนสายสิบเจ็ดทับหนึ่ง
 หมายความว่า ถนนสาย ๑๗ ซอยที่ ๑
 ป. ๕/๑ อ่านว่า ประถมศึกษาปีที่ห้าทับหนึ่ง
 หมายความว่า ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ห้องที่ ๑

๓. เครื่องหมายไปยาลน้อย (๑) ใช้เขียนท้ายคำหรือข้อความเพื่อย่อคำ
 ให้สั้นลง เวลาอ่านต้องอ่านเต็มทั้งข้อความ

ฝึกอ่าน

โปรดเกล้า ฯ อ่านว่า โปรดเกล้าโปรดกระหม่อม
 เข้าเฝ้า ฯ ” เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท
 ทูลเกล้า ฯ ” ทูลเกล้าทูลกระหม่อม

๔. คำบางคำอาจเขียนย่อให้สั้นลง โดยย่อคำนั้นให้เหลือเพียงพยัญชนะ
 ตัวเดียวหรือหลายตัว แล้วใส่เครื่องหมายมหัพภาค (.) ไว้ข้างท้าย
 เวลาอ่านต้องอ่านเต็มคำ ใช้ย่อเฉพาะคำที่รู้จักกันไป

ฝึกอ่าน

อ. ย่อมาจากคำว่า อำเภอ
 จ. ” จังหวัด
 ป. ” ประถมศึกษา
 กม. ” กิโลเมตร
 ช.ม. ” ชั่วโมง

๕. เครื่องหมายชนิดขีด () นิยมเรียกกันว่า วงเล็บ ใช้เขียนกันคำ หรือข้อความ เพื่ออธิบาย หรือขยายความของคำ หรือข้อความ ข้างหน้าให้ชัดเจนขึ้น หรือเพื่อบอกให้รู้เรื่องนอกเหนือไปจากข้อความข้างหน้าที่กล่าวไว้แล้ว

อ่านและสังเกต

๕.๑ “ฉันเลี้ยงแมวไว้เก้าตัว(เก้า เสียงสั้น แต่ออกเสียงยาวเป็นก้าว)”

เป็นการอธิบายข้อความตอนหน้าให้ชัดเจนขึ้น

๕.๒ “นานมาแล้ว (ไม่รู้นานกี่ศตวรรษมาแล้วนะ)”

เป็นการขยายข้อความตอนหน้าให้ชัดเจน

๕.๓ “หยุดเรื่องแดงโมบางเปิดไว้ก่อนนะ ปิดวงเล็บ แล้วค่อยเล่า

ต่อ (เรื่องของภาษา..... จนถึงเหมือนไก่)”

บอกให้รู้เรื่องนอกเหนือจากข้อความข้างหน้าที่กล่าวไว้

๖. เครื่องหมายัญประกาศ “.....” ใช้เพื่อบอกให้รู้ว่า ข้อความในเครื่องหมายนี้เป็น คำพูด หรือต้องการเน้นข้อความเพื่อให้ผู้อ่าน สังเกตเป็นพิเศษ

อ่านและสังเกต

พ่อตอบว่า “รับประธานการประชุมนะซี”

ที่แท้คำว่า “ประธาน” กับ “ประธาน” เสียงเหมือนกัน

๗. การเขียนจดหมาย ต้องใช้คำขึ้นต้นและคำลงท้ายให้สุภาพและเหมาะสมกับบุคคล

อ่านและจำ

บุคคลที่เขียนจดหมายถึง	คำขึ้นต้น	คำลงท้าย
เพื่อน คนที่มีอายุน้อยกว่า	สวัสดี.....(ชื่อ).....เพื่อนรัก	รัก รักและคิดถึง
พ่อแม่ ญาติผู้ใหญ่	กราบเท้า.....ที่เคารพ	ด้วยความเคารพอย่างสูง
ครู	เรียน.....ที่เคารพ	ด้วยความเคารพอย่างสูง
คนที่นับถือ	เรียน.....ที่นับถือ	ขอแสดงความนับถือ ด้วยความนับถือ

บางครั้งคำลงท้ายอาจมีคำว่า “อย่างสูง” หรือ “อย่างยิ่ง” ต่อท้าย ถ้าบุคคลที่เขียนจดหมายถึงเป็นผู้ที่เคารพนับถือมาก

๘. การพูดหรือการเขียน ต้องเลือกใช้คำให้เหมาะกับสถานที่ บุคคล และโอกาส

อ่านและจำ

คำที่ใช้เฉพาะบุคคลและโอกาส	เลือกใช้ให้เหมาะกับบุคคลและโอกาส	
กู ข้า	กระผม ผม ฉัน ดิฉัน อีฉัน ข้าพระพุทธเจ้า	ผู้ใหญ่ พระภิกษุ ผู้น้อย คนทั่วไป คนทั่วไป พระสงฆ์ พระมหากษัตริย์

คำที่ใช้เฉพาะ บุคคลและโอกาส	เลือกใช้ให้เหมาะสม กับบุคคลและโอกาส	
แก มึง เอ็ง	คุณ ท่าน พระคุณเจ้า ใต้ฝ่าละอองธุลีพระบาท ใต้ฝ่าละอองพระบาท	คนทั่วไป ผู้ใหญ่ พระสงฆ์ พระมหากษัตริย์ พระบรมราชินี พระยุพราช
มัน	เขา ท่าน พระองค์	คนทั่วไป ผู้ใหญ่ พระมหากษัตริย์

๙. ข้อความเปรียบเทียบเป็นข้อความที่กะทัดรัด แต่มีความหมายมากและ
ลึกซึ้ง จะเข้าใจความหมายของข้อความนั้น ด้วยการคิดเปรียบเทียบ
อ่านและสังเกต

ส่วนตัวฉันตั้งใจจะพลิกแผ่นดินให้เป็นเงินเป็นทอง
ไม่เข้าบ้านเมืองของเราคงจะแห้งแล้งเหมือนทะเลทราย
แผ่นดินไทยจะได้เป็นแผ่นดินทอง ดังที่เราเคยได้ยินมาแต่ก่อน
ทรงให้กำลังใจประจุน้ำทิพย์ชโลมใจพวกเรา
มะเขือเทศลูกโต สีแดงราวกับใช้สีแต้ม

๑๐. ประโยคที่มีความหมายชัดเจนว่า ใคร ทำอะไร แบ่งออกได้เป็น ๒ ส่วน คือ *ภาคประธาน* บอกให้รู้ว่า ใครแสดงกิริยาอาการ และ *ภาคแสดง* บอกให้รู้ว่าแสดงกิริยาอาการอย่างไร แต่ละส่วนอาจใช้ *คำ* หรือ *กลุ่มคำ* ขยายให้ชัดเจนขึ้น

อ่านและสังเกต

ภาคประธาน	ภาคแสดง
พ่อ แม่ พ่อ แม่ ครูใหญ่ ครูใหญ่ของฉัน(ขยายภาคประธาน)	มีลูก มีลูกชายสามคน(ขยายภาคแสดง) แนะนำฉัน แนะนำฉันให้เรียนเป็นหมอ (ขยายภาคแสดง)

บทที่ ๕

สินสมุทร

“เมื่อวานนี้ มีนักเรียนมาเข้าเรียนใหม่คนหนึ่ง ชื่อสินสมุทร” เพชรบอกเพื่อน ๆ มานี้กับชูใจวิจารณ์ว่าชื่อแปลกดี วีระบอกว่าชื่อเหมือนพี่ชายของสุดสาคร ลูกพระอภัยมณี ที่ลุงเคยเล่าให้ฟังนานมาแล้ว

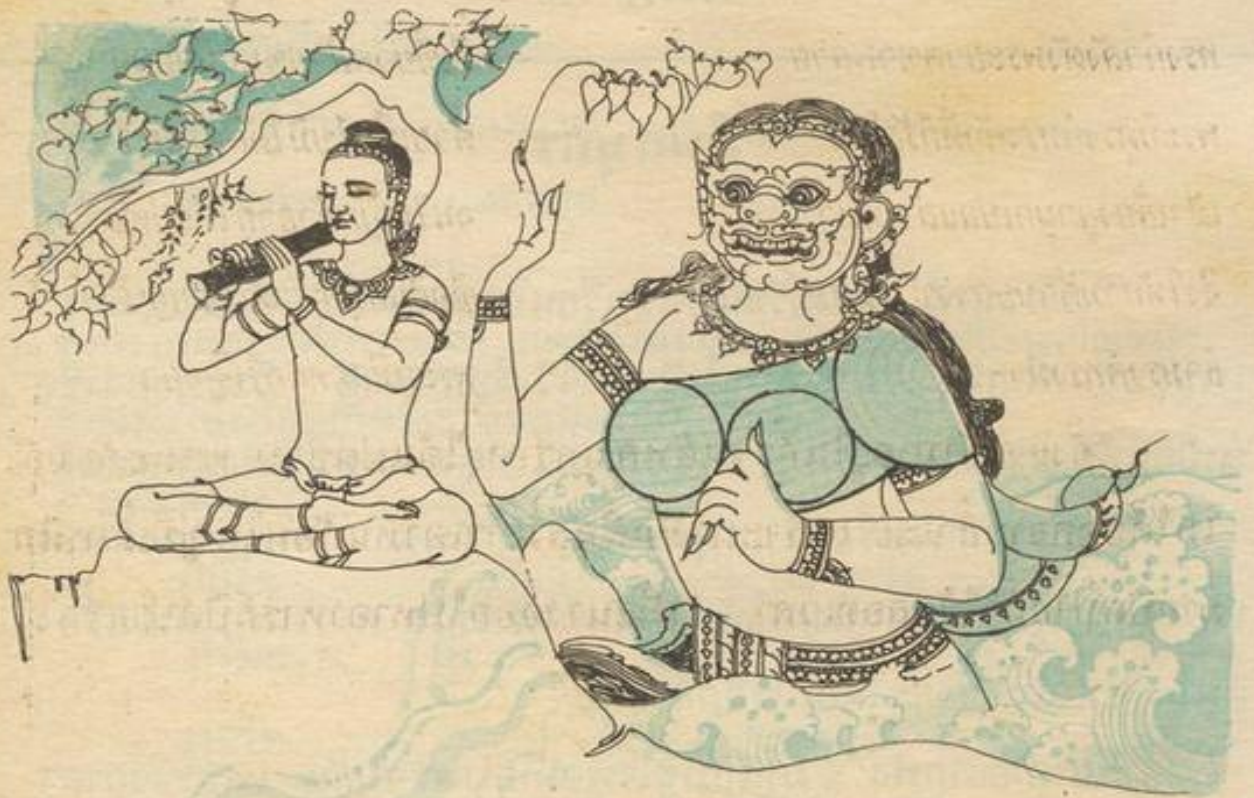
“ฉันอยากฟังเรื่องสินสมุทรจัง” ปิติพูด “คราวก่อนลุงเล่าเรื่องสุดสาครกับม้านิลมังกรให้ฟัง ฉันก็ได้เจ้านิล คราวนี้ถ้าได้ฟังเรื่องสินสมุทร ฉันอาจจะได้อะไรอีกก็ได้นะ”

“ฉันก็อยากฟัง” มานี้กับชูใจพูดเกือบพร้อมกัน เพชรจึงอาสาไปหยิบหนังสือพระอภัยมณีมาให้วีระ พอวีระได้หนังสือเขาก็เล่าเรื่องสินสมุทรให้เพื่อนฟัง บางครั้งก็อ่านบทกลอนเป็นทำนองเสนาะด้วย

“เรื่องพระอภัยมณีนี้ กวีชื่อสุนทรภู่เป็นผู้แต่ง เป็นหนังสือนิทานคำกลอนที่แต่งได้ไพเราะและสนุกสนานมาก เนื้อเรื่องตอนเกิดสินสมุทรก็คือ มารดาของสินสมุทรเป็นยักษ์ชื่อนางผีเสื้อสมุทร”

“ตายแล้ว! แม่ของสินสมุทรเป็นยักษ์หรือ แล้วทำไมพ่อของสินสมุทรจึงรักล่ะ ยักษ์น่ากลัวจะตาย ดีไม่ดีเดี๋ยวก็เคี้ยวเอื้อง่าย ๆ” ชูใจพูดพลางทำท่าขนพองสยองเกล้า

“ฉันกำลังจะเล่าให้ฟัง ผีเสื้อสมุทรมารดาของสินสมุทรไปลักเอาพระอภัยมณีมาขังไว้ในถ้ำ แล้วแปลงร่างเป็นนางงาม แต่

พระอภัยมณีก็รู้ว่า เป็นยักษ์ และมีความกลัวมาก จึงจำเป็นต้องทำใจดี
 สู้เสื่ออยู่กับนางจนเกิดสินสมุทร”

“สินสมุทรหน้าตาเป็นยักษ์หรือเปเล่” ชูใจถาม ปิติกำลังตั้งใจ
 ฟัง เห็นชูใจพูดขัดจังหวะทำให้ฟังเรื่องราวกระท่อนกระถ่นจึงบ่นว่า
 “แหม ชูใจ เดี่ยววีระก็เล่าให้ฟังรอก่อน มัวถามนั่นถามนี่เลยไม่เป็น
 อันได้ฟังกัน”

ชูใจหันไปค้อนปิติ แล้วนั่งฟังวีระเล่าต่อไป

“ในค้ำกลอนกล่าวถึงสินสมุทรว่าอย่างนี้

ไม้คลาดเคลื่อนเหมือนองค์พระทรงเดช

ทรงกำลังดังพระยาชาพลาย

พระบิดรงค์ทรงศักดิ์ก็รักใคร่

เฝ้าเลี้ยงลูกผูกเปลแล้วห่มผ้า

จึงให้นามตามอย่างข้างมนุษย์

ธำมรงค์ทรงมาค่าบุรี

แต่ดวงเนตรแดงดุตั้งสุริย์ฉาย

มีเขี้ยวคล้ายขนนี้มีศักดา

ด้วยเนื้อไขมิได้คิดริษยา

จนใหญ่กล้าอายุได้แปดปี

ชื่อสินสมุทรกุมารชาญชัยศรี

พระภูมีถอดผูกให้ลูกยา

ตั้งแต่เข้ามาอยู่ในถ้ำจนสินสมุทรอายุได้แปดขวบ พระอภัยมณี
ไม่ได้ออกจากถ้ำเลย เพราะนางผีเสื้อสมุทรเอาหินก้อนใหญ่มีน้ำหนัก
มากปิดปากถ้ำไว้ตลอดเวลา เมื่อนางออกไปหาอาหารก็ปิดปากถ้ำไว้

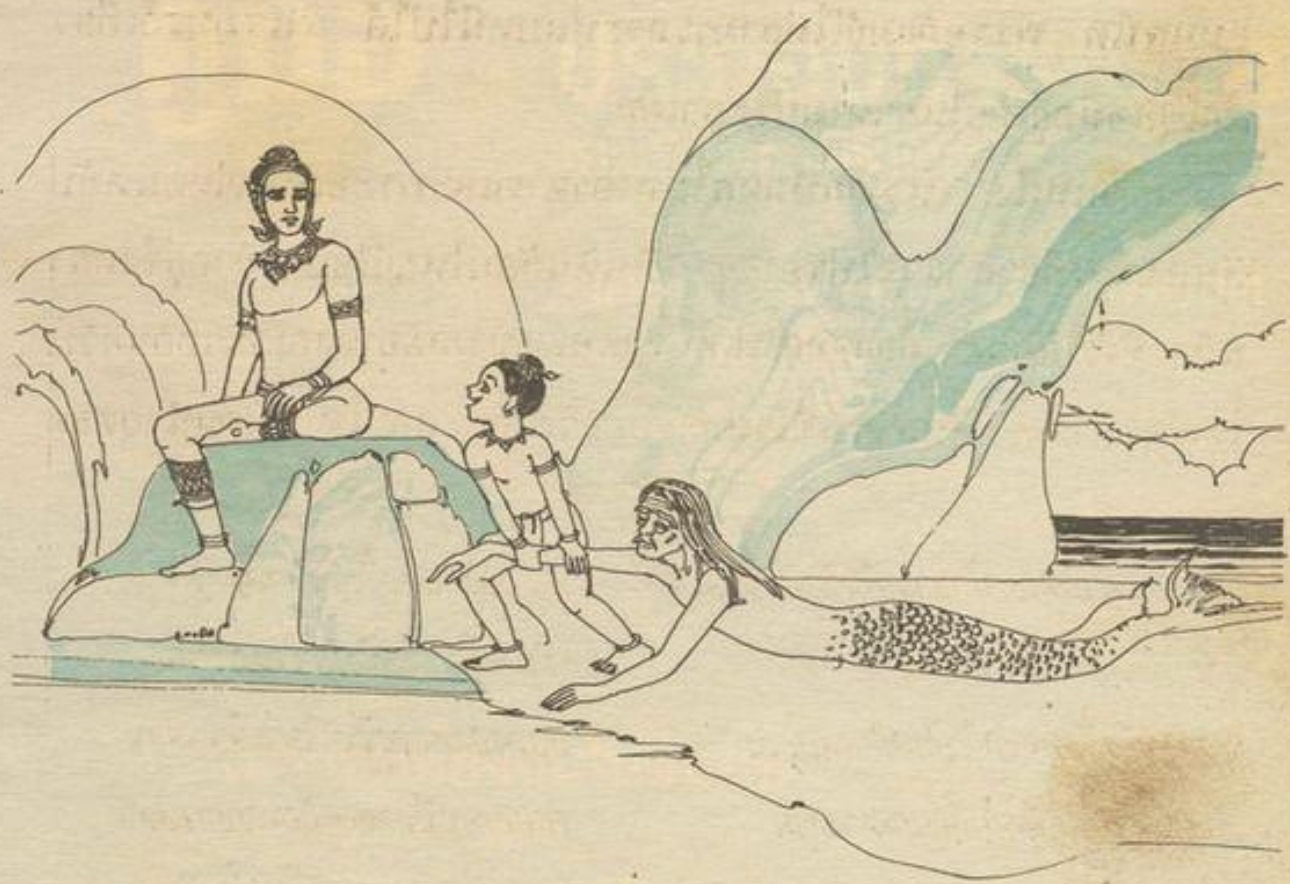
แน่นสนิท พระอภัยมณีไม่สามารถจะหลบหนีไปได้ สินสมุทรก็เที่ยวเล่นชุกชอนอยู่ภายในถ้ำตามประสาเด็ก

วันหนึ่ง นางยักษ์ออกไปหาอาหารและพระอภัยมณีนอนหลับ สินสมุทรเที่ยวสำรวจไปรอบ ๆ เห็นหินก้อนใหญ่ปิดปากถ้ำอยู่จึงลองผลึก หินก็ล้มลง มองออกไปเห็นหาดทรายขาวสะอาดและทะเลอันกว้างใหญ่สุดสายตา สินสมุทรดีใจมาก ออกวิ่งเล่น และโจนลงเล่นน้ำอุตุลุด

ด้วยหน่อขนาดชาติเขี้ยวสี่สมุทร
ยังถูกน้ำกำลังยังเกรียงไกร
ระลอกซัดพลัดเข้าไปในปากฉลาม
เห็นฝูงเงือกเกลือกกลิ้งมาตามชล
ครั้นตามได้ไม่พุดก็โผนจับ
ครั้นจับได้ให้ระวางแคลงวิญญาณ์
จุดกระขากลากทางชั้นกลางหาด
จะเอาไปให้พระบิดาคู

ดำไม่ผุดเลยทั้งวันก็กลั่นได้
เที่ยวเลี้ยวไล่ขี้ปลาในสาชล
ลอดออกตามซีกเหงือกเสือกสลน
คิดว่าคนมีทางเหมือนอย่างปลา
ตุกลอกกลับกลางน้ำปล้ำมัจฉา
เช่นนี้ปลาหรืออะไรจะใคร่รู้
แลประหลาดลักษณะมีตาหู
แล้วลากสู่เข้าในถ้ำด้วยกำลัง

พอพระอภัยมณีเห็นสินสมุทรลากเอาตาเงือกแก่เข้ามาก็ตกใจ จึงบอกกับสินสมุทรว่า ถ้ามารดาของสินสมุทรรู้เรื่องเข้าก็จะลำบาก แล้วเล่าความเป็นมาแต่ต้นให้สินสมุทรฟัง สินสมุทรสงสารพระอภัยมณีที่ถูกกักขังให้อยู่ในถ้ำตลอดเวลา และเสียใจมากที่รู้ว่ามารดาของตนเป็นผีเสื้อสมุทร ค่ำกลอนกล่าวไว้ว่า

พระโอรสรู้แจ้งไม่แคลงจิต
ด้วยแม่กลับอัปลักษณ์เป็นยักษ์ร้าย

รำคาญคิดเสียใจมิใคร่หาย
ก็พุ่มพ่ายชลนาโศกาลัย

ฝ่ายเงือกได้ยินเช่นนั้น ก็รับอาสาจะพาหนีไปอาศัยพระฤๅษีที่
เกาะแก้วพิสดาร แต่กลัวนางผีเสื้อสมุทรจะขัดขวาง จาเงือกจึงกล่าวว่า

แม่กำลังดั่งข้าจะพาหนี
อสุรีมีกำลังดั่งปลาวาน
ถ้าแก้ไขให้นางไปค้ำป่า
จะอาสาพาไปมิได้กลัว

เจ้าราตรีเจียวจึงจะถึงสถาน
ตามประมาณสามวันจะทันตัว
ได้ลวงหน้าเสียบ้างจะยังชั่ว
ชีวิตตัวบรลล์ไม่เสียดาย

พระอภัยมณีเห็นช่องทางจะหลบหนีนางผีเสื้อสมุทรไปได้ จึงคิดหาอุบายลวงนางให้ไปอยู่ในป่าสักกระยะหนึ่ง พอตีนางผีเสื้อสมุทรฝันร้าย พระอภัยมณีจึงทำนายฝันว่านางมีเคราะห์จะต้องออกไปรักษาศีล และอดอาหารอยู่คนเดียวที่เชิงเขาสามวันสามคืนก็จะสิ้นเคราะห์ นางผีเสื้อสมุทรเชื่อก็ปฏิบัติตาม ตอนนี้อำกลอนกล่าวถึงสินสมุทรว่า

สินสมุทรสุดแสนสงสารแม่
ให้ห่วงหลังกังวลด้วยชนนี
บิดาคูรู้แจ้งจึงแกล้งห้าม
อยู่เป่าปี่ตีเกราะเสนาะครัน

ด้วยรู้แน่ว่าบิดาจะพาหนี
เจ้าโศกก็กราบกำบังคมคัล
จะวอนตามเขาไปโยนไพรสณฑ์
แล้วรับขวัญลูกน้อยกลอยฤทัย

พอนางผีเสื้อสมุทรไปแล้ว เจือกสองผิวเมียกับลูกสาวซึ่งต่อมาก็คือ มารดาของสุดสาครนั่นเอง รีบพาพระอภัยมณีกับสินสมุทรหนีไป
เมื่อนางผีเสื้อสมุทรรักษาดีลอยู่ที่เชิงเขาได้ครบสามวันก็รีบกลับถ้ำที่อยู่ ไม่พบสามีและลูกก็รู้ว่าพากันหลบหนีไปเสียแล้ว จึงคิดร้ายเป็นนางยักษ์ออกติดตามด้วยความโกรธแค้นอย่างมหันต์ นางยักษ์มีฤทธิ์และกำลังมาก ไม่ช้าก็ตามมาทัน สินสมุทรเห็นจวนตัวเกรงมารดาโกรธและจะทำอันตรายบิดาจึงว่ายน้ำกลับมารีบมา สินสมุทรไม่เคยเห็นมารดาในร่างของนางยักษ์ผีเสื้อสมุทรมาก่อน จึงไม่รู้จัก คำกลอนกล่าวว่

สินสมุทรหยุดอยู่คูดนางยักษ์
ด้วยเห็นแม่แต่รูปนิมิตไว้
แล้วร้องถามตามประสาเป็นทารก
โจนกระโจมโครมครามตามเรามา

ครั้นพอนางผีเสื้อสมุทรบอกว่าเป็นมารดาที่รู้สึกสลดใจ จึงกล่าว
แก่มารดาว่า

ด้วยองค์พระชนนีเป็นผีเสื้อ
พระบิดาร้อนรนทนทรมาน
คิดถึงวงศ์พงศาคนาญาติ
เห็นมารดรช้อนตัวด้วยกลัวตาย

เห็นผิดพักตร์มารดาน่าสงสัย
สงสัยใจออกขวางกลางคงคา
นี่สัตว์บกหรือสัตว์น้ำดำหนักหนา
จะเล่นข้าทำไรจะใครรู้

อันชาติเชื้ออยู่ถ้ำลาละทาน
เคยอยู่บ้านเมืองมนุษย์สุดสบาย
จึงสามารถมานี้ไม่หนีหาย
ลูกจึงว่ายน้ำอยู่แต่ผู้เดียว

ประทานโทษโปรดปล่อยไปหน่อยเถิด^๕
 ลูกขอลาฝ่าธุลีสักปีเดียว
 แม้นพบอาชญาอยู่เป็นสุข
 จึงจะชวนบิดุเรศเสด็จจร

ที่ละเมิดแม่คุณอย่าจนเฉียว
 ไปท่องเที่ยวหาประเทศเขตนคร
 บรรเทาทุกข์ภิญโญสโมสร
 มาสถานมารดรไม่บ่อนใจ

นางผีเสื้อสมุทรไม่เชื่อก็ออกไปตาม แต่สินสมุทรหนีรอดได้ นางยักษ์จับได้แต่เงือกสองตัวเมียจึงฆ่าเสีย ส่วนพระอภัยมณีนั้น นางเงือกแบกพาว่ายเข้าไปยังเกาะแก้วพิสดารได้ทันพร้อมกับสินสมุทร พระโยคีก็ออกมาช่วยจับนางผีเสื้อสมุทรหนีไป สินสมุทรต้องจากมารดา ติดสอยห้อยตามบิดาไปตั้งแต่บัดนั้น ”

วีระปิดหนังสือเงยหน้ามองเพื่อน ๆ แล้วพูดว่า “เรื่องของสินสมุทรมีอีกยาวมาก ฉันเล่าให้เธอฟังเฉพาะตอนนี้เพียงแค่นี้ ตอนอื่น ๆ ให้เธอไปอ่านเอง”

ชูใจหันไปถามมานี “เธอคิดว่าสินสมุทรควรจะไปกับพระอภัยมณีหรือควรจะอยู่กับแม่” มานีนิ่งคิดแล้วตอบว่า “ควรจะไปกับพระอภัยมณี เพราะนางผีเสื้อสมุทรมีฤทธิ์มาก อยู่คนเดียวก็ไม่ลำบากอะไร และสินสมุทรก็รู้ที่อยู่แม่อยู่ที่ไหน คิดถึงก็มาหาได้ ส่วนพระอภัยมณีนั้นเป็นคนธรรมดา อ่อนแอ ไม่มีฤทธิ์ สินสมุทรมีฤทธิ์เหมือนแม่ ควรตามไปช่วยพระอภัยมณีก่อน เธอละคิดอย่างไร”

ชูใจกำลังคิด เพชรนั่งฟังอยู่นานก็ออกความเห็นบ้าง “ฉันคิดว่าสินสมุทรควรจะไปอยู่กับแม่ต่อไป เพราะถึงแม้ว่าแม่จะเป็น

ยักษ แต่ก็รักพ่อ ไม่ทำอันตรายพ่อแน่ และแม่ก็แปลงร่างเป็นคนอยู่ตลอดเวลา ไม่น่ากลัวอะไร อยู่มาได้ถึงแปดเก้าปีแล้ว ก็ไม่น่าจะเดือดร้อนถ้าจะอยู่ต่อไป พระอภัยมณีอยากไปไหนก็ให้สินสมุทรพาไปได้”

ปิตินับสนุนความคิดของเพชร พลังหันไปถามความเห็นของมานะบ้าง มานะหัวเราะหึ ๆ ไม่ตอบว่าอะไร ชูใจพูดว่า “ฉันชอบความคิดของมานะ สินสมุทรควรไปกับพระอภัยมณี เพราะน่าสงสารมากกว่า ส่วนนางผีเสื้อสมุทรเก่งแล้วอยู่คนเดียวได้”

วีระฟังความคิดของเพื่อน ๆ แล้ว หัวเราะชอบใจ “ใครอยากจะทำเรื่องของสินสมุทรตั้งแต่เด็กจนเป็นผู้ใหญ่ก็เอาหนังสือไปอ่านได้นะ”

แบบฝึก

๑. คำที่มี ฤ (รี) อ่านออกเสียงเป็น ๓ เสียง

ฝึกอ่าน

๑.๑ ออกเสียงเป็น ริ เช่น ฤทธิ์ ทฤษฏี สัมฤทธิ์ อังกฤษ ฯลฯ

๑.๒ ออกเสียงเป็น วี เช่น ฤทัย ฤดู พฤक्षा พฤหัสบดี
ประพฤติ พฤษภาคม พฤศจิกายน ฯลฯ

๑.๓ ออกเสียงเป็น เวอ มีคำเดียว คือ ฤกษ์

๒. คำที่มีตัวสะกดไม่ตรงมาตราตัวสะกด

๒.๑ *แม่กน* สะกดด้วย *ญ ฌ ร ล พ* ออกเสียงเหมือน *น* สะกด
อ่านและสังเกต

รำคาญ ชาญ วิญญาณ บุญคุณ ไพโรจน์ วิจารย์ สงสาร
นิล ชลนา ปลาวาฬ ฯลฯ

ข้อสังเกต คำบางคำที่สะกดด้วยตัว *ร* และไม่ปรากฏรูปสระ เวลา
อ่านจะออกเสียงสระ *อ* มี *น* สะกด

อ่านและสังเกต

สาคร มังกร มารดร นคร จร สโมสร ฯลฯ

๒.๒ *แม่กด* สะกดด้วย *จ ช ซ ฎ ฏ ฐ ฑ ฒ ต ถ ท ธ ศ ษ ส*
ออกเสียงเหมือน *ด* สะกด

อ่านและสังเกต

อาจ เดช ก๊าซ กฎหมาย ปราบฏ อัฐิ ครุฑ พัฒนา นิमित
ญาติ อนาถ บทกลอน โกรธ ปิตุเรศ ริษยา ไอรส ฯลฯ

๓. คำที่มักอ่านผิด

ฝึกอ่าน

๓.๑ คำที่มีตัวสะกดควบกับตัว *ร* เวลาอ่านไม่ต้องออกเสียงตัว *ร*
เช่น สมุทรร เพชร เนตร

๓.๒ คำควบกล้ำ ถ้าแยกส่วนของคำผิด ก็จะอ่านผิด เช่น แปลง
แปลก แคลง ไครมคราม เพลง เพลิน เผลอ

- ๓.๓ อักษรนำ ถ้าแยกส่วนของคำผิด ก็จะอ่านผิด เช่น แสดง
แถลง ฉมวก เสบียง เสมียน
- ๓.๔ ข้อความที่ไม่มีสระกันระหว่างคำ หากแยกคำผิดก็จะอ่านไม่
ถูกต้อง เช่น
ดูกลอกกลับ เมื่อนางออกไป ตายอดตายอยาก
- ๓.๕ คำบางคำออกเสียงผิดเพราะไม่ออกเสียงต่อเนื่องระหว่างคำ
เช่น ชนนี้ ทรมาน ชลนา อัปลักษณ์

๔. คำพ้องเสียง

ฝึกอ่าน

ประธาน

ประธาน

สมุทร

สมุทร

หาร

หาญ

เขี้ยว

เคี้ยว

คำ

ฆ่า

ฆ่า

๕. การละคำบางคำในบทร้อยกรอง เพื่อให้มีจำนวนคำตามที่กำหนดไว้
จะรู้ความหมายได้ถูกต้อง เมื่อนำคำที่ละไว้มาเติมให้เต็มความ

อ่านและสังเกต

ด้วยเนื้อไขมิได้กิดริษยา หมายความว่า เพราะเป็นเลือดเนื้อเชื้อไข

(ลูก)ของตน จึงไม่มีความคิดอิจฉาริษยา

ธำมรงค์ทรงมาค่าบุรี หมายความว่า ธำมรงค์ (แหวน) ที่
ทรงสวมมานั้นมีค่าควรเมือง (มีค่ามาก)

๖. การวิพากษ์วิจารณ์เป็นการพูดหรือเขียนขยายความคิดให้ละเอียดยิ่งขึ้น โดยอาศัยเหตุผลต่างๆ ประกอบ อาจจะเปรียบเทียบในลักษณะ ถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดีก็ได้

ฝึกวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของตัวละครในเรื่องจากคำพูดต่อไปนี้

“ฉันคิดว่า สินสมุทรควรจะปลอมให้พ่ออยู่กับแม่ต่อไป เพราะถึงแม้ว่าแม่จะเป็นยักษ์ แต่ก็รักพ่อ ไม่ทำอันตรายพ่อแน่”

“ฉันชอบความคิดของมานี สินสมุทรควรไปกับพระอภัยมณี เพราะน่าสงสารมากกว่า ส่วนนางผีเสื้อสมุทรเก่งแล้วอยู่คนเดียวได้”

๗. คำพังเพย สำนวนเปรียบเทียบ และสำนวนภาษา ช่วยให้ข้อความ มีความหมายชัดเจน ทำให้ผู้อ่านหรือผู้ฟังรู้สึกเหมือนกับว่าได้เห็น ภาพนั้นจริงๆ ตามที่บรรยายไว้

อ่านและสังเกต

ใจดีสู้เสือ หมายถึง กลัวแต่ทำเป็นไม่กลัว

แต่ดวงเนตรแดงดุตั้งสุริย์ฉาย หมายถึง ตาแดงเหมือนแสง
พระอาทิตย์

ขนพองสยองเกล้า บอกลักษณะของคนที่มีความกลัวมาก

๘. การอ่านข้อความยาว ๆ หรือเรื่องราว ต้องจับเฉพาะใจความสำคัญ
จึงจะเข้าใจเรื่องได้รวดเร็ว

อ่านและสังเกต

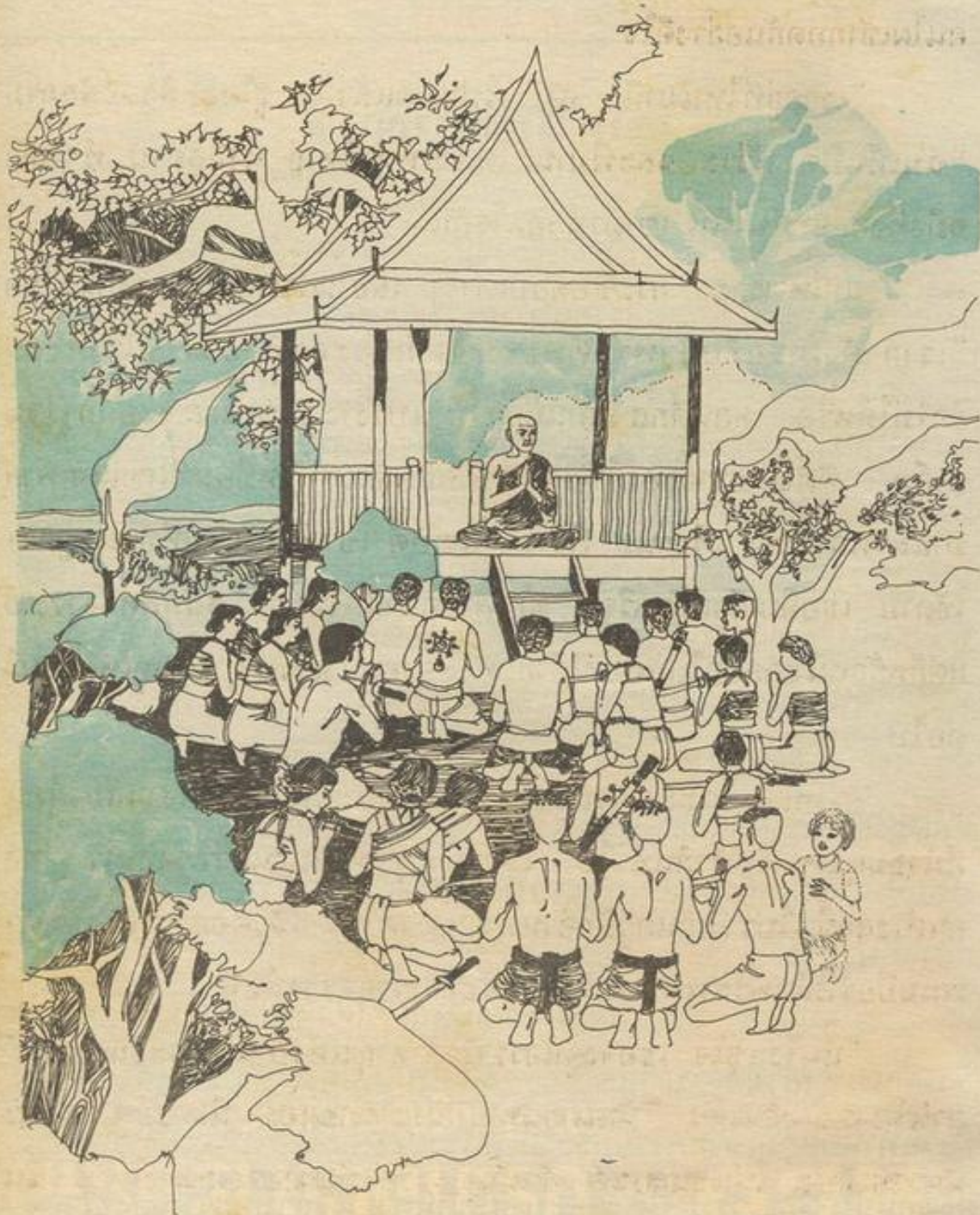
“(สินสมุทร) มองออกไปเห็นหาดทรายขาวสะอาดและทะเล
อันกว้างใหญ่สุดสายตา” ใจความสำคัญคือ “สินสมุทรเห็นหาด
ทรายและทะเล”

“นางผีเสื้อสมุทรเอาหินก้อนใหญ่มีน้ำหนักมากปิดปากถ้ำไว้
ตลอดเวลา” ใจความสำคัญคือ “นางผีเสื้อสมุทรเอาหินปิดปาก
ถ้ำ”

บางระจันรำลึก

เสียงเกราะดังรัวกระชั้นถี่ยิ่งขึ้น หัวใจของชูใจก็เต้นถี่เร็วยิ่งขึ้นเช่นกัน ขณะนั้นแสงจากคบไฟสว่างโชติช่วง จนมองเห็นใบหน้าของคนที่นั่งชุมนุมกันอยู่ได้อย่างชัดเจน ทุกคนมีสีหน้าเคร่งเครียด ดวงตาทุกคู่แวววาวแสดงความเด็ดเดี่ยวและกล้าหาญจ้องจับอยู่ที่พระภิกษุรูปหนึ่ง ซึ่งนั่งอยู่บนศาลาเล็ก ๆ ใต้ต้นโพใหญ่ใบหนากลางที่ชุมนุม นั้น พระภิกษุรูปนั้นหลับตาพนมมือแน่วนิ่งอยู่เป็นเวลานาน คราวใดที่ผู้นั่งชุมนุมขยับเขยื้อนเคลื่อนไหวแสงไฟก็ส่องกระทบอาวุธ อันมีหอกดาบ ขวาน และมีดสั้นเป็นประกายแปลบปลาบ ชูใจหันไปมองรอบ ๆ ตัว หวังจะได้พบยากับอาหรือใครที่เขารู้จัก ก็พบแต่คนแปลกหน้าทั้งหญิงชาย ทุกคนไม่สนใจชูใจเลย ดูเหมือนพวกเขากำลังรวมพลังใจเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน พุ่งตรงไปยังพระภิกษุที่นั่งพนมมือหลับตาอยู่กลางที่ประชุม

ชูใจค่อย ๆ คลานออกจากกลุ่มคน ขณะที่ผ่านชายฉกรรจ์สามคน ซึ่งนั่งถือดาบเรียงกันอยู่ ชูใจเหลือบตาขึ้นมอง แล้วแทบจะร้องอุทานออกมาด้วยความประหลาดใจระคนตกใจ เพราะชายฉกรรจ์สามคนนั้น คือ วีระ ปิติ และมานะนั่นเอง ทั้งสามคนไม่มองชูใจเลย

ชูใจรีบคลานออกไปอย่างรวดเร็วจึงชนคน ๆ หนึ่ง มานีนั่นเอง ทั้งสองคนโผล่เข้ากอดกันอย่างดีใจ

“เราอยู่ที่ไหนมานี่ ฉันงงไปหมดแล้ว” ชูใจละล้าละลักถาม “ฉันเห็นปิติ พี่วีระ และพี่มานะโตเป็นหนุ่มใหญ่ นั่งถือดาบ ทำหน้าถมิ่งทึ่งอยู่ข้างโน้น เขามาทำอะไรกัน”

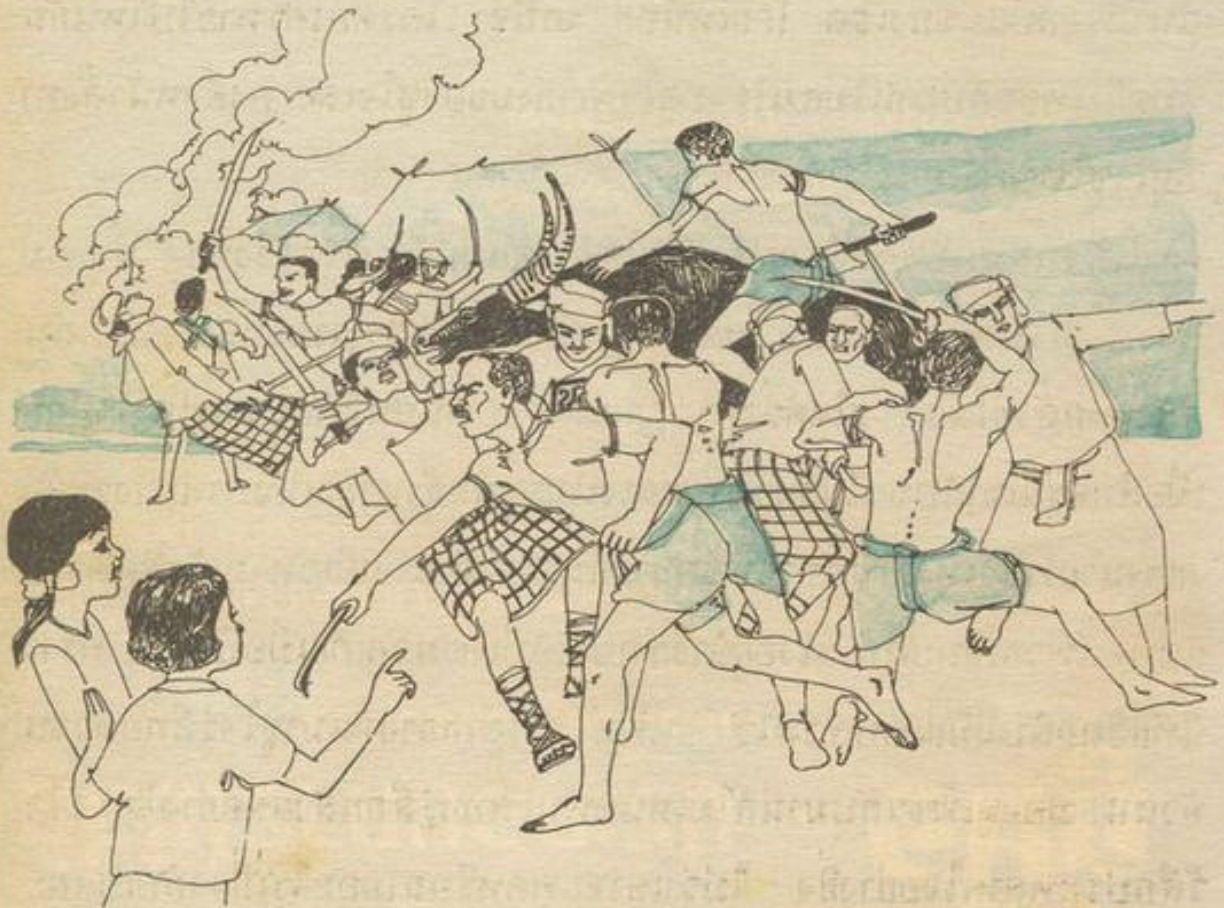
มานีหัวเราะ กระซิบตอบเบา ๆ เสียงแผ่วเหมือนลอยมาแต่ไกล “เรากำลังมารอรับน้ำพระพุทธรูปจากพระอาจารย์ธรรมโชติใจละจាំไม่ได้หรือ ตอนดึกสงัดคืนนี้ชาวบ้านบางระจันของเราจะออกจู่โจมข้าศึก ที่ตั้งค่ายรายรอบให้แตกพินาศยับเยิน เหมือนที่เคยแตกพ่ายมาแล้วหลายครั้ง พี่มานะ พี่วีระ และปิติ เขาเป็นนักรบที่ชำนาญการใช้ดาบ เธอลืมเสียแล้วหรือ” ชูใจฟังแล้วก็นึกไม่ออก รู้สึกพิศวงงงงวย แต่ก็พยักหน้าเออออกไปกับมานีด้วย ทั้งสองคนนั่งเงิบ ๆ มองดูเหตุการณ์ต่อไป

ครู่หนึ่ง พระอาจารย์ธรรมโชติก็ลืมตาและลดมือลง เสียงผู้คนที่นั่งชุมนุมพูดพึมพำกันทั่วไป เสียงหึ่ง ๆ ฟังไม่ถนัดว่าพูดอะไร ทุกคนต่างลุกขึ้นไปรวมกันอยู่อีกด้านหนึ่งของศาลา แล้วค่อย ๆ เดินก้มตัวพนมมือรับน้ำพระพุทธรูปจากพระอาจารย์ธรรมโชติ

“นั่นไง ชูใจ เธอจงดูนักรบผู้กล้าหาญแห่งบ้านบางระจันของเรา” มานีร้องอย่างตื่นเต้น “นั่นนายแท่น ถัดมานายดอก นี่นายอิน ต่อไปนั่นนายเมือง โนนขุนสรรค์ กำนันพื้นเรื่องกับนายทองแสงใหญ่ นั่นนายโชติ ดูซิ นั่นนายทองเหม็นขี้ควายมาด้วยเห็นไหมชูใจ ท่านผู้นี้แหละ

ชีควายทะเลวงไล่ข้าศึกแตกกระจายเมื่อการรบคราวที่แล้ว นั้นนายจัน
 หนดเขี้ยวกับนายทองแก้ว ล้วนเป็นยอดนักรบกล้าทั้งนั้น เธอดูให้
 เต็มตาชีซูใจ เป็นบุญเหลือเกินที่เราได้มาเห็น ขอให้ชาวบ้านบางระจัน
 ชนะข้าศึกศัตรูเถิด” มานีพูดจบก็ก้มลงกราบ

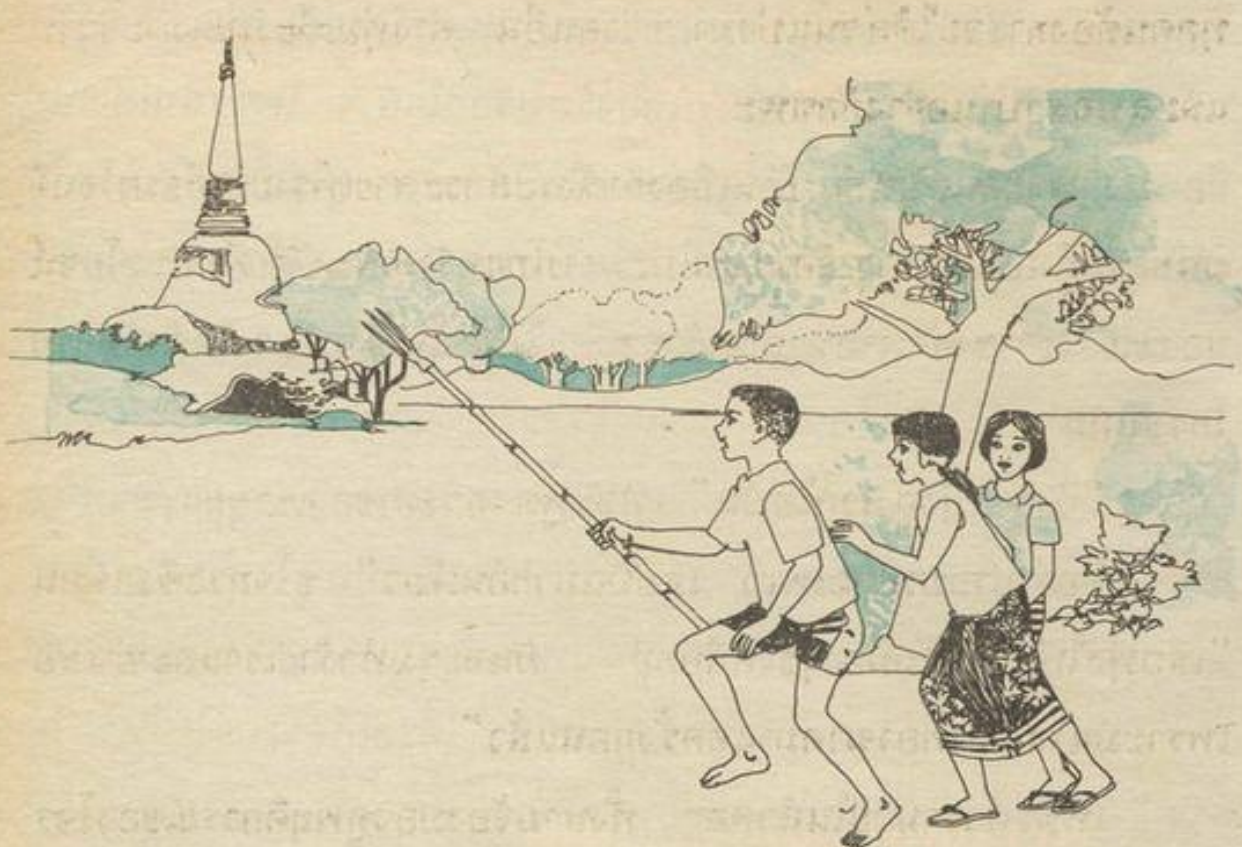
ซูใจรู้สึกตื่นเต้นเหลือที่จะกล่าว พนมมือก้มลงกราบเคียงกับมานี
 ทันใดนั้นมีเสียงอื้ออึงดังขึ้นรอบทิศ เสียงคนร้องตะโกนว่าข้าศึกโจมตี
 ชาวบ้านบางระจันผู้กล้าหาญกระจายกันออกเข้าต่อสู้ข้าศึกทันที เสียง
 อาวุธกระทบกัน เสียงปืนดังสนั่นเป็นระยະ เสียงคนและเสียงม้าร้อง
 สลับกับเสียงวิ่งเข้าประจัญบานดังก้องกัมปนาท คบไฟดับวูบลงหมด

ไม่รู้ใครเป็นใคร มานีกับชูใจกอดกันแน่น ยืนตะลึงอยู่กับที่

“มานี ชูใจ มาทางนี้” เสียงร้องเรียกใกล้ ๆ เพชรนั่นเองเขาถือฉมวกอันที่เคยพุ่งเสียบหัวงูจงอางเมื่อปีกลาย ชูใจแปลกใจมากกว่าเขาได้มันกลับคืนมาอย่างไร ยังไม่ทันเอ่ยปากถาม มานีก็จุดมือออกวิ่งตามเพชรไปทันที เพชรพาวิ่งตัดตรงออกไปสู่แนวป่าทึบ ทุกหนทุกแห่งมืดมืดเพราะเป็นคืนเดือนมืด แต่เพชรวิ่งไปได้อย่างคล่องแคล่ว มานีกับชูใจวิ่งตามไปติด ๆ เสียงสู้รบกันยังดังกึกก้องไกลาหลยู่เบื้องหลังเด็กทั้งสามคนวิ่งตามกันไปเป็นเวลานานจนเหนื่อยหอบ ห่างสนามรบมาไกลจนเกือบไม่ได้ยินเสียง ชูใจชอบพลางถามมานีว่า “ย่ากับอาของฉัน พ่อกับแม่ของเธอ โอ๊ยเหนื่อย มานีจำ ใครต่อใครหายไปไหนทั้งหมด” เพชรกับมานีไม่สนใจจะตอบคำถามของชูใจเลย คงตั้งหน้าตั้งตาวิ่งนำชูใจต่อไป

จนกระทั่งมาถึงสถูปร้างที่ชูใจจำได้แม่นยำ เพชรจึงหยุด ทั้งสามคนทรุดนั่งลงกับพื้นด้วยความเหนื่อยอ่อน “เพชรพามาที่นี่ทำไม ฉันกลัวงู กลัวขโมย” ชูใจคร่ำครวญ รู้สึกสับสนจนจับต้นชนปลายไม่ถูก เมื่อสักครู่นี้เขากับมานีนั่งอยู่ท่ามกลางนักรบผู้กล้าหาญแห่งบ้านบางระจัน ภาพนายทองเหม็นถือขวานชี้ควายยืนจังก้าอย่างห้าวหาญยังติดตาอยู่ แต่บัดนี้พวกเขา กลับมานั่งอยู่ข้างสถูปร้างที่เคยผจญภัยเมื่อปีกลาย คราวนี้ที่ยอดกลับมีมณฑปสวมไว้ พอนึกถึงงูจงอางขึ้นมาชูใจรู้สึกกลัวจนตัวสั่น มองดูเพชรกับมานีก็ไม่เห็นคนทั้งสองรู้สึกกลัวแต่อย่างใด ชูใจรู้สึกประหลาดใจอย่างยิ่ง ไม่ว่าเขาจะพูดหรือถามอะไรเกี่ยวกับย่าและ

อาหรือคนอื่น ๆ ทั้งเพชรและมานี้ก็ไม่ตอบ

พอทั้งสามคนหายเหนื่อย ต่างก็มองซ้ายมองขวา เพื่อหาที่หลบซ่อนให้ปลอดภัย เพชรพาเด็กหญิงทั้งสองไปที่ปากอุโมงค์ ขณะนั้นมีแสงสว่างสลัว ๆ ส่องออกมา ชูใจกำลังอำปากคัดค้านไม่ให้ลงไป ในอุโมงค์ มานี้ก็จุดข้อมือเดินตามเพชรเข้าไป เพชรเดินนำหน้าลัดเลาะไปตามซอกหิน พวกเขาได้ยินเสียงคนพูดกันพึมพำสะท้อนก้องเบา ๆ เป็นระยะ ๆ พอมาถึงห้องโถงเด็กทั้งสามก็ตกตะลึง ตรงกลางลานกว้างนั้นมีตะเกียงเจ้าพายุจุดให้แสงสว่างนวลไปทั่ว หีบเหล็กโบราณเก่าคร่ำคร่าที่ชูใจจำได้ดีเปิดอ้าอยู่หลายใบ เพชรนิลจินดาในที่มืดต้องแสงไฟเป็นประกายวูบวาบแพรวพราว พวกโจรห้าคนกำลังแบ่งสมบัติกัน

ทุกคนต้องการจะได้ส่วนแบ่งมากกว่าคนอื่น ต่างทุ่มเถียงทะเลาะวิวาท และสบถสาบานอย่างกึกกษพะ

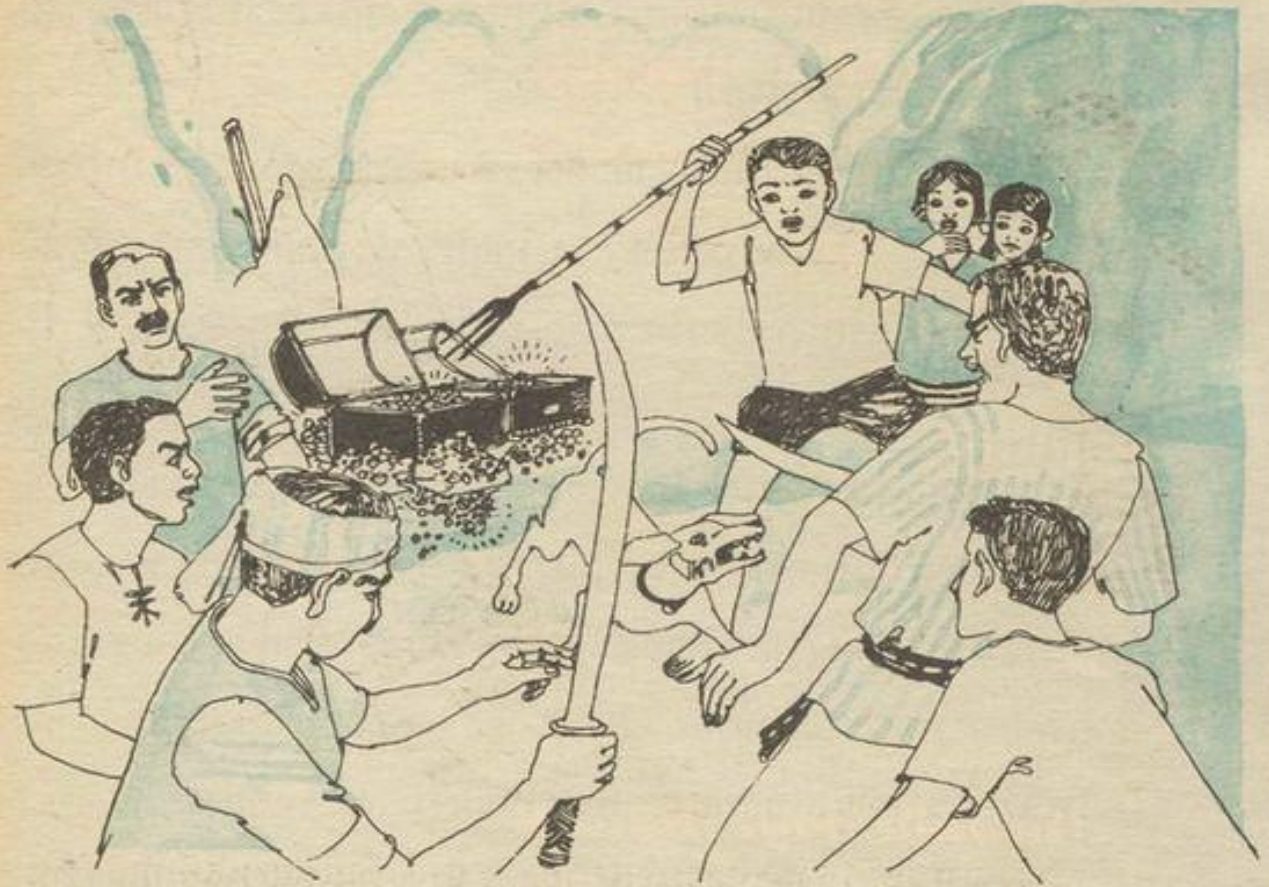
“พวกคนอุปาทวี บ้านเมืองกำลังระส่ำระสายเพราะข้าศึกมาโจมตี มันกลับเห็นแก่ตัว ลักขโมยและกอบโกยทรัพย์สินสมบัติเพื่อประโยชน์ของตน ช่างชั่วช้าน่าอนาถใจจริง ๆ” มานีขบเขี้ยวเคี้ยวฟันด้วยความโกรธแค้น

“ฉันจะพุ่งฉมวกใส่มัน” เพชรพุด ดวงตาของเขาลุกวาว

“อย่าประมาทนะเพชร เธอมีฉมวกอันเดียว” ชูใจกระซิบเตือน “เธอพุ่งไปแล้วก็ไม่มีอาวุธเหลืออยู่ มันจะรุมทำร้ายเราและฆ่าเธอ เพราะมันพยายามเอาฆาตมาแต่ครั้งก่อนแล้ว”

เพชรคำรามอยู่ในลำคอ ทั้งสามจ้องมองดูพฤติกรรมของโจรต่อไป ในที่สุดมันกอบเครื่องเพชรพลอย เงินทอง ออกมากองห้ากอง พยายามจัดสรรของมีค่ามากให้เฉลี่ยอยู่ทุกกอง หลายครั้งที่พวกมันเงือง่าดาบขึ้นจะฆ่าฟันกันเอง แต่หัวหน้าโจรซึ่งดูอาวุโสกว่าเพื่อนจะห้ามปรามเพื่อรักษาความสัมพันธ์ของพวกมันไว้ ต่างทุ่มเถียงและเกี่ยงงอนกันอยู่นาน สมุนโจรคนหนึ่งคงจะรำคาญจึงควักเอายานัตถ์ขึ้นมานัด ผุนของยานัตถ์ปลิวพุ่งไปทั่ว ชูใจได้กลิ่นรู้สึกคันจมูกเหลือกำลัง เอามือปิดไว้กลัวจะจาม แต่ก็กลั้นไม่ได้จึงจามออกมา

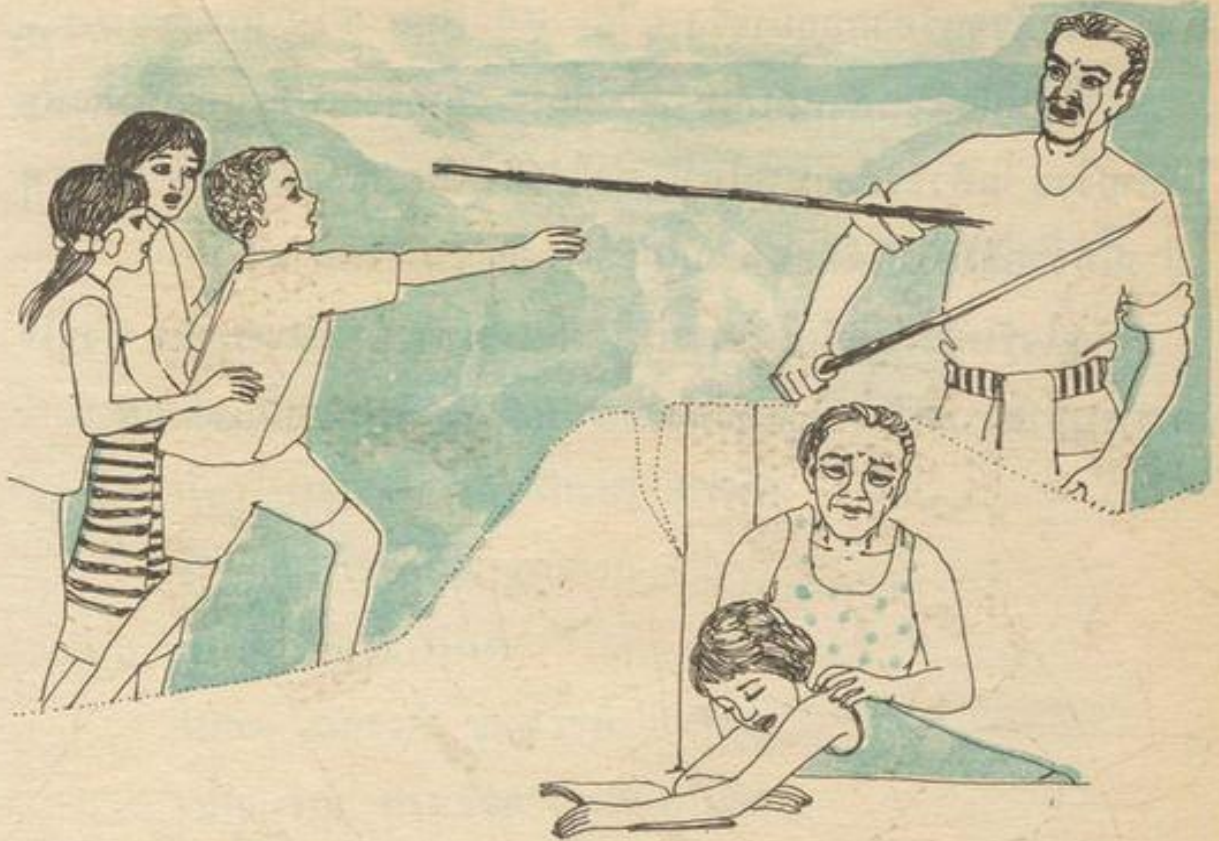
โจรทั้งห้าคนหันขวับมาทันที มันถือดาบวิ่งตรงมาหาเด็กทั้งสามทันที นั่น เจ้าโตของมานีไม่รู้มาจากไหน รีบกระโจนเข้ากั้ดโจรทั้งห้าคนอย่างอุตุลตุต เพชรพุ่งฉมวกไปถูกหัวหน้าโจรล้มลง แล้วทั้งสามก็พากัน

วิ่งออกจากอุโมงค์ ชูใจก้าวขาไม่ออก ตกใจกลัวจนสุดขีด ร้องตะโกน
ออกมาสุดเสียง “ตายแน่แล้ว! ช่วยด้วย!” แล้วภาพที่มองเห็นทั้งหมด
ก็อันตรธานไป

“ชูใจ! ชูใจ! เป็นอะไร ร้องเสียงลั่นบ้าน” ย่าเขย่าตัวปลุก
ชูใจ “นั่งดูหนังสือแล้วหลับไปตั้งแต่เมื่อไรล่ะนี่”

ชูใจจ้วเงียลืมตาขึ้น ใจยังเต้นเป็นตึกกลองด้วยความกลัว พอรู้สึก
ตัวว่าตนเองฝันไปก็ดีใจ ค่อย ๆ เหยียดเท้าออกด้วยความยากลำบาก
เพราะนั่งขัดสมาธิ พุบหลับกับพื้นข้างธรณีประตูอยู่นานจนเป็นเหน็บ
พลงบอกย่ออย่างตื่นเต็นว่า

“ฉันฝันเห็นชาวบ้านบางระจันค่ะ يَا โอ! ตื่นเต้นเหลือเกิน เห็น นายจันหนวดเขี้ยว นายแท่น นายดอก ขุนสรรค์ พันเรือง เห็นนายทองแสงใหญ่ นายทองเหม็นถือขวานชี้ควาย นายอิน นายเมือง นายโชติ เห็นพระอาจารย์ธรรมโชติด้วย เห็นหมดทุกคน ปีติกับพี่วีระ พี่มานะก็โตเป็นหนุ่มและไปรบกับเขาด้วย ฉันดีใจจังค่ะ يَا ที่ได้เห็นบรรพบุรุษนักรบผู้กล้าหาญเหล่านี้ แม้จะเป็นเพียงความฝันฉันก็พอใจ”

ย่าหัวเราะ “เจ้ากำลังอ่านหนังสืออะไร”

“อ่านประวัติศาสตร์เรื่องชาวบ้านบางระจันค่ะ”

“คงจะไปรบกับเขาละซีจึงร้องลั่นบ้านอย่างนั้น”

“เปล่าค่ะ يَا เพชรพาดันหนีเข้าไปอยู่ในอุโมงค์ โจรมันจะจับตัว

ฉันทกใจกลัวจนร้องออกมาจริง ๆ”

“ดูหนังสือแล้วกลับนะ ไม่ดีนะ ถ้าง่วงก็เปลี่ยนอิริยาบถเสีย ให้หายง่วง แล้วจึงค่อยมาดูใหม่ จะได้เข้าใจและจำได้ ดู ๆ กลับ ๆ อย่างนี้ก็จำอะไรไม่ได้ต่อเนืองกัน” ย่าบอก

ซูใจรับคำ แต่นึกในใจว่าถ้าได้ฝันเห็นชาวบ้านบางระจัน ซึ่งซูใจ เคารพบูชาความกล้าหาญและความสามัคคี เขาก็พอใจที่จะฝันอีก

แบบฝึก

๑. คำที่มักอ่านผิด

อ่านและจำ

๑.๑ อ่านได้สองอย่าง

ฟังอย่างมีสมาธิ (สะ-มา-ทิ) นั่งขัดสมาธิ (สะ-หมาด)

น้ำพระพุทธรมณฑ์ (พระ-พุต-ทะ-มน) ไหว้พระพุทธร (พระ-พุต)

พระธรรมเทศนา (พระ-ท่า-มะ-เท-สะ-นา)

เทศนาธรรม (เทต-สะ-หนา-ท่า)

๑.๒ อ่านออกเสียงไม่ตรงกับรูปคำที่เห็น

ประโยค ทรัพย์ ประโยชน์

- ๑.๓ อ่านคำที่ใช้สระประสม
 เขี้ยว เดี่ยว เหลี่ยม
- ๑.๔ อ่านคำควบกล้ำและอักษรนำ
 เคลื่อน เกรงเคียด เกื่อนกลาด ขวักไขว่ ถมึงทึง
 ขยับเขยื้อน ฉวัดเฉวียน ไม้โสน
- ๑.๕ อ่านคำที่สะกดไม่ตรงมาตราตัวสะกด
 ศัตรุ บุรุษ อนาถ พิณาศ อาฆาต
 ชำนาญ โกลาหล อาจารย์
- ๑.๖ อ่านคำที่มีตัวการันต์
 โปสถ์ ฉกรรจ์ ขุนสวรรค์ ยานัตถ์
 เหตุการณ์ ประวัติศาสตร์ อุโมงค์
- ๑.๗ อ่านคำที่มีเสียงบางพยางค์พ้องกัน
 ผจญ-ยากจน ธรณี-ชนนี
 สมบัติ-ธนบัตร พิณาศ-อำนาจ
 เคารพ-สู้รบ โจร-กระโจน
 พิณาศ-อำนาจ-กัมปนาท
 ประจัญบาน-บางระจัน-พระจันทร์
 อุบาทว์-กากบาท-ดักบาดตร-บิณฑบาต-บาดแผล
- ๑.๘ คำไม่ประวิสรรชนีย์
 ขโมย พิศวง อุตลุด อันตรธาน

๒. คำที่มี ร ล ใช้สระเดียวกัน ตัวสะกดมาตราเดียวกัน มีความหมายต่างกัน ต้องออกเสียงให้ถูกต้อง

อ่านและสังเกต

เรียน-เลียน	รัก-ลัก
รอย-ลอย	ราย-ลาย
รูป-ลูป	รุก-ลุก
รอบ-ลอบ	รับ-ลับ
รบ-ลรบ	รด-ลรด

๓. การขยายคำทำให้ทราบลักษณะ กิริยาอาการได้ชัดเจนขึ้น

อ่านและสังเกต

สีหน้า	- สีหน้าเคร่งเครียด
ตาลุก	- ตาลุกแวววาว
แตก	- แตกพินาศ แตกพินาศยับเยิน แตกพ่าย แตกกระจาย
ยืน	- ยืนตะลึง ยืนจังก้า
เดิน	- เดินก้มหน้า ค่อย ๆ เดินก้มตัว
คลาน	- คลานออกไปอย่างรวดเร็ว
วิ่ง	- วิ่งไปได้อย่างคล่องแคล่ว
แสง	- แสงสลัว ๆ แสงนวล แสงสว่าง แสงสว่างโชติช่วง

- เสียง - เสียงพึมพำ เสียงดังแผ่วเบา เสียงดังก้อง
เสียงดังอื้ออึง เสียงป็นดังสนั่น
เสียงป็นดังสนั่นเป็นระยะ
- ร้อง - ร้องอย่างตื่นเต้น ร้องด้วยความตกใจ
ร้องอุทานด้วยความประหลาดใจ
ร้องตะโกนออกมาสุดเสียง

๔. การขยายคำโดยใช้คำเปรียบเทียบ ทำให้เข้าใจความหมายหรือความรู้สึกได้ชัดเจนขึ้น

อ่านและสังเกต

- รู้สึก - รู้สึกกลัวจนตัวสั่น รู้สึกกลัวจนขนลุก
ใจเต้น - ใจเต้นเป็นตึกลอง
ดีใจ - ดีใจเหมือนได้แก้ว

๕. ตัวสะกดแม่เกย แม่เกอว

แม่เกย สะกดด้วย ย เช่น ประกาย เหนื่อย พลอย เลย ภัย

แม่เกอว สะกดด้วย ว เช่น แผ่ว เร็ว ปลิว ตะกริว คล่องแคล่ว

แพรวพราว

ข้อสังเกต คำบางคำที่มีตัว ย หรือ ว อยู่ท้ายคำ แต่ไม่ใช่ตัว

สะกดในแม่ เกย หรือ เกอว

เช่น เฉลี่ย (ประสมสระ ี-ย)

กลัว ตัว (ประสมสระ ัว)

๖. การเรียงลำดับความทำให้เข้าใจเรื่องได้ง่ายและเร็วขึ้น ถ้าไม่เรียงตามลำดับจะทำให้สับสนเข้าใจยาก

อ่านและสังเกต

โจรทั้งห้าคนหันขวับมาทันที
มันถือดาบวิ่งตรงมาหาเด็กทั้งสาม
ทันใดนั้น เจ้าโตของมานี่ไม่รู้มาจากไหน
รีบกระโจนเข้ากั้ดโจรทั้งห้าคนอย่างอุตุลุด

๗. การขยายประโยคเพื่ออธิบายรายละเอียดให้มีความหมายชัดเจนยิ่งขึ้น โดยใช้คำหรือกลุ่มคำมาขยาย

อ่านและสังเกต

ภาคประธาน	ภาคแสดง
ชาวบ้าน	จะออกจู่โจมข้าศึก
ชาวบ้านบางระจัน	จะออกจู่โจมข้าศึก
ชาวบ้านบางระจันของเรา	จะออกจู่โจมข้าศึกที่ตั้งค่ายรายรอบ
ชาวบ้านบางระจันของเรา	จะออกจู่โจมข้าศึกที่ตั้งค่ายรายรอบให้แตกพินาศยับเยิน

๘. เมื่อต้องการจะบอกหรือหาที่ตั้งของจังหวัดหรือสถานที่จากแผนที่ ต้องเริ่มต้นหาจากจังหวัดหรือสถานที่ที่เราอยู่หรือรู้จักก่อน แล้วหาไปตามทิศทางจากแผนที่ (แผนที่จะกำหนดด้านบนเป็นทิศเหนือ)

๒๖ ฝึกอ่านแผนที่และหาสถานที่ที่

วิธีหา ๘.๑ สมมติถ้าต้องการหาที่ตั้งบ้านบางระจัน จังหวัดสิงห์บุรี ต้องรู้ว่าสิงห์บุรีอยู่ส่วนไหนของประเทศไทย จึงจะหาได้สะดวก และรวดเร็ว

๘.๒ สมมติรู้ที่ตั้งของกรุงเทพฯ และรู้ว่าสิงห์บุรีอยู่ภาคกลาง ตอนเหนือ ดังนั้นจังหวัดสิงห์บุรีจะอยู่เหนือกรุงเทพฯ

๘.๓ เมื่อหาที่ตั้งของกรุงเทพฯ ได้แล้ว ก็ดูด้านบนของกรุงเทพฯ จะพบจังหวัดสิงห์บุรี

๘.๔ เมื่อทราบที่ตั้งจังหวัดสิงห์บุรี ก็หาที่ตั้งบ้านบางระจัน ซึ่งอยู่ในจังหวัดสิงห์บุรีทางด้านตะวันตก

๘.๕ คาดคะเนที่ตั้งบ้านบางระจันว่า คงจะอยู่บริเวณด้านซ้าย

- 1 สิงห์บุรี
- 2 อ่างทอง
- 3 นนทบุรี
- 4 กรุงเทพมหานคร
- 5 สมุทรปราการ
- 6 สมุทรสาคร
- 7 สมุทรสงคราม

น้ำบ่อน้อย

“ตายจริงปิติ ทำไมเธอเสียวกาวปิดซองจดหมายล่ะ สกปรกจริง” มานีกล่าวตำหนิเมื่อเห็นปิติแลบลิ้นเสียวกาวที่ฝาซองจดหมาย

“ประโยชน์ของน้ำบ่อน้อยละ มานีไม่รู้อะไร พระฤๅษียังแนะนำให้หนุมานใช้เลย” ปิติเถียงพลางเอามือรีดฝาซองให้ติดแน่นกับตัวซองจดหมายซึ่งจะส่งถึง ฉัตรแห่งหุบกะพง

“พระฤๅษีคงแนะนำเพื่อประโยชน์อย่างอื่นกระมัง แต่การเสียวกาวปิดซองจดหมายนั้น ฉันว่ามันสกปรกและไม่น่าดูเลย เธอควรใช้น้ำทาากาวปิดซองจะดีกว่า”

ปิติก้มศีรษะรับคำอย่างลือเสียน “ครับผม ต่อไปนี้กระผมจะไม่แลบลิ้นออกมาเสียวซองจดหมายแล้วละครับผม”

มานีอารมณ์ดีขึ้น “เออเมื่อกี้ปิติเรียกน้ำลายว่าน้ำบ่อน้อย และบอกว่พระฤๅษีแนะนำให้หนุมานใช้ประโยชน์จากน้ำบ่อน้อยนะ เรื่องเป็นยังไง เล่าให้ฟังบ้างสิ”

“ได้จ้ะ พอดีหนังสือรามเกียรติ์ที่ฉันขอยืมมาอ่านยังไม่ได้เอาไปคืนห้องสมุด จะอ่านทำนองเสนาะให้เธอฟังด้วย”

มานีหันไปเรียกเพื่อน ๆ มาฟังปิติ ปิติเก็บซองจดหมายแล้วหยิบหนังสือรามเกียรติ์ขึ้นเปิดพลางเล่าพลาง

“พวกเธอรู้จักหนุมานแล้วใช่ไหม ที่วีระเขาเดินโหยงเหยิงคราวเล่นโยนเมื่อปีที่แล้ว ตอนนั้นหนุมานลองดีพระนารทฤๅษี จนพระนารทฤๅษีต้องเสกไม้เท้าเป็นปลิงเกาะคาง และปราบหนุมานได้ ตอนนั้นก็ต่อจากตอนนั้น เมื่อหนุมานลาพระฤๅษีแล้วจึงเหาะไปกรุงลงกา เพื่อสืบหานางสีดาตามที่พระรามใช้มา เมื่อพบก็ถวายเป็นภรรยาด้วย”

“อะไรละ ภูษากับธำมรงค์” สมคิดถาม

“ผ้ากับแหวนไงล่ะ ภูษาก็คือผ้า ธำมรงค์ก็คือแหวน ทำเป็นจำไม่ได้ เรียนมาแล้วนี่นา” ดวงแก้วพูด แล้วบอกให้ปิติเล่าต่อไป

ปิติเล่าว่า “จากนั้นหนุมานก็ออกมาอาละวาด ไล่ฆ่าฟันพวกทหารยักษ์ที่รักษาวังของทศกัณฐ์ล้มตายลงเป็นอันมาก ทศกัณฐ์สั่งให้ทหารที่มีฝีมือพยายามฆ่าหนุมานด้วยวิธีต่าง ๆ แต่ก็ทำอะไรหนุมานไม่ได้ ทศกัณฐ์โกรธมาก ค่ำกลอนมีดังนี้

เมื่อนั้น

ได้ฟังดังเอาอัคคี

ลิบปากทวาดผาดร้อง

เหม่อไอลิงไพรอหังการ

ทศเคียรสุริย์วงศ์ยักษี

เข้ามาจุดจีกายา

กีกก้องนิเวศน์ยักษา

เหตุใดจึงฆ่าไม่วายปราณ

หนุมานได้โอกาสคิดจะทำลายกรุงลงกาให้พินาศ จึงแกล้งบอก
ทศกัณฐ์ ดังคำกลอนว่า

บัดนั้น

ได้ฟังอสุรีก็ดีใจ

ซึ่งจะฆ่าข้าด้วยอาวุธ

จงให้อาณุ่นสำลีมา

แล้วจึงเอาพันเข้าทั้งตัว

ชั้นนอกนั้นให้อาฟาง

แล้วจึงเอาไฟจุดเข้า

เลือดเนื้อก็จะสูญไปด้วยกัน

คำแหงหนุมานทหารใหญ่

แกล้งกล่าวใส่โคลดด้วยมารยา

โทนจะสิ้นสุดสังขาร

กับผ้าชุบน้ำมันยาง

ตลอดแต่หัวไปจนหาง

ทำต่างเขือกรัดผูกพัน

เผาให้สิ้นชีพอาลัย

ไม่ทันทนทุกข์เวทนา

ทศกัณฐ์หลงเชื่อคำพูดของหนุมาน จึงสั่งให้ทหารทำตามแล้ว
ทศกัณฐ์ใช้ประกายไฟจากหอกแก้วสุรกานต์ของตนจุดเข้าที่ตัวหนุมาน
ไฟลุกติดลามไหม้ไปทั้งตัวทันที หนุมานเห็นไฟลุกท่วมตัวก็ดีใจ รีบวิ่ง
เข้าไปในปราสาทของทศกัณฐ์ ไฟไหม้ปราสาทราชมนเทียรรอดวาย
ผู้คนก็โกลาหลไปทั้งวัง คำกลอนกล่าวไว้ดังนี้

บัดนั้น
 ครั้นเพลิงติดขึ้นก็ดีใจ
 เทียวจุดปราสาทราชฐาน
 โรงช้างโรงม้าเรือนพล

คำแหงทมนานทหารใหญ่
 วิ่งโผนเข้าในโพขยนต์
 เพลิงกาลรุ่งโรจน์โพยมทน
 อลวนไปทั้งธานี

ทศกัณฐ์ตกใจมากรีบพานางมณโฑมเหสีและบริวารหนีไป ปล่อยให้พวกเสนายักษ์วิ่งซุ่มนหนไฟกันอุดลุด ดังคำกลอน

บัดนั้น

ตกใจไม่เป็นสมประดี
ต่างคนอุ้มลูกจูงหลาน
ฉวยกระบุงมั่งม่านทุกใน
บ้างชี้พ้อตาแม่ม่าย
อุตุลุดไปทั้งพารา

ฝ่ายหมู่สุรศักดิ์ยักษ์

อิงมีไปทั้งเวียงชัย
ล้มลุกคลุกคลานแล้วร้องไห้
บ้างได้เชิงกรานก็แบกมา
บางคนเมียทาก็เรียกหา
พากันวิ่งวุ่นเป็นโกลี

เมื่อหนุมานเผาปราสาทของทศกัณฐ์จนหมดสมใจแล้ว ก็สลัดไฟ
ออกจากตัว ไฟที่อื่นดับหมดสิ้น เหลืออยู่ที่ปลายหางแห่งเดียวไม่ยอม
ดับ จึงวิ่งกระโจนลงในมหาสมุทรไฟก็ไม่ดับ หนุมานจนปัญญา จึง

คิดถึงพระนารทฤๅษี คำกลอนกล่าวว่

ครั้นถึงจึงโจนลงคงคา
 อุตลุดมุดดำในวารี
 สาครขุ่นข้นเป็นควัน
 จึงเหาะขึ้นจากสมุทร ไท

ครั้นถึงน้อมเกล้าอัญชลี
 เล่าความตามเรื่องซึ่งรอนราญ
 บัดนี้เชื่อเพลิงตะเกิงพราย
 ดับจนสุดฤทธิ์สุดปัญญา
 ขอพระมหาอาจารย์เจ้า
 เมตตาช่วยดับอัคคี

ข่มแข่งกายากระบี่ศรี
 นที่เป็นระลอกกระฉอกไป
 เพลิงนั้นจะดับก็หาไม่
 ตรงไปศาลาพระอาจารย์
 พระนารทผู้ปรีชาหาญ
 จนเขาราชฐานลงกา
 ยังติดแต่ปลายหางขำ
 เพลิงยิ่งร้อนเกล้าพันทวี
 จงได้โปรดเกล้าเกศี
 ให้ข้านี้พ้นเวทนา

เมื่อนั้น

ฟังวายุบุตรเจรจา

เอ็งเป็นทหารพระจักรกฤษณ์

น้ำในบ่อน้อยจะไวไย

บัดนั้น

ได้ฟังพระมทมนี

จึงเอาทางใส่ในปากอม

เพลิงนั้นก็ดับตั้งจินดา

เสร็จแล้วน้อมเศียรอภิวาทน์

ลาพระมุนีผู้มียศ

พระนารถอาจารย์ญาณกล้า

หัวเราะร่ำร่าแล้วตอบไป

เพลิงนิตเท่านี้ไม่ดับได้

เหตุใดไม่ดับอัคคี

ทนมานผู้ชาญชัยศรี

กระบี่คิดได้ด้วยปรีชา

อึดลมในช่องนาสา

ด้วยอุบายปัญญาพระนักพรต

กราบลงแทบบาททอง

กำหนดเหาะข้ามสมุทรไป

“สนุกจัง น้ำบ่อน้อย คือ น้ำลายนั่นเอง” ชูใจพูด “แต่คงใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้เฉพาะดับไฟที่ทางหนุมานเท่านั้นนะ นอกนั้นก็ใช้ประโยชน์อยู่ในปาก”

“ปิติเขาใช้เลียกาวปิดซองจดหมายด้วย” มานีฟ้องเพื่อน ๆ ปิติทำหน้าแหย “ฉันจะเลิกทำแล้วยังไงล่ะ แหม อุตส่าห์อ่านทำนองเสนาะให้ฟังเสียจนคอแห้ง ยังไม่ลืมนึกหรือ”

มานีหัวเราะ “ขอบใจมาก ทีนี้ฉันจะไม่พูดถึงเรื่องนี้อีกแล้วละเออ เธออ่านเรื่องรามเกียรติ์จบแล้วหรือ”

“จบเล่มที่สองแล้ว สนุกมาก มานีไปขอยืมมาอ่านซีจ๊ะ”

“คำศัพท์ยาก ๆ มีเยอะไหม” มานีถาม “ฉันกล้วอ่านไม่รู้เรื่อง”

“เวลาฉันอ่าน ไม่ต้องรู้ความหมายของศัพท์ทุกคำก็รู้เรื่อง แต่ถ้ายากรู้ความหมายของคำไหน ก็ใช้น้ำบ่อน้อยให้มีประโยชน์ซี” ปิติตอบมานีทำตาเขี้ยว “ใช้น้ำบ่อน้อยอีกแล้ว”

ปิติหัวเราะ “ก็น้ำบ่อน้อยช่วยให้เราพูด ถาม คุณครูได้คล่องไม่ใช่หรือ”

แบบฝึก

- ภาษาไทยนิยมใช้คำที่มีเสียงคล้าย ๆ กัน เพิ่มจากคำเดิมคำเดียว เป็นกลุ่มคำ มีตั้งแต่ ๒ พยางค์ขึ้นไป หรือบางทีก็เป็นวลี เมื่ออ่านออกเสียงแล้วจะฟังไพเราะกว่าคำเดิมและบางทีก็มีความหมายดีขึ้นด้วย

อ่านและสังเกต

เลอะ	เลอะเทอะ	เลอะเทอะเปราะะเปื้อน
ขยับ	ขยับเขยื้อน	ขยับเขยื้อนเคลื่อนไหว
ยิ้ม	ยิ้มย่อง	ยิ้มย่องผ่องใส
ขบ	ขบฟัน	ขบเขี้ยวเคี้ยวฟัน

๒. เสียงของคำที่ทำให้ฟังไพเราะ จะเป็นเสียงของคำที่คล้ายกัน

อ่านและสังเกต

เลอะ	เทอะ	เปราะะ	มีเสียงสระ -อะ เหมือนกัน
ขยับ	เขยื้อน	ขยะ	มีเสียงพยัญชนะ ขย เหมือนกัน
เปื้อน	เขยื้อน	เคลื่อน	มีเสียงสระและตัวสะกดมาตราเดียวกัน
ยิ้ม	ย่อง		มีเสียงพยัญชนะ ย เหมือนกัน
ย่อง	ผ่อง		มีเสียงสระ -อ เหมือนกัน
เขี้ยว	เคี้ยว		มีเสียงสระเหมือนกัน ตัวสะกดมาตราเดียวกันและเสียงพยัญชนะคู่กัน คือ ข-ค

๓. พยัญชนะไทยบางตัวมีเสียงเหมือนกัน บางตัวก็มีเสียงคู่กัน

อ่านและสังเกต

๓.๑ พยัญชนะที่มีเสียงเหมือนกัน คือ

ข ข

ค ค

ญ ย

ฎ ด	ฏ ต	ฐ ถ
ท ฒ ท ฐ	ณ น	พ ภ
ถ พ	ศ ษ ส	

๓.๒ พยัญชนะที่มีเสียงคู่กัน คือ

ข ข-ก ท ฃ	ฉ-ช
ฐ ถ-ท ฒ ท ฐ	ผ-พ ภ
ฝ-ฟ	ศ ษ ส-ซ
ห-ฮ	

(ส่วนข้างหน้า คืออักษรสูง ส่วนข้างหลัง คืออักษรต่ำ เรียกว่า อักษรต่ำคู่ เพราะมีเสียงคู่กันกับอักษรสูง)

๔. เมื่อนำคำที่มีเสียงสระและตัวสะกดมาตราเดียวกัน มาเรียงเป็นกลุ่ม ทำให้เกิดเสียงสอดคล้องต่อเนื่องกัน เรียกว่า คำสัมผัสคล้องจอง

๔.๑ คำที่มีเสียงสระและตัวสะกดมาตราเดียวกัน เป็นคำที่มีเสียงสัมผัสคล้องจองกัน

อ่านและสังเกต

แม่ ก กา	กายา - รักษา	อัคคี - จุดจี้
แม่ กง	ฟัง - ตั้ง	ฟาง - ต่าง
แม่ กด	ตวาด - ผาด	อาวุธ - ลั่นสุด
แม่ กน	หลาน - กราน	หาญ - ราน

๔.๒ เมื่อนำคำที่มีเสียงสัมผัสคล้องจองกันมาแต่งเป็นบทร้อยกรอง จะฟังไพเราะกว่าข้อความธรรมดา

อ่านและสังเกต

ได้ฟังตั้งเอาอัคคี	เข้ามาจุดจีกายา
ลิบปากทวาดผาดร้อง	กีกก้องนิเวศน์ยักษา

๕. คำที่มีความหมายอย่างเดียวกัน อาจมีรูปคำได้หลายอย่าง

อ่านและสังเกต

๕.๑ ในคำประพันธ์ บางครั้งใช้เต็มรูปคำ บางครั้งเปลี่ยนรูปคำ
โดยการันต์ที่ตัวสะกด เช่น

อหังการ - อหังการี สังขาร - สังขารี วิญญาณ - วิญญาณี

๕.๒ เปลี่ยนแปลงสระพยางค์ท้ายของคำ เช่น

กาย - กายา กายี เกศ - เกศา เกศี ยักษ์ - ยักษา ยักษี

โกลาหล - โกลา โกลี นาสา - นาสิก

๕.๓ เปลี่ยนเป็นคำอื่นที่มีความหมายอย่างเดียวกัน

ไฟ - เพลิง อัคคี

หัว - ศีรษะ เคียร เกศ เกศา เกศี เกลา

ตาย - ม้วย มรณ วายปราณ สิ้นชีพ สิ้นชีวิต สิ้นสุดสังขาร อาสัญ

เมือง - เวียงชัย ธานี พารา บุรี

น้ำ - วารี นที ชล

๖. บทร้อยกรอง มีการลำดับความ ทำให้เข้าใจง่ายและไพเราะขึ้น

อ่านและสังเกต

แล้วจึงเอาพันเข้าทั้งตัว	ตลอดแต่หัวไปจนหาง
--------------------------	-------------------

ชั้นนอกนั้นให้อาฟาง	ทำต่างเชือกรัดผูกพัน
---------------------	----------------------

แล้วจึงเอาไฟจุดเข้า เผาให้สิ้นชีพอสัญ
 เลือดเนื้อก็จะสูญไปด้วยกัน ไม่ทันทนทุกข์เวทนา
 อาจเขียนเป็นข้อความธรรมดาได้ดังนี้
 ใช้สำลีชุบน้ำมันยางพันตั้งแต่หัวไปถึงหาง ใช้ฟางรัดอีกชั้นหนึ่ง
 แล้วจึงเอาไฟจุด

๗. การอ่านบทร้อยกรอง ถ้าตัดคำที่มีความหมายเหมือนกันออกให้เหลือ
 แต่ส่วนที่สำคัญ จะทำให้จับใจความได้

อ่านและสังเกต

เสร็จแล้วน้อมเศียรอภิวาทน์ กราบลงแทบบาทบกษ
 (เสร็จแล้วก็มลงกราบแทบเท้า)

๘. คำขวัญ คำโฆษณา นิยมเขียนสั้น ๆ ให้มีคำสัมผัสคล้องจองกัน
 เพื่อให้ฟังไพเราะและจำง่าย

อ่านและสังเกต

“อากาศเป็นพิษ ชีวิตจะสั้น ต้นไม้เท่านั้น ทั้งกันและแก่”

“รักษาดิ ศาสน์ กษัตริย์ เป็นคุณสมบัติของคนไทย”

“เด็กไทย คือหัวใจของชาติ”

“สุรา ยาเสพติด เป็นภัยต่อชีวิต เป็นพิษต่อสังคม”

“สะอาดกายเจริญวัย สะอาดใจเจริญสุข”

“เด็กไทยมีวินัย ใจซื่อสัตย์ รู้ประหยัด เคารงครัดคุณธรรม”

บทที่ ๘

เที่ยวนำตก

มานียืนเด่นอยู่บนยอดที่สูงที่สุดของภูเขา ภูเขาลูกนี้ มานีและเพื่อน ๆ เคยมาเที่ยวเสมอตั้งแต่เล็กจนโต ชาวบ้านก็ขึ้นมาหาหน่อไม้และของป่าต่าง ๆ เป็นประจำ จึงไม่มีอะไรที่น่ากลัว ธรรมชาติบนภูเขาและเบื้องล่างโดยรอบงดงามมาก มานีและเพื่อน ๆ ถือเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจที่แสนวิเศษของพวกเขา

มานีมองลงไปเบื้องล่าง เห็นเรือกสวนไร่นาเขียวชอุ่ม เพราะความอุดมสมบูรณ์ของดิน บริเวณขอบบึงที่เคยว่างเปล่าก็เขียวขจีไปด้วยพืชผักนานาชนิด คุณทวีปเกษตรอำเภอที่พวกเด็ก ๆ เคารพและรักใคร่ เป็นผู้แนะนำช่วยเหลือให้ชาวบ้านแถบนั้นทำสวนผักเพื่อเป็นอาหารและเพิ่มพูนรายได้ ทำให้ราษฎรแถบอื่น ๆ อพยพมาอยู่บริเวณเชิงเขามากขึ้น

เมื่อนึกถึงคุณทวีป มานีก็มีสีหน้าเข้มขึ้นเบิกบาน เพราะเมื่อปลายปีที่แล้ว มานีและเพื่อน ๆ ไปช่วยงานมงคลสมรสระหว่างคุณทวีปและครูไพลินผู้เป็นที่รักและเคารพของพวกเขา มานีจำได้ดีว่าวันนั้นพวกเขามีความสุขที่สุด ที่ได้เห็นบุคคลทั้งสองมีท่าทางเป็นสุขมาก คุณทวีปและครูไพลินยืนคู่กันอยู่ท่ามกลางแขกเหรื่อที่มาอวยพรอย่างคับคั่ง ปิติช่วยงานตัวเป็นเกลียวแถมยังจับปลานิลมาให้แม่ครัวทำกับข้าวเลี้ยงแขกอีกด้วย หลังจากวันงานปิตีก็หมั้นไปดูแลคอยรับใช้ช่วยเหลืออยู่เสมอเพราะบ้านอยู่ใกล้กัน

“คิดอะไรเพลิดนเชียวะนะมานี” ปิติทักขณะที่จูงเจ้านิลมาคู่ชีพมาใกล้ “ฉันเห็นสวนผักข้างล่างกำลังงามก็นึกถึงคุณอาทวีป แล้วก็นึกเลยไปถึงวันแต่งงานของคุณอา กับคุณครูของเรา” มานีตอบ

ปิติหัวเราะเบา ๆ “คุณครูไพลินพูดกับฉันว่า ทุกคนเมื่อโตขึ้นส่วนใหญ่ก็มีความรักและแต่งงานเป็นเรื่องธรรมดา และคุณครูพอใจมากที่ได้คู่ครองเป็นคนดี ชีวิตคงจะมีความสุขตลอดไป”

“ครอบครัวของฉันก็มีความสุข พ่อกับแม่รักใคร่และถนอมน้ำใจกัน ฉันไม่เคยเห็นพ่อกับแม่มีปากเสียงกันรุนแรงเลยสักที” มานีพูด

“พ่อกับแม่ของฉันก็เหมือนกัน ฉันโตขึ้นมาทำงานทำมีรายได้
ฉันจะแต่งงานกับผู้หญิงดี ๆ และฉันจะทำตัวให้ดี ครอบครัวจะได้มี
ความสุข”

มานี้หัวเราะขันปิติที่นึกไกลไปถึงเรื่องครอบครัว ขณะนั้นเพื่อน ๆ
พากันเดินตามขึ้นมา ต่างพูดคุยกันอย่างสนุกสนาน จันทรก็มาด้วย
เดี๋ยวนี้จันทรไม่เคยมีความรู้สึกว่าตัวเองมีความอภัพแต่อย่างใดเลย

“เพชรชวนไปเที่ยวน้ำตกแน่ะ มานี” ชูใจบอก

“ไปก็ไป แต่อย่าช้านะ ฉันกลัวฝนจะตก เราจะกลับบ้าน
ลำบาก” แล้วพวกเขา ก็พากันเดินลงจากยอดเขา ลัดเลาะไปตามสมมุทุม

พุ่มไม้และชอกหิน เจ้านิลเดินกุกกับ ๆ ตามมา บนหลังของมันมีถุงใส่เสบียงอาหารผูกทำเหมือนต่างให้มันบรรทุก

สองข้างทางเล็ก ๆ ที่พวกเขาเดินแถวเรียงหนึ่งตามกันไปนั้น ดอกไม้ป่าหลากสีชูช่อบานสะพรั่ง ผีเสื้อบินตอมขวั๊กไขว่ นกหลายชนิดส่งเสียงร้องอยู่บนต้นไม้ใหญ่ บ้างก็โผบินไปมา วีระชวนเพื่อน ๆ ร้องเพลงด้วยความสุขใจ พวกเขาเดินไม่เร็วนักเพราะเป็นห่วงจันทร บางครั้งทางเดินสูงชันและขรุขระ ชูใจต้องคอยพยุงจันทร บางครั้งทางก็ลาดต่ำ มีก้อนหินโผล่ขึ้นมาระเกะระกะตะปุ่มตะป่ำ จึงต้องค่อย ๆ เดิน

ไม่ช้าก็ได้ยินเสียงน้ำตกดังซ่า ๆ มาแต่ไกล อากาศเริ่มเย็นและชื้นชื้น ต้นไม้ใหญ่แผ่กิ่งก้านสาขาประสานกันเป็นร่มครีมี มีเถาวัลย์ขึ้นพันจนมองไม่เห็นลำต้น จันทรเร่งฝีเท้าให้เร็วขึ้น เพราะรู้ว่าเพื่อน ๆ ต่างชะลอฝีเท้าเพื่อรอดตนคนเดียว พอเลี้ยวโค้งก็เห็นลำธารซึ่งมีน้ำใสสะอาดไหลเซาะโขดหินคดเคี้ยวไปมาระหว่างสมทุมพุ่มไม้ พวกเขาเดินเลียบไปตามริมลำธาร เสียงน้ำตกดังใกล้เข้ามาทุกที อากาศก็เย็นและชื้นชื้นเป็นลำดับ

ครูใหญ่ก็มาถึงหน้าผาสูงชัน มีสายน้ำไหลตกลงมากระทบลานหินเบื้องล่างแตกกระเซ็นเป็นฟองฝอย มีเสียงซ่า ๆ อยู่ตลอดเวลา น้ำนั้นไหลลงจากลานหินระเรื่อไปตามลำธารซึ่งมีลักษณะกว้างทางต้นน้ำ แล้วค่อยแคบเข้าตอนปลาย บางแห่งแยกกันเป็นหลายสาย น้ำในลำธารใสจนมองเห็นท้องธารประดับประดาด้วยกรวดทราย และ

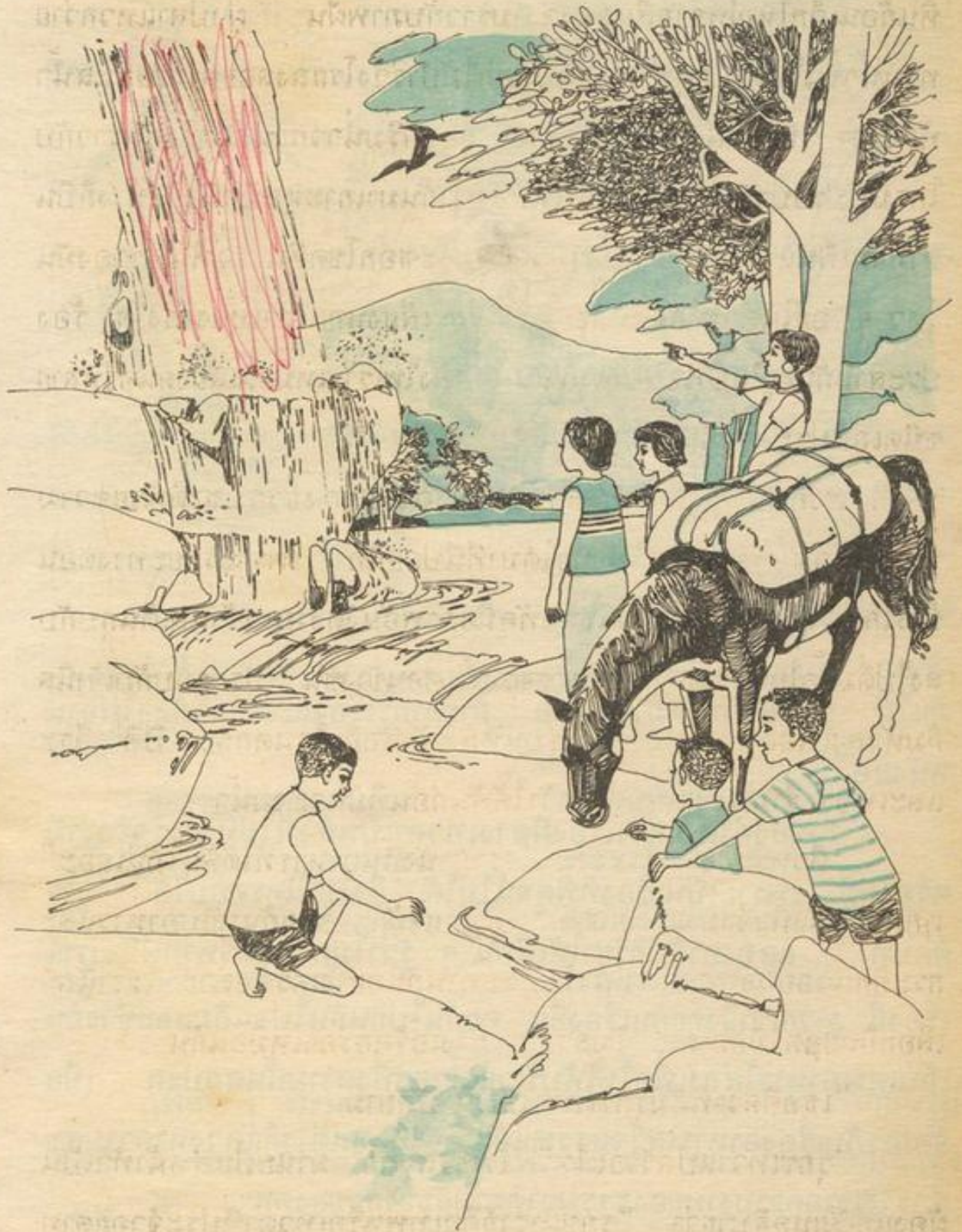
หินก้อนเล็กใหญ่หลากสีแลดูงดงามราวกับภาพฝัน ผุ่งปลาแหวกว่าย
ทวนน้ำขึ้นไปเป็นกลุ่ม กลีบดอกไม้ป่าร่วงโรยลงลอยตามกระแสน้ำ
ท้องธาร ที่ได้ตื่นเขินก็ไปติดค้าง ลอยปริ่มน้ำกวนอนอยู่ตรงนั้นราวกับ
ใครมาไปรยปรายไว้ ผีเสื้อสีเหลืองพากันมาเกาะหุบปีกนิ่ง บ้างก็บิน
ตามกันเป็นแถวลดเลี้ยวไปตามผิวน้ำและชอกโชดหิน เห็นเงาของมัน
ไหว ๆ อยู่ในน้ำที่ใสปานกระจก เสียงนกและแมลงต่าง ๆ ร้อง
ประสานกันอยู่ในป่ารอบบริเวณนั้น ฟังไพเราะเหมือนเสียงดนตรีหลาย
ชนิดเล่นประสานกัน

พวกเด็ก ๆ ยืนตะลึงชมความงดงามของธรรมชาติด้วยความ
รู้สึกเป็นสุข พวกเขาไม่ค่อยได้มาที่นี่บ่อยนัก เพราะระยะทางค่อนข้างไกล
ขณะที่ทุกคนยืนนิ่งชมทัศนียภาพอันงดงาม เจ้านิลเดินกุ่มกับ
ลงไปตักน้ำในลำธาร ผังลำธารตรงนั้นค่อนข้างชัน ประกอบกับเจ้านิล
ก้มหัวลงเพื่อตักน้ำ ฤงอาหารบนหลังเจ้านิลก็เลื่อนตกลง ปิติ วีระ
และเพชร รีบกระโจนเข้าไปคว้าได้ทันก่อนที่มันจะจมน้ำ

“หิวหรือยัง” วีระถาม “เรามานั่งกินอาหารที่ได้ตักน้ำนี้เถอะ”
ทุกคนกำลังหิวจึงมานั่งล้อมวงกันที่ใต้ต้นไม้ ช่วยกันหยิบอาหารและ
กระตักน้ำออกจากฤง แล้วรับประทานกันอย่างเอร็ดอร่อย เจ้านิลก็
เลือกกินยอดไม้อ่อน ๆ ริมลำธารอย่างเอร็ดอร่อยเหมือนกัน

“เธอคิดว่าที่นี่มีรุกขเทวาไหม” ปิติถาม

“รุกขเทวาแปลว่าอะไร” เพชรสงสัย มานะบั่นสีหน้าทำเป็น
ผู้คงแก่เรียนอธิบายว่า “รุกขเทวาก็คือเทพหรือเทวดาที่ประจำอยู่ตาม

ต้นไม้ นี่เป็นความหมายโดยย่อ ถ้าอยากรู้เรื่องละเอียดก็ต้องไปอ่านหนังสือ”

“ย่าของฉันบอกว่าเรื่องผีसांगเทวดาเป็นสิ่งที่ไม่มีใครรู้จริงว่ามีหรือไม่มี เพราะเป็นเรื่องที่พิสูจน์ไม่ได้ จึงไม่มีใครตอบได้” ชูใจ ตัดบท แสดงอาการปฏิกิริยาให้เพื่อน ๆ รู้ว่าไม่ควรพูดวิพากษ์วิจารณ์เรื่องนี้ พวกเขาจึงคุยกันเรื่องอื่น คุยกันไปกินกันไปจนอิ่มและช่วยกันเก็บเศษอาหารใส่ถุงเพื่อไม่ให้บริเวณน้ำตกที่งดงามนั้นสกปรก เมื่อจัดการกับเรื่องอาหารเสร็จสรรพแล้ว ทุกคนต่างก็แสวงหาความสุขสำราญจากความงามของธรรมชาติตามอัธยาศัยของตน

จันทร์ค่อย ๆ เดินลงล่างอาคารตอนที่ตื่น ๆ แล้วเลือกเก็บ
ก้อนหินที่มีสีและรูปร่างสวย ๆ มานี้และตั้งใจมาช่วยเก็บด้วย

“ฉันจะเอาไปประดิษฐ์เป็นรูปสัตว์ต่าง ๆ มาให้เธอ นี้อูชิฮิน
ก้อนนี้รูปร่างเหมือนเต่า” จันทร์พูด และชี้ชมก้อนหินที่เก็บขึ้นมา

“ก้อนนี้ก็กลมเกลี้ยงยิ่งกับไข่” ชูใจชูก้อนหินที่เก็บได้ขึ้นอวด
เพื่อน

เด็กผู้ชายเดินลุยน้ำขึ้นไปเล่นบนลานหินที่น้ำไหลตกลงมา บ้าง
ก็ไล่จับปลาอย่างสนุกเพลิดเพลิน เจ้านิลไม่กล้าตามลงไปจึงเดินลัดเลาะ
ตามริมลำธารกลับไปกลับมา มันต้องใช้หางปิดตามตัวบ่อย ๆ เพราะ
แมลงตอม

วีระนึกถึงบทกลอนที่เรียกว่า “สักวา” ที่เขาเคยอ่านและจำได้
บทสักวานั้นกล่าวถึงความมั่งคั่งงามของธรรมชาติไว้อย่างไพเราะ เขาจึง
ท่องขึ้นดัง ๆ

สักวาขมธรรลหทานห้วย
ระเรื้อยเลาะเขาะหว่างกลางพงไพร
เห็นกรวดทรายรายเรียงเคียงประดับ
ระยิบระยับบัววารวมณี

ระรินรวยน้าตกกระเซ็นไหล
สายน้ำใสแลส่องท้องนที
สีสลับเลื่อมพรายหลายหลากสี
รื่นฤดีธรรมชาติพิลาสเอย

เพื่อ ๆ ปรบมือเกรี้ยวกราดด้วยความชื่นชม บ้างว่ากลับไป
ถึงบ้านต้องขอจดไว้ท่องบ้างเพราะไพเราะมาก ขณะนั้นแมงมุมซึ่งตั้ง
เค้ามีดครีမ် เริ่มแผ่กระจายมาอย่างรวดเร็วเพราะแรงลมแล้วฝนก็ตกลงมา

เพื่อน ๆ ช่วยพยุงจันทรพาเข้าไปหลบฝนอยู่ใต้ชะง่อนหิน เจ้านิลเข้าไปหลบอยู่ด้วย ใต้ชะง่อนหินเหมือนห้องใหญ่ที่มีหลังคาเป็นแผ่นหินยื่นออกมาคุ้มฝน เด็ก ๆ และเจ้านิลจึงปลอดภัย ต่างมองดูสายฝนที่โปรยปรายให้ความชุ่มฉ่ำแก่สิ่งที่มีชีวิตทั้งมวลในโลก ให้ความชุ่มเย็นแก่ดินอันเป็นแหล่งความอุดมสมบูรณ์แห่งพืชพันธุ์ธัญญาหาร

“ฉันมีความสุขเหลือเกินที่มีธรรมชาติงดงามเช่นนี้ไว้ให้เราชม”

จันทรพิมพ่า

“ถ้าเราทุกคนช่วยกันรักษาไว้ ธรรมชาติก็คงจะงดงามอยู่เช่นนี้ตลอดไป” มานะเสริม

“ธรรมชาติมีคุณแก่มนุษย์เหลือเกิน เหตุใดหนอจึงมีคนใจร้ายชอบทำลาย” มานีรำพึง เด็ก ๆ ต่างนึกถึงเรื่องธรรมชาติตามแนวคิดของตน จึงพากันยืนเงียบ ๆ ได้ยินแต่เสียงน้ำตกเคล้ากับเสียงฝน และเสียงเจ้านิลสะบัดตัวเป็นครั้งคราว รอเวลาฝนหยุดตก แล้วจะได้กลับบ้านด้วยความเบิกบานใจ

แบบฝึก

๑. ข้อความธรรมดา ถ้าเราเขียนเป็นคำสัมผัสคล้องจอง หรือบท ร้อยกรองจะฟังไพเราะขึ้น

อ่านและสังเกต

ข้อความธรรมดา (อ่านแบบร้อยแก้ว)	คำสัมผัสคล้องจอง หรือบทร้อยกรอง (อ่านทำนองเสนาะ)
“ครูใหญ่ก็มาถึงหน้าผาสงูชั้น มีสายน้ำไหลตกลงมากระทบลานหินเบื้อง ล่างแตกกระเซ็นเป็นฟองฝอยน้ำนั้นไหล ลงจากลานหินระเรื่อไปตามลำธาร น้ำในลำธารใสจนมองเห็น ท้องธารประดับประดาด้วย กววดทราย และหินก้อนเล็ก ใหญ่หลากสีแลดูงดงาม.....”	“สักวาชมธารละหานห้วย ธารรินรวมน้ำตกกระเซ็นไหล ธารเรื่อเลาะเซาะหว่างกลางพงไพร ธารน้ำใสแลส่องท้องนที เห็นกววดทรายรายเรียงเคียงประดับ สีสลับเลื่อมพรายหลายหลากสี”

๒. ข้อความบางตอนจะต้องบอกเหตุผล เพื่อให้เรื่องราวสอดคล้องกัน และเข้าใจเรื่องราวที่อ่านดีขึ้น

อ่านและสังเกต

- ๒.๑ พวกเขาเดินไม่เร็วนัก..... (ทำไมเขาเดินไม่เร็ว)
 เพราะเป็นห่วงจันทร์ (ไม่ใช่เขาเหนื่อยหรือทางชัน)
- ๒.๒ เด็กผู้ชายเดินลุยน้ำขึ้นไปเล่นบนลานหิน.....เจ้านิลไม่กล้าตาม

ลงไป จึงเดินลัดเลาะตามริมลำธารกลับไปกลับมา

๒.๓ มันต้องใช้หางปิดตามตัวบ่อย ๆ เพราะแมลงตอม

๓. การตั้งคำถามเพื่อให้รู้ว่าส่วนไหนเป็นประโยคสำคัญ ส่วนไหนเป็นส่วนขยาย จะช่วยให้เข้าใจเนื้อเรื่องได้ถูกต้อง

อ่านและสังเกตการตั้งคำถาม

ข้อความที่ยกมาให้อ่าน “เจ้านิลเลือกกินยอดไม้อ่อน ๆ ริมลำธารอย่างเอร็ดอรร้อย”

ตัวอย่างคำถาม

คำตอบที่คาดว่าจะได้

ใคร

เจ้านิล

เจ้านิลทำอะไร

เจ้านิลเลือกกิน

..... เลือกกินอะไร

..... เลือกกินยอดไม้

..... ยอดไม้อะไร

..... ยอดไม้อ่อน ๆ

(คำตอบไม่ตรงกับคำถามควรเปลี่ยนคำถามเป็น ยอดไม้เป็นอย่างไร)

..... ยอดไม้อ่อน ๆ ที่ไหน

..... ยอดไม้อ่อน ๆ ริมลำธาร

..... ริมลำธารที่ไหน

..... ริมลำธารอย่างเอร็ดอรร้อย

(คำตอบไม่ตรงกับคำถาม ควรเปลี่ยนคำถามเป็น กินอย่างไร จึงจะตอบว่า อย่างเอร็ดอรร้อย)

ประโยคสำคัญคือ เจ้านิลกินยอดไม้

ริมลำธาร เอร็ดอรร้อย

ขยาย กิน

อ่อน ๆ

ขยาย ยอดไม้

ดังนั้น การตั้งคำถามเพื่อให้ได้คำตอบที่ต้องการจะต้องรู้จักเลือก
ใช้คำถามด้วย

๔. การเปรียบเทียบเรื่องบางเรื่องกับสิ่งที่คนรู้จักหรือเคยพบเห็นมาก่อน
จะช่วยให้เข้าใจสิ่งที่กล่าวถึงชัดเจนมากขึ้น

อ่านและเปรียบเทียบ

๔.๑ น้ำใส (ไม่รู้ว่าใสมากน้อยสักเท่าไร) - น้ำใส ปานกระจก

๔.๒ หินก้อนกลมเกลี้ยง (กลมมากขนาดไหน) - หินก้อนกลม
เกลี้ยงยังกับไข่

๔.๓ เสียงนกและแมลงต่าง ๆ ร้องประสานกันฟังไพเราะ (ไพเราะ
เหมือนอะไร) - เหมือนเสียงดนตรีหลายชนิดเล่นประสานกัน

๕. ข้อความหรือเรื่องราวบางตอน ถ้าบอกรายละเอียดให้ชัดเจน จะทำ
ให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามไปด้วย

อ่านและเปรียบเทียบ

“สองข้างทางที่พวกเขาเดินไปนั้นมีดอกไม้ ฝีเสื้อและนกหลายชนิด”

“สองข้างทางเล็ก ๆ ที่พวกเขาเดินแถวเรียงหนึ่งตามกันไปนั้น มี
ดอกไม้ป่าหลากสีชูช่อบานสะพรั่ง ฝีเสื้อบินตอมขวั๊กไขว่ นกหลาย
ชนิดส่งเสียงร้องอยู่บนต้นไม้ใหญ่ บ้างก็โฉบบินไปมา”

๖. ถ้าผู้อ่านสามารถจับใจความสำคัญของเรื่องได้ ก็อาจจะคาดเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นต่อไปได้

อ่านและสังเกต

“ขณะนั้นเมฆฝน... ต้มแก้มืดครึ้ม...” (แล้วจะเกิดอะไรต่อไป)

- ลมพัดแรง (" ")

- ฝนตกลงมา (" ")

- พากันไปหลบฝนใต้ชะง่อนหิน (" ")

- เจ้านิลเข้าไปหลบอยู่ด้วย (หลบฝนพ้นไหม)

- ใต้ชะง่อนหินเหมือนห้องใหญ่ที่มี

หลังคาเป็นแผ่นหินยื่นออกมาคุ้มฝน (สุดท้ายเป็นอย่างไร)

สรุป เด็ก ๆ และเจ้านิลจึงปลอดภัย (ไม่มีอันตราย ไม่เปียกฝน)

เพลงเกี่ยวข้าว

วันอาทิตย์ก้านั้นจะเกี่ยวข้าวและนิมนต์สมภาร พระ เณร ที่วัด มาฉนเพลที่บ้านด้วย เพื่อนบ้านรู้ข่าวต่างตั้งใจจะไปลงแขกเกี่ยวข้าว ด้วยน้ำใสใจจริงเป็นจำนวนมาก เพราะก้านั้นเป็นคนมีอัชฌาสัยดี เคยอุปถัมภ์ค้าจุนลูกบ้านที่ยากจนทุกครอบครัว ก่อนวันงานก้านั้นมา ประรภกับป้าสะใภ้ของวีระว่า อยากได้แม่งานจัดทำข้าวปลาอาหารเลี้ยงดูแขก ป้าสะใภ้บอกว่า “ก้านั้นอย่าวิตกไปเลย ฉันจะเป็นแม่งานให้เอง” ก้านั้น ยกมือไหว้ขอบคุณ พอถึงวันงาน ป้าสะใภ้กับอาสะใภ้ของวีระจึงไปช่วย งานที่บ้านก้านั้นแต่เช้าตรู่

วีระถีบจักรยานไปแจ้งข่าวให้เพื่อน ๆ ทราบ ปิติ มานะ ชูใจ มานีและดวงแก้วต่างรู้สึกตื่นเต้นดีใจ เพราะนานที่ปีหนจะได้เห็นการ ลงแขกเกี่ยวข้าวอย่างพร้อมเพรียง อันแสดงถึงน้ำใจไมตรีและความ สามัคคีกัน ทั้งได้ยินว่าพ่อเพลงและแม่เพลงเกี่ยวข้าวไปร่วมลงแขกด้วย คงจะมีการร้องเพลงเกี่ยวข้าวโต้ตอบกัน ทำให้น่าสนุกมากขึ้น ยายของ ปิติเล่าว่า ก่อนนี้มีการลงแขกช่วยเหลือการงานกันเสมอ เพราะการทำมาหากินไม่ฝืดเคืองนัก คนส่วนใหญ่มีเวลานี้ก็ถึงคนอื่น ปัจจุบันนี้ ภาวะข้าวยากหามากแพงทำให้คนส่วนใหญ่ขัดสนจนยาก ต้องดิ้นรน ขวนขวายช่วยตัวเองและครอบครัวให้อยู่รอด การคบค้าสมาคมและ

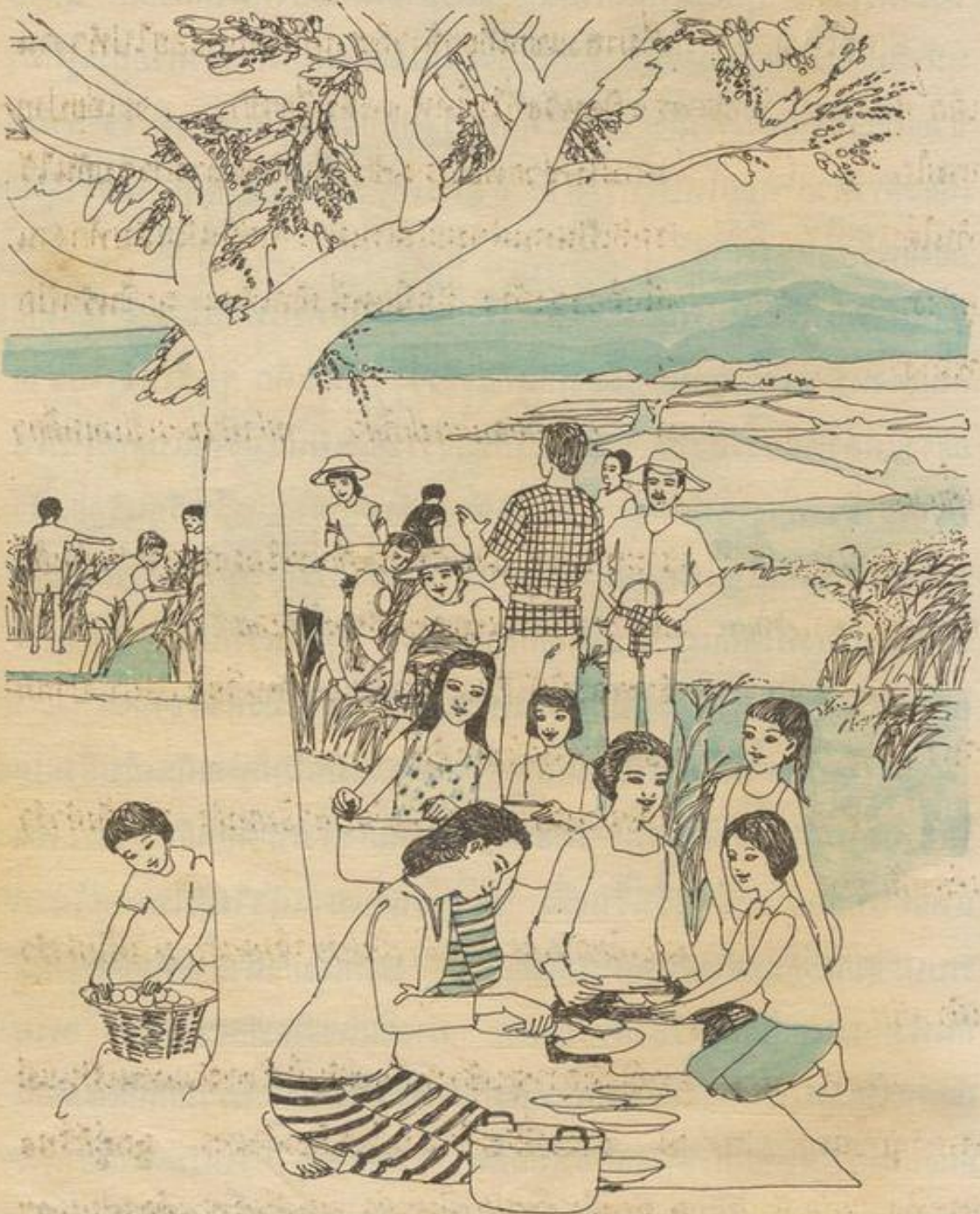
การช่วยเหลือเจือจุนกันจึงลดน้อยถอยลงไปกว่าเดิมมาก ยายกล่าวว่า “ถึงเราจะไม่สมบูรณ์พูนสุขเหมือนอย่างเดิม ก็คงไม่ถึงกับสิ้นไร้ไม้ตอกแน่นอน เราควรมีแก้ไขช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามมีตามเกิด เพราะคนเราจะเอาตัวรอดอยู่แต่ลำพังตนเองไม่ได้ ต้องพึ่งพาอาศัยกัน ต้องสามัคคีร่วมแรงร่วมใจกัน มีปัญหาอะไร หรือมีเหตุเภทภัยจะได้ช่วยกันบ้านเมืองจึงจะอยู่รอดปลอดภัย”

พวกเด็ก ๆ พวกกันมาถึงทุ่งนาอันกว้างใหญ่ไพศาล รวงข้าวสีทองดูเหลืองอร่ามไปทั่วท้องทุ่ง ชาวบ้านทั้งหญิงชายเป็นจำนวนมาก กำลังก้มหน้าก้มตาเกี่ยวข้าวอยู่อย่างขะมักเขม้น ใครมีเรื่องสนุกหรือ

เรื่องตลกไปกฮากก็นำมาเล่าสู่กันฟัง เสียงหัวเราะเฮฮาดังประสานกัน
ไม่ขาดระยะ ทุกคนเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าจนเหงื่อไหลไคลย้อย แต่ใบ
หน้าอิมเอิบยิ้มแย้มแจ่มใส กำนันซึ่งเป็นเจ้าภาพโอภาปราศรัยกับผู้ที่มา
ช่วยเกี่ยวข้าวอย่างทั่วถึง เพราะทุกคนรู้จักมักจี่กันเป็นอย่างดี เขาลงมือ
เกี่ยวข้าวด้วย คอยให้บริการด้วย ถ้าใครเกิดหน้ามืดตาลาย ก็มียาไว้ให้
อย่างพร้อมสรรพ

พอพระจันทร์เพ็ญเสร็จแล้ว พวกแม่ครัวก็หาบหม้อข้าว หม้อแกง
ตลอดจนถ้วยโถโอชามมาเลี้ยงคนเกี่ยวข้าว พวกเด็ก ๆ รีบเข้าไปช่วย
อย่างแคล่วคล่องว่องไว ป้าสะใภ้ของวีระซึ่งเป็นแม่งานแบ่งหน้าที่ให้
พวกเขาช่วยทำงานทุกคน เมื่อจัดสำรับค้ำค้อนเสร็จเรียบร้อยแล้ว
ภรรยากำนันก็เชิญให้ทุกคนหยุดงานมาร่วมรับประทานอาหารกันอย่าง
พร้อมเพรียงที่ได้ต้นมะขามใหญ่กลางทุ่งนา ทุกคนรับประทานอาหาร
อย่างเอร็ดอร่อย เพราะฝีมือทำอาหารของป้าสะใภ้มีรสโอชามาก

เมื่อทุกคนอิ่มหมีพีมันแล้ว พวกแม่ครัวก็ช่วยกันเก็บถ้วยโถ
โอชามตามภารกิจของตน ฝ่ายพวกทำงานยังนั่งพักผ่อนยั่วเข้ากระเช้า
แห่กันอยู่อย่างครึกครื้นรื่นเริง เพราะนานมาแล้วไม่มีโอกาสได้มา
พบปะชุมนุมกันอย่างอุ่นหนาฝาคั่งอย่างนี้ บางกลุ่มก็เล่าสารทุกข์สุขดิบสู่
กันฟัง บางกลุ่มก็คุยเรื่องสัพเพเหระ บางคนเคยผิดพ้องหมองใจ หรือ
เคยทะเลาะเบาะแว้งกันมาแต่หนหลัง พอได้มาทำงานร่วมกันก็เลยดีกัน
ยิ้มย่องผ่องใสหายโกรธหายเคืองเสียสิ้น พวกเด็ก ๆ รับประทานอาหาร
และช่วยกองเลี้ยงเก็บกวาดเรียบร้อยแล้ว จึงพากันนั่งคอยฟังว่าเมื่อไร

จะมีการเล่นเพลงเกี่ยวข้าวเสียที่ นั่งฟังอยู่นานก็ไม่เห็นใครร้องเพลง
อะไรขึ้นมาเลย คงนั่งล้อมวงสรวลเสเฮฮากันอย่างเดิม

ครูใหญ่ พวกที่มาลงแขกเกี่ยวข้าวก็ชวนกันลุกทยอยไปทำงาน
เด็ก ๆ ต่างหน้าม้อยเพราะผิดหวังที่ไม่ได้ฟังเพลงเกี่ยวข้าว จะเอ่ยปาก
ถามใครก็ไม่กล้า จึงตามไปช่วยหอบรวงข้าวที่เกี่ยวแล้วมารวมกันไว้
ทันใดนั้น ทิดจำซึ่งปรกติเป็นคนสามะเลเทเมา แต่วันนี้กลับทำงาน
อย่างขยันขันแข็ง มือหนึ่งถือรวงข้าว อีกมือหนึ่งถือเคียว ลุกขึ้นรำป้อ
พลากร้องเพลงเกี่ยวข้าว

“เกี่ยวกันเถิดเอ๋ย เอ๋ยเกี่ยวนะแม่เกี่ยว อย่ามัวชะงัดแลเหลียว
เคียวเคียวจะเกี่ยวก้อยเอ๋ย”

คนอื่น ๆ หัวเราะชอบใจ และร้องรับขึ้นพร้อมกันว่า “เอ่อเอ๋ย
ก้อยเอ๋ย อย่ามัวชะงัดแลเหลียว เคียวเคียวจะเกี่ยวก้อยเอ๋ย”

ทิดจำยิ้มแป้น รำพลางใช้เคียวเกี่ยวข้าวฉวัดเฉวียนไปมา ปากก็
ร้องเพลงเกี่ยวข้าวทำทายแม่เพลงฝ้ายหญิง

“รำกันเถิดเอ๋ย เอ๋ยมาแม่รำ กินข้าวกินปลาอ้มหน้า มาเต็นกำรำ
เกี่ยวกันเอ๋ย”

ลูกคู่ก็รับว่า “เอ่อเอ๋ยกันเอ๋ย กินข้าวกินปลาอ้มหน้า มาเต็นกำรำ
เกี่ยวกันเอ๋ย”

ระหว่างนั้นฝ้ายหญิงมีการซุบซิบพยับกพเหิดให้หาตัวแทนเป็นแม่
เพลงลูกขึ้นตอบฝ้ายชาย ขณะที่ยังเที่ยงกันไปเที่ยงกันมา ลูกคู่ก็ร้อง
กระทั่ง “เอ่อเอ๋ยกันเอ๋ย กินข้าวกินปลาอ้มหน้า มาเต็นกำรำเกี่ยวกันเอ๋ย”

ทิดจ้อนเป็นคนชอบสนุก ตลกโปกฮา และเป็นนักเพลงอยู่เดิม แต่มีรูปร่างผอมบาง จนเป็นที่ล้อเลียนของเพื่อนฝูงอยู่เสมอ เขาลุกขึ้นมาว่าเพลงช่วยทิดจำอีกแรงหนึ่ง

“นังกันเจียบเอย เอ้ยอายไม้อาย นีพวกแม่เพลงทั้งหลาย สิ้นลาวต
สิ้นลายเสียแล้วเอย (เอ้อเอ้ยแล้วเอย นีพวกแม่เพลงทั้งหลาย สิ้นลาวตสิ้นลาย
เสียแล้วเอย)”

คราวนี้แม่ผัน นักเพลงหญิงยึดตัวขึ้นทันที คนอื่น ๆ ปรบมือ
กราวพลาบส่งเสียงตะโกนหนุนให้แม่ผันโต้เพลงกับนักเพลงฝ่ายชาย

“ฟังกันเถิดเอย เอ้ยฟังทิดจ้อน ช่างหาคำแคะเกาะเกาะขอดก่อน
ว่าหญิงนี้อ่อนเพลงเอย”

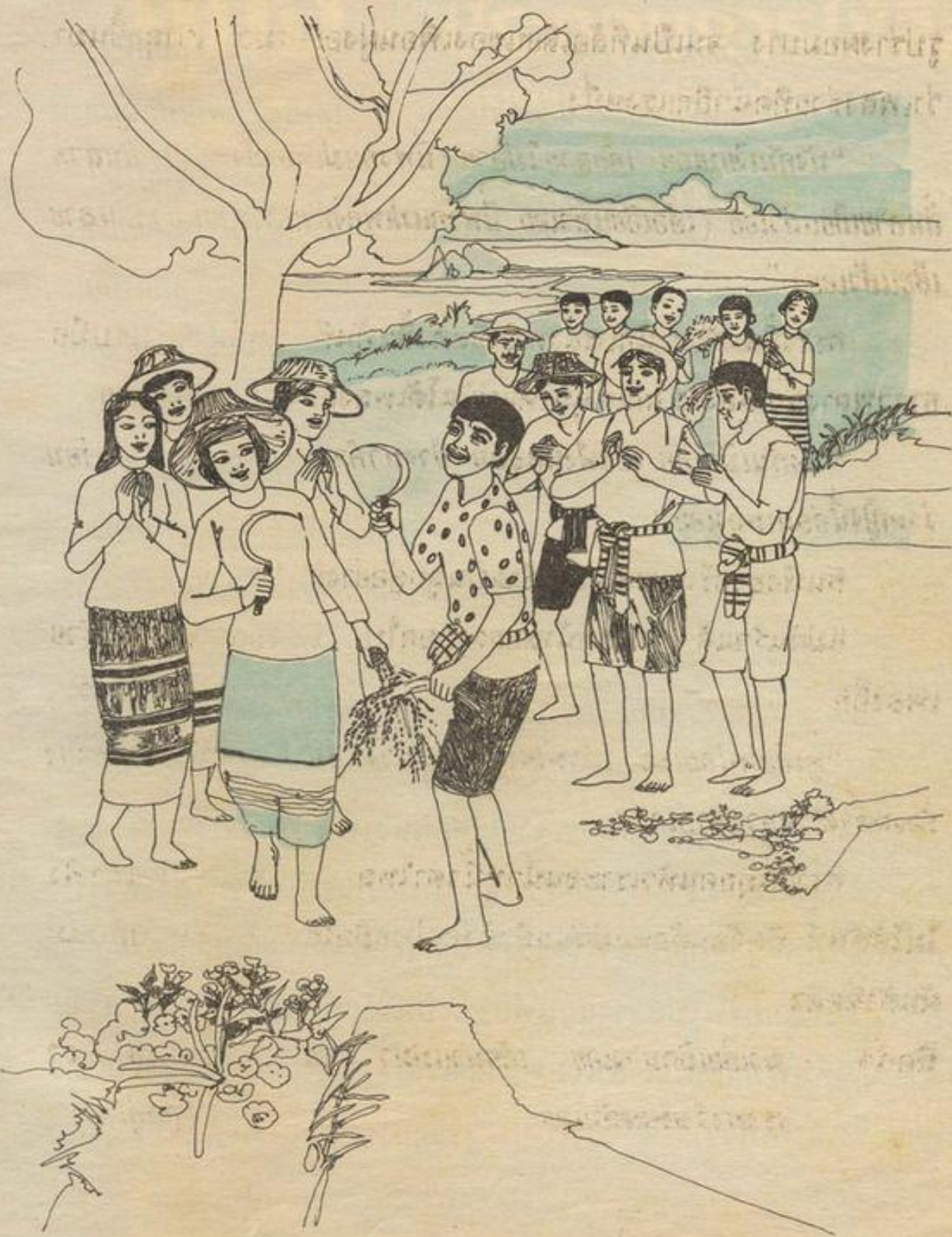
คนฟังฮาครืน พลาบร้องรับเป็นลูกคู่อย่างสนุกสนาน

แม่ผันรำแต่ ลอยหน้าลอยตาออกไป แล้วต่อว่าทิดจ้อนด้วย
เพลงอีก

“ดูเสียหน่อยเอย เอ้ยพ่อเพลงเอวบาง รูประหงทรวดทรงขี้ก้าง
ร้องพลาบรำพลาบหอบเอย”

คราวนี้ทุกคนหัวเราะจนน้ำหุ้ น้ำตาไหล เสียงร้องรับเลยฟัง
ไม่ได้ศัพท์ ทิดจ้อนค้อนแม่ผันแล้วนั่งลงโบกมือให้ทิดจำโต้ตอบกับแม่
ผันตัวต่อตัว

ทิดจำ - มาเสียเถิดนางเอย เอ้ยมาแม่มา อยามัวโทโสโมโหโกรธา
เรามาว่าเพลงกันเอย (ลูกคู่รับ)

- ยิ้มอีกหน่อยเอ๋ย เอื่อยยิ้มแย้มแจ่มใส ประรรมภ์ไปใย นานแล้ว
จึงได้มาพบหน้าเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
- แม่ฝัน - ยิ้มกันแล้วเอ๋ย เอื่อยแสนยินดี ได้ประสบพบเพื่อนน้องพี่
บ้างนานหลายปีไม่เคยเจอเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
- ขอทักทายเอ๋ย เอื่อยทักทุกคน ต่างเห็นต่างห่างอยู่คนละหน
ได้แต่บ่นคิดถึงกันเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
- ทิดจ๋า - ศรีศุภฤกษ์เอ๋ย เอื่อยมาร่วมลงแขก มาช่วยกันเกี่ยวมาช่วยกัน
แบก เคยทำแต่แรกแล้วเลิกไปเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
- คิดคุณหน่อยเอ๋ย เอื่อยห้องนากว้างใหญ่ มาลงแขกร่วมแรงร่วมใจ
เกี่ยวเสร็จได้ในวันนี้เอ๋ย (ลูกคู่รับ)
- แม่ฝัน - ดีเสียจริงนายเอ๋ย เอื่อยเพราะเราสามัคคี งานจึงเสร็จลงได้ทันที
เจ้าภาพเปรมปรีดิ์ยิ้มเป็นเอ๋ย (ลูกคู่รับ)
- เราต้องช่วยกันเอ๋ย เอื่อยช่วยนะช่วยช่วยกัน จงอย่าคิดว่าตัวใคร
ตัวมัน เราต้องผูกพันร่วมสามัคคีเอ๋ย

ระหว่างที่ทิดจ๋า พ่อเพลงว่ากลอนสดเพลงเกี่ยวข้าวอย่างง่าย ๆ
กับแม่ฝันแม่เพลงมีชื่อ พวกเด็ก ๆ ไปทำงานอยู่ใกล้ ๆ ลุงของวีระ
กับพ่อของปิติ พวกเขาช่วยจัดรวงข้าวกองไว้เป็นกระจุก ๆ ลุงเกี่ยวข้าว
พลง เป็นลูกคู่รับไปด้วย ส่วนพ่อของปิติได้แต่เกี่ยวข้าวไป หัวเราะ
ไป ลุงเห็นพวกเด็ก ๆ สนใจเพลงเกี่ยวข้าว และพยายามร้องรับเป็น
ลูกคู่ จึงเล่าให้ฟังว่า

“เพลงที่พ่อเพลงกับแม่เพลงกำลังว่ากันอยู่เป็นเพลงเกี่ยวข้าว สมัยใหม่ที่เรียกว่าเพลงเดินกำรำเคียว แต่ร้องให้ง่ายขึ้นอีก เพราะทำงานไปด้วยร้องไปด้วย จะว่าเนื้อเพลงยาว ๆ ก็ลำบาก เพราะต้องคิดถึงเนื้อและคำสัมผัส ถ้าเขามีเวลาเล่น หมายความว่า คนว่าเพลงไม่ต้องทำงาน ร้องรำเอย-ๆ เขาจะว่าเนื้อเพลงยาว มีกระทั่งมาก ๆ และจะต้องเริ่มจากบทไหว้ครูเสียก่อน แล้วว่าเพลงกันสนุกสนานเผ็ดร้อน นี่เขว่ากลอนสดกันเล่น ๆ จึงไม่มีบทไหว้ครู คตินี้เขาจะเล่นกันเป็นวงใหญ่คงสนุกกว่านี้ และตอนทำขวัญข้าวก็จะสนุกยิ่งขึ้น”

เด็ก ๆ พวกนี้ตั้งใจที่จะได้ฟังเพลงเกี่ยวข้าวอีกในคืนนี้

แบบฝึก

๑. สระบางตัวมีรูปสระหลายรูปและมีเสียงสระหลายเสียงประสมกัน
เมื่อนำมาประสมกับพยัญชนะเป็นคำ ทำให้อ่านและจำยาก
อ่านและจำ

สระ	ออกเสียง	ตัวอย่างคำ
เ-า	เอา (คล้ายกับเสียง อา - อุ ประสมกัน)	เขา เขลา เกळा เปळा เหงา
เ-ีย	เอีย (คล้ายกับเสียง อี - อา ประสมกัน)	เสีย เพลีย เรียบ เกลียง เสปียง
เ-ือ	เอือ (คล้ายกับเสียง อือ - อา ประสมกัน)	เสือ เกลือ เหงือ เมือง เหลือง เปลือง

๒. คำประสมบางคำมีความหมายคล้ายคำเดิม บางคำก็มีความหมาย
แตกต่างไปจากคำเดิม เวลาอ่านต้องเลือกความหมายให้สอดคล้อง
กับเนื้อเรื่อง จึงจะจับใจความได้

อ่านและสังเกตความหมาย

พวกที่มาลงแขกเกี่ยวข้าวลูกไปทำงาน (ลงแขกในที่นี้หมายถึงการผลัดกันไปช่วยทำงาน ไม่ใช่ผู้แปลกหน้ามาหา)

ลูกคู่ก็รับว่า... (ลูกคู่ในที่นี้หมายถึง คนร้องรับ ไม่ใช่ลูกสองคน)

๓. กลุ่มคำในภาษาไทยมักใช้คำที่มีเสียงสัมผัสคล้องจองกัน ทำให้ฟังไพเราะกว่าใช้คำพยางค์เดียว หรือสองพยางค์

อ่านและสังเกต

๓.๑ น้ำใสใจจริง กว้างใหญ่ไพศาล ทำมหากิน (เสียงสระเหมือนกัน)

เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า ยิ้มย่องผ่องใส มีเหตุเภทภัย (เสียงสระเหมือนกัน และมีตัวสะกดมาตราเดียวกัน)

๓.๒ ขะมักเขม้น ฉวัดเฉวียน พักพิเบ็ด (เสียงพยัญชนะซ้ำกัน)

๓.๓ ตามมีตามเกิด ลอยหน้าลอยตา ร่วมแรงร่วมใจ (คำซ้ำกัน)

๔. ภาคประธานของประโยค ที่บอกให้รู้ว่า ใคร นั้น จะเป็นคำชื่อที่เรียกว่า คำนาม หรือคำแทนชื่อที่เรียกว่า สรรพนาม ส่วนภาคแสดง ที่บอกให้รู้ว่า ทำอะไร นั้น จะเป็นคำที่บอกกิริยาอาการ ที่เรียกว่า คำกริยา

อ่านและสังเกต

๔.๑ วีระตีบจักรยาน

ใคร ในที่นี้คือ วีระ เป็นคำชื่อหรือคำนาม

ทำอะไร ในที่นี้คือ ถีบจักรยาน เป็นคำบอกกิริยาอาการหรือ
คำกริยา

๔.๒ ฉันจะเป็นแม่งานให้เอง

ใคร ในที่นี้คือ ฉัน เป็นคำแทนชื่อคนพูด คือแทนคำว่า “ป้า
สะใภ้ของวีระ” เรียกว่า สรรพนาม

ทำอะไร ในที่นี้คือ จะเป็นแม่งานให้เอง “เป็น” เป็นคำกริยา

๕. คำประกาศและข้อความที่ใช้ตัวอักษรขนาดใหญ่ในหน้าหนังสือพิมพ์
(พาดหัวข่าว) มักละคำบางคำ และใช้คำผิดจากความหมายเดิม ต้อง
อ่านรายละเอียดจึงจะรู้ว่าหมายความว่าอย่างไร

อ่านและสังเกต

๕.๑ พาดหัวข่าว

“๑๓ แพทย์ผ่าตัดเสริมสวย”

อาจทำให้เข้าใจว่า แพทย์ ๑๓ คน รับทำการผ่าตัดเสริมสวย
(แพทย์ผ่าตัดคนอื่น)

หรือ แพทย์ ๑๓ คน ได้รับการผ่าตัดเสริมสวย (คนอื่นผ่าตัดให้
แพทย์)

๕.๒ พาดหัวข่าว

“เปิดทางเจรจา ๒ ยักษ์ใหญ่”

อาจทำให้เข้าใจว่า เปิดโอกาสให้ยักษ์ ๒ ตนพูดกัน (ยักษ์มีจริง
หรือไม่)

หรือ เปิดโอกาสให้คนรูปร่างใหญ่โต ๒ คนพูดกัน (ไม่รู้ว่าใคร)
หรือ เปิดโอกาสให้ผู้แทนจาก ๒ ประเทศมหาอำนาจพูดกัน (ไม่รู้ว่าประเทศอะไร แต่คงเป็นประเทศที่มีอำนาจหรืออิทธิพลมาก)

๖. ประโยคบางประโยคมีข้อความย่อย ๆ รวมอยู่กับประโยคสำคัญ
ข้อความย่อยจะใช้คำอื่นมาแทนภาคประธาน ก็อแทนคำนามหรือ
สรรพนาม (คำชื่อหรือคำแทนชื่อ) เพื่อให้ข้อความกะทัดรัดและ
เน้นความหมายของภาคประธาน ถ้าแยกข้อความได้ถูกต้องก็จะจับ
ใจความได้ดี

อ่านและสังเกต

๖.๑	ประโยคที่ ๑	คุณทวีปเป็นเกษตรอำเภอ
	ประโยคที่ ๒	คุณทวีปแต่งงานแล้ว
	รวมเป็นประโยคเดียวกันว่า	คุณทวีปซึ่งเป็นเกษตรอำเภอแต่งงานแล้ว
	(ซึ่ง แทนคำว่าคุณทวีป)	
๖.๒	ประโยคที่ ๑	นานที่ปีหนจะให้เห็นการลงแขกเกี่ยวข้าว
	ประโยคที่ ๒	การลงแขกเกี่ยวข้าวแสดงถึงน้ำใจไมตรี
	รวมเป็นประโยคเดียวกันว่า	นานที่ปีหนจะให้เห็นการลงแขกเกี่ยวข้าว
	อันแสดงถึงน้ำใจไมตรี (อัน ใช้แทนคำว่า “การลงแขกเกี่ยวข้าว”)	
๖.๓	ประโยคที่ ๑	เด็ก ๆ ต่างหน้าม้อยเพราะผิดหวัง
	ประโยคที่ ๒	เด็ก ๆ ต่างหน้าม้อยเพราะไม่ได้ฟังเพลง
		เกี่ยวข้าว

รวมเป็นประโยคเดี่ยวว่า เด็ก ๆ ต่างหน้าม้อยเพราะผิดหวังที่ไม่ได้
ฟังเพลงเกี่ยวข้าว (ที่ แทนคำผิดหวัง)

๖.๔ ประโยคที่รวมกันแล้ว “เพลงที่พ่อเพลงแม่เพลงกำลังว่า
กันอยู่นี้ เป็นเพลงเกี่ยวข้าวสมัยใหม่ที่เรียกว่า เพลงเดินกำ-
รำเคียว” (ที่ ตัวแรก แทนคำว่าเพลง และเฉพาะเพลงที่
กำลังร้อง ไม่ใช่เพลงอื่น ที่ ตัวที่สองใช้แทนคำว่าเพลงเกี่ยวข้าว
สมัยใหม่)

ข้อสังเกต คำว่า “ที่ ช่ง อัน ผู้ที่” ที่ใช้แทนคำนามหรือสรรพนาม
จะอยู่ติดกับคำนั้น

ยิ้มพิมพ์ใจ

“วันนี้อารมณ์ดีจริงนะ ยิ้มแป้นมาทีเดียว” ย่าทักชูใจ ขณะที่ชูใจกลับจากโรงเรียนถือกระเป๋าใส่หนังสือเดินขึ้นบันไดมา ชูใจวางกระเป๋าแก้มลงกราบย่า พอเงยขึ้นสีหน้าก็ยังระริ่นอยู่ ทำให้ใบหน้าของเขาสดชื่นแจ่มใสน่ารัก ย่ามองอย่างสงสัย จึงวางมิดเจียนใบตองเอามือทั้งสองประคองใบหน้าของชูใจไว้ พลงยิ้มและพูดว่า

“เวลาเยี่ยม ชูใจน่ารักมาก ทีหลังให้เยี่ยมเสมอนะ อย่าทำหน้าบึ้ง”

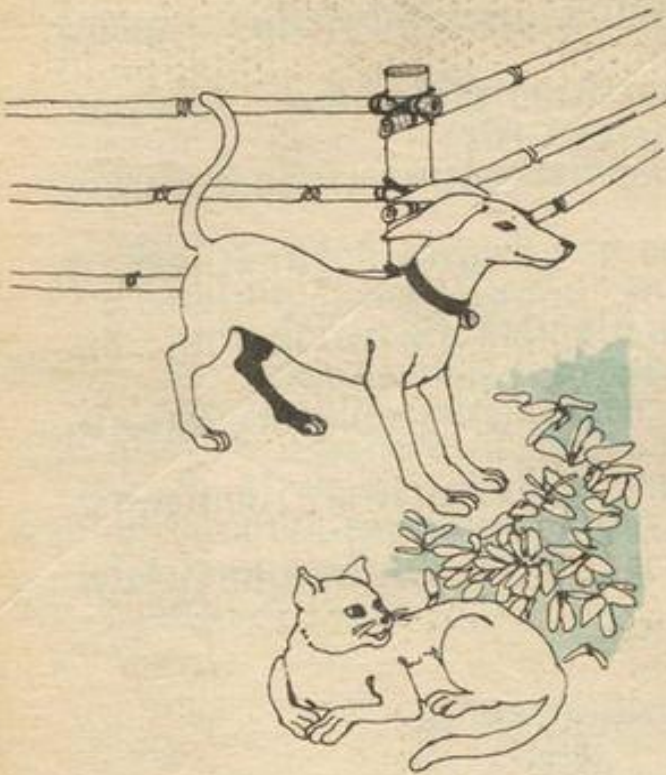
“คะ ย่า” ชูใจตอบ “พระอาจารย์บุญธรรมโม ท่านบอกว่า ยิ้มเป็นเกราะกันภัย ยิ้มทำให้คนขวัญดี”

“โอ! นี่ วันนี้ ครูพาไปฟังท่านบุญธรรมโม ปาฐกถาธรรม หรือ ดีจริง ท่านพูดว่าอย่างไรบ้าง เล่าให้ย่าฟังที”

ชูใจเล่าว่า “ตอนบ่ายสองโมงกว่า คุณครูพาพวกฉันไปที่วัด และอาราธนาพระอาจารย์บุญธรรมโมมาบรรยายธรรมะให้ฟัง พวกฉันร้อยมาลัยไปถวายท่านหลายพวง ท่านให้พวกเรานั่งกับพื้นหญ้าได้ร่มโพธิ์ข้างเจดีย์ใหญ่ ท่านนั่งอยู่บนม้านหินอ่อนโคนต้นโพธิ์ พูดคุยกับพวกฉัน

เหมือนไม่ได้มาเทศน์หรือมาบรรยายธรรมะให้ฟัง ถ้าท่านไม่ทำอย่างนี้
 สงสัยว่าพวกฉันจะพากันนั่งวงสัปหงกแน่ ๆ เพราะที่นั่นร่มรื่น ลมเย็น
 สบายมาก ท่านโอภาปราศรัยกับพวกฉันอย่างรักใคร่เอ็นดู ทำให้พวก
 ฉันตั้งอกตั้งใจฟังท่านทุกคน ท่านบอกว่าจะคุยกับพวกเราเรื่องอัมพิมพ์ใจ
 ฟังดูชื่อก็รู้สึกว่าเป็นเรื่องธรรมดาง่าย ๆ แต่พอฟังแล้วรู้สึกจับใจจริงๆ
 ท่านบอกว่าพวกฉันยังเยาว์วัย จะต้องปลูกฝังสิ่งที่ดีงามไว้ในตัวเอง อัม
 เป็นสิ่งที่ทำได้ไม่ยากแต่มีคุณค่ามาก ท่านบอกว่ามนุษย์มีคุณสมบัติพิเศษ
 และประเสริฐยิ่ง คุณสมบัติอันนี้จะหาไม่ได้จากบรรดาสัตว์โลกทั้งหลาย
 สิ่งนั้นก็คืออัม” ชูใจหยุดเล่าถามย่ำว่า “ย่าคะ มานีเขาบอกว่าเจ้าโต
 ของเขายัมได้ หมายัมได้จริงหรือคะ”

ย่าห้วเราะะ เจียนไบตองพलग
ตอบว่า “มานีเขารักเจ้าโตมากก็
เลยเห็นว่ามันยิ้มได้กระมัง”

“เขาบอกว่า เจ้าโตยิ้มที่หู รู้
ที่หางคะ คือเวลามันพบมานีมัน
ยิ้ม โดยทำหูลู่แบะไปข้างหลัง
แสดงว่ามันยิ้มและกระดิกหาง
แสดงว่ามันรู้ มันรักมานีคะย่า”

ย่าห้วเราะะชอบใจ “แล้วเจ้า
สีเทามันยิ้มที่หู รู้ที่หางบ้างหรือ
เปล่านั้น”

ซูใจยิ้ม “แมวกับหมาไม่เหมือนกันนี่คะ หมาติดคน รักคน ถือ
ว่าคนเป็นนายของมัน ส่วนแมวไม่ค่อยผูกพันกับคน มันรักที่อยู่มากกว่า
เจ้าสีเทาจึงไม่ยิ้มที่หู รู้ที่หางเหมือนเจ้าโต อย่างดีถ้ามันพบฉัน มันก็
หันมามอง แล้วร้องทักว่า หง่าว! เท่านั้นเอง”

“เออ ช่างสังเกตดีนะ เด็กสมัยนี้ ครูสอนให้เป็นคนช่างสังเกต
รู้จักเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ดี เอ้า เล่าเรื่องยิ้มพิมพ์ใจต่อไปซิ” ย่าว่า

ซูใจขออนุญาตเข้าไปตีมน้ำและเก็บกระเป๋านั่งสือ แล้วจึงกลับ
มานั่งเล่าต่อ ขณะเล่าก็ฉีกไบตองให้ย่าด้วย

“ท่านพูดว่า ยิ้มของคนทำได้ง่าย ซื่อขายกันไม่ได้ แต่ราคาแพง

และมีคุณค่าอย่างน่าอัศจรรย์ ยิ้มสามารถดึงดูดคนให้เป็นเพื่อนกัน เกิดความไว้วางใจต่อกัน และไม่มี ความหวาดระแวงแคลงใจ ท่าน ปุณฺณธมฺโมยกตัวอย่างให้ฟังว่า ยิ้มสามารถเป็นเกราะป้องกันภัยได้ด้วย ในเวลาเข้าที่คับขัน หรือยิ้มได้เมื่อภัยมา จะทำให้อีกฝ่ายหนึ่งที่เป็นอริต่อเรา เกิดลังเลใจที่จะคิดร้ายต่อเรา เรียกว่ายิ้มทำใจดีสู้เสือ ตัวเราเองก็ขวัญดีด้วย มีสติเอาตัวรอดจากภัยนั้นได้ แต่ต้องเป็นยิ้มที่จริงใจ จึงจะเกิดผลดีแก่เจ้าของยิ้ม”

อย่าถามว่า “ยิ้มจริงใจเป็นยังไง เมื่อกี้ก็บอกว่าท่านปุณฺณธมฺโม บรรยายเรื่องยิ้มพิมพ์ใจ ไหนอธิบายให้ยาฟังซิ”

“ยิ้มพิมพ์ใจแปลว่ายิ้มที่ประทับใจคน ส่วนยิ้มจริงใจหมายความว่า ไม่มีการเสแสร้งยิ้ม ยิ้มออกมาจากความรู้สึกที่อยากจะยิ้ม พวกนักแสดงลิเก ละคร ออกมาไปรอยยิ้มกับคนดูนั้นอาจจะ เป็นยิ้มที่เสแสร้งตามวิสัยนักแสดง คนดูก็ชอบใจเพราะตัวลิเกละครสวย แต่ไม่ประทับใจ และไม่ผูกพันในใจ ดูลิเก ละคร จบแล้วก็จบกันไป แต่คนที่ยิ้มอย่างจริงใจ ไม่ต้องสวย ไม่ต้องเป็นนักแสดงอะไรก็ประทับใจคนเห็น เพราะยิ้มที่ออกมาจากความรู้สึกที่อยู่ในใจจริงแล้ว จะเป็นยิ้มที่แจ่มใส เบิกบานและเยือกเย็น เป็นเครื่องดับความเร่าร้อนได้”

“แหม นี่ช่างจำมาได้ทุกเนื้อถ้อยกระทั่งความเลยนะ” ยาชม เปาะ “ท่านปุณฺณธมฺโมท่านพูดดี โนม่น้าวจิตใจคนฟังดีมาก ตัวท่านเองประพฤติได้ พอสอนใคร เขาก็เลื่อมใสศรัทธาไปหมด มีลูกศิษย์ ลูกหาเต็มบ้านเต็มเมือง บางคนเป็นทาสสุราเมรัย ท่านก็ชี้ให้เห็นโทษ

ในที่สุดก็เลิกตีมาได้”

“แต่ท่านปญฺญธมฺโมเตือนไว้ว่า เห็นใครยิ้มแย้มก็อย่าเพิ่งสรุปว่าเป็นคนไว้วางใจได้เสมอไป ต้องวินิจฉัยให้ถ่องแท้ เพราะมนุษย์ประเภทหน้าเนื้อใจเสือก็มี” ชูใจพูด

“จริงของท่าน ดีแล้วที่ครูอาราธนาท่านมาบรรยายธรรมะให้นักเรียนฟังเสมอ ๆ จะได้มีเรื่องยึดเหนี่ยวใจ ไม่เห็นกงจักรเป็นดอกบัว” ย่าพูดเสริม

“พวกเราหลายคนเรียนถามท่าน เพื่อนคนหนึ่งยิ้มไม่เป็น แต่เป็นคนดีมีความจริงใจ เขาเรียนถามท่านว่า ‘พระคุณเจ้าขอรับ ทำอย่างไรผมจึงจะยิ้มได้’ เพื่อน ๆ หัวเราะกันครืน”

“แล้วท่านตอบว่าอย่างไร” ย่าซัก

“ท่านบอกให้เพื่อนคนนั้นขออนุญาตผู้ปกครองไปอยู่ที่วัดกับท่านสักอาทิตย์ค่ะย่า หรือถ้ากลัวผู้ปกครองไม่เชื่อ ท่านจะเขียนจดหมายให้ถือไปให้ผู้ปกครอง”

“ดีจริง!” ย่าอุทาน “โชคดีนักหนานะ ที่เพื่อนของเจ้าคนนั้นเป็นผู้ชาย ถ้าเป็นผู้หญิงคงต้องใช้วิธีอื่น”

“พวกเราทุกคนต่างตั้งใจคอยดูว่าเพื่อนคนนั้นจะยิ้มเป็นไหม ถ้าผู้ปกครองอนุญาตพรุ่งนี้เขาก็จะไปอยู่กับท่าน อีกอาทิตย์หนึ่งเขาคงยิ้มเป็น คิดดูก็น่าขันนะคะย่า คนอะไรก็ไม่รู้ วันหนึ่ง ๆ ไม่เคยยิ้มเลย หน้าเฉยเป็นรูปปั้นทีเดียว ต่อไปนี้เขาคงน่ารักขึ้นมากเพราะรู้จักยิ้ม”

ทั้งย่าและหลานนั่งทำงานเงียบ ๆ ได้ยินแต่เสียงฉีกใบตอง

ดังแกรก ๆ และเสียงมีดของย่ากระทบพื้นดังก๊อกแก๊ก ครู่หนึ่งย่าก็
ปรารภถึงท่านเจ้าอาวาสซึ่งอาพาธและถึงแก่มรณภาพไปแล้วว่า

“สงสารท่านเจ้าอาวาสเหลือเกิน ไปมรณภาพอยู่กรุงเทพฯ
ย่าเลยไม่มีโอกาสไปงานพระราชทานเพลิงศพท่าน ได้แต่ส่งปัจจัยไป
ร่วมทำบุญ ท่านเป็นพระที่เคร่งวินัยสงฆ์มาก ตลอดอายุขัยของท่าน
ทำแต่ประโยชน์ให้แก่พระศาสนา แล้วนี่ใครจะเป็นเจ้าอาวาสแทนท่าน
ก็ไม่รู้ ถ้าเป็นท่านปุณณธมฺโมก็จะดี เพราะคนทั้งเมืองนับถือเลื่อมใส
ท่านมาก”

“จริง ๆ นะคะย่า ท่านปุณณธมฺโมได้เป็นสมภารก็ดี พวกฉัน
ก็ชอบอภัยาศัยของท่านทุกคน เวลาท่านบรรยายธรรมะไม่มีใครว่าง
ไม่มีใครคุยกันเลย พวกฉันนั่งตั้งอกตั้งใจฟังท่านทุกคน”

ขณะนั้น อาของชูใจเดินแบกไม้ขอฉายมา เห็นแต่ไกล ชูใจบอก
ย่าว่า

“เมื่อวันลงแขกเกี่ยวข้าวที่นาของลุงกำนัน ฉันเห็นอายิ้มแย้ม
แจ่มใสอยู่ตลอดเวลา ดูอาน่ารักมาก เพราะปรกติอยู่ที่บ้านอาก็ไม่ค่อย
ยิ้มเลย”

“เขาเกี่ยวข้าวอยู่ใกล้ ๆ กับใครล่ะ เขาจึงยิ้มตลอดเวลา” ย่า
ถามยิ้ม ๆ

ชูใจนั่งนึกอยู่นิดหนึ่ง จึงหัวเราะพลางตอบว่า “อาเกี่ยวข้าวอยู่
ใกล้ ๆ พี่แจ่มคนงามนั่นเองแหละ จึงยิ้มอิมอกอิมใจ”

พอตีอาเดินขึ้นบันไดมา เห็นย่ากับซุใจหัวเราะ ก็ยิ้มพลาตถามว่า
 “แม่กับซุใจหัวเราะเรื่องอะไรกันครับ”
 “แม่ฝันว่าได้ลูกสะใภ้” ย่าตอบพลาตหัวเราะชอบใจ อาหัวเราะ
 เก้อ ๆ เสเดินเลยไปล้างมือ ล้างเท้า แต่ก็ได้ยินเสียงย่าพูดแว่ว ๆ มาว่า
 “เจ้าต้องหัดยิ้มเสมอ ๆ นะ จะได้เป็นคนน่ารัก แม่จะได้มี
 ลูกสะใภ้เสียที”

แบบฝึก

๑. ชื่อพระและบทสวดมนต์ มีจุดใต้พยัญชนะเพื่อบอกให้รู้ว่าพยัญชนะตัวนั้นเป็นตัวสะกด หรือบางตัวใช้แทนไม้หันอากาศ ซึ่งอ่านออกเสียงได้เป็น ๒ แบบ

อ่านและสังเกต

แบบที่หนึ่ง ถ้าพยัญชนะตัวหน้ามีสระ อ่านเหมือนตัวสะกด
ธรรมดา เช่น

บุญญ อ่าน ปุณ - ยะ

แบบที่สอง ถ้าพยัญชนะตัวหน้าไม่มีสระ อ่านเหมือนมีไม้หัน
อากาศอยู่บนพยัญชนะตัวหน้านั้น เช่น

ธมฺโม อ่าน ท่า - โม เขียนแบบไทยว่า
ธัมโม ที่มีไม้

๒. จุดที่อยู่ใต้พยัญชนะที่ใช้เป็นคำอ่านในพจนานุกรม จะใช้แตกต่างไปจากชื่อพระและบทสวดมนต์ คือใช้จุดใต้พยัญชนะเพื่อให้รู้ว่า เป็นอักษรนำหรือคำควบกล้ำ เช่น

อ่านและสังเกต

(แหน) คือ ห นำ แน ไม่ใช่ แห - น สะกด

(เสนอ) คือ สะ - เหนอ ไม่ใช่ เส - นอ

(เพลา) คือ พ ควบกับ ล ประสมกับสระ เ - ะ ไม่ใช่

เพ-ลา

๓. การอ่าน ต้องหยุดให้ถูกจังหวะ วรรคตอน ถ้าหยุดผิดจังหวะจะทำให้
เข้าใจความหมายผิด

อ่านและสังเกต	พยางค์	วรรคตอน	ผลสรุป
ฉันเห็นอายิ้ม เป็นอยู่ตลอดเวลา ดูอาน่ารักมาก			
ฉันเห็นอายิ้มเป็นอยู่ตลอดเวลา ดูอาน่ารักมาก			
อ่านและจำ			

๔. คำที่มีเสียงพ้องกับคำอื่น

๔.๑ คำที่มีเสียงพ้องกับคำอื่น เช่น

ฆ่าตาย

หญ้าตาย

ใบหน้า

น่ารัก

อนุญาต

ญาติพี่น้อง

สังเกต

พระเกตุ

ฟังเทศน์

ประเทศ

อัศจรรย์

อัฉจันทร์

สมบัติ

ธนบัตร

๔.๒ คำที่ใช้ ร กับ ฃ (ไม้หันอากาศ) เช่น

บรรดา บรรยาย บรรทุก บรรทัด

บันทึก บันได บันดาล บันเทิง

๕. การใช้คำจะต้องเลือกใช้ให้เหมาะสมกับบุคคลและโอกาส

อ่านและจำ

คำ/บุคคล	กนธรรมดา	ผู้มียศ	พระ
ป่วย	ป่วย	ป่วย	อาพาธ
ตาย	ตาย ถึงแก่กรรม	ถึงแก่อนิจกรรม	มรณภาพ
เชิญ	เชิญ	เรียนเชิญ	นิมนต์ อาราธนา
เขา	เขา	ท่าน	ท่าน

๖. สำนวนเปรียบเทียบ ภาษิต คำพังเพย สำนวนหรือคำคม ใช้คำสั้นๆ แต่มีความหมายมาก ทำให้ผู้ฟังหรือผู้อ่านนึกเห็นรูปร่าง ลักษณะ ท่าทางหรือกิริยาอาการของผู้ที่กล่าวถึงได้ชัดเจนขึ้น

อ่านและสังเกตความหมาย

ฉันทำใจดีสู้เสือ (ทำใจกล้าทั้ง ๆ ที่กลัว)

เขาเป็นคน หน้าเนื้อใจเสือ (หน้าตายิ้มแย้ม แต่ใจคอดุร้าย)

เธออย่าเห็นกงจักรเป็นดอกบัว (เห็นผิดเป็นชอบ)

เขาเป็นทาสสุรา (ติดเหล้า)

รอยยิ้มพิมพ์ใจของเขาทำให้ฉันรู้สึกประทับใจมาก (ยิ้มประทับใจ)

รูปร่างทรงขี้ก้าง (ผอมมาก)

ทำหน้าที่เฉยเป็นรูปปั้น (นิ่งเฉย ไม่แสดงความรู้สึกใด ๆ)

เขาเป็นเกราะกันภัยให้ฉัน (เครื่องป้องกันภัย)

๗. ข้อความบางตอนจะต้องอ้างเหตุผลให้ผู้อ่านเห็นกล้อยตาม

อ่านและสังเกต

ถ้าเป็นท่านปุณณมโมก็จะดี เพราะ คนทั้งเมืองนับถือเลื่อมใสท่านมาก
อาเที่ยวข่าวอยู่ใกล้ ๆ พี่แจ่มคนงานนั่นเองแหละ จึงยิ้มอ้อมอกอ้อมใจ
เขาคงน่ารักขึ้นมากเพราะรู้จักยิ้ม

เห็นใครยิ้มแย้มก็อย่าเพิ่งสรุปว่าเป็นคนไว้วางใจได้เสมอไป เพราะ
มนุษย์ประเภทหน้าเนื้อใจเสือก็มี

๘. ข้อความที่เขียนเพื่อประกาศโฆษณา ต้องพยายามอ้างเหตุผลให้คน
อ่านเชื่อถือและเลื่อมใสศรัทธา เวลาอ่านจึงต้องคิดให้ดีว่าจริงหรือ
ไม่จริง เชื่อได้หรือไม่

อ่านและคิด

๘.๑ “ผู้ต้องหาล่องหน”

ล่องหน แปลว่า หายตัว ในที่นี้ถ้าหมายความว่าผู้ต้องหาหาย
ตัวได้ จริงหรือไม่จริง เชื่อถือได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

๘.๒ “พบยาวิเศษแก้โรคสารพัดนึก เป็นโรคอะไรแก้ได้ทั้งนั้น
คนแก่กินจะกลับเป็นหนุ่ม คนหนุ่มสาวกินจะสวยยิ่งกว่าดาราร”
จริงหรือไม่จริง เชื่อถือได้หรือไม่ เพราะเหตุใด

คำประพันธ์ในหนังสือเรียน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เล่ม ๑

๑. บทที่ ๑ ทุ่ม-โมง จากนิทานโบราณคดี พระนิพนธ์ของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ
๒. บทที่ ๒ จำกับจาด จากโคลงกลอนของ ครูเทพ
๓. บทที่ ๕ จากเรื่องพระอภัยมณี ของสุนทรภู่
๔. บทที่ ๗ น้ำป้อน้อย จากเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ ๑
๕. บทที่ ๘ เพลงเกี่ยวข้าว บทประพันธ์ของ นางรัชนี ศรีไพรวรรณ
๖. บทที่ ๑๐ ยิ้มพิมพ์ใจ จากมหานิยาม ในหนังสือแสงธรรม ของ มูลนิธิ ก.ศ.ม.

หนังสืออ่านนอกเวลา

หนังสือส่วนนี้เป็นส่วนที่ให้นักเรียนอ่านนอกเวลาเรียน นักเรียนจะใช้เวลาว่างตอนใดอ่านก็ได้ จะอ่านจบในคราวเดียวหรืออ่านหลายครั้งจึงจบก็ได้ เมื่ออ่านจบแล้วให้ทำกิจกรรมท้ายเรื่องด้วย

การให้นักเรียนอ่านหนังสือนอกเวลานี้ก็เพื่อให้ได้อ่านเรื่องที่สนุกสนานเพิ่มเติมจากหนังสือเรียน นักเรียนจะได้มีความรู้กว้างขวางยิ่งขึ้นกว่าเดิม และฝึกฝนตนเองให้สนใจอ่านหนังสืออยู่เสมอ แม้เมื่อการศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนเสร็จสิ้นไปแล้วก็จะได้มีนิสัยรักการอ่านติดตัวอยู่ เพราะการอ่านทำให้มีความรู้ ความคิด มีความเฉลียวฉลาด ทันท่องเหตุการณ์ต่าง ๆ ทำให้ตนเองมีความเจริญก้าวหน้าขึ้นตามลำดับ นักเรียนจึงต้องฝึกฝนตนเองให้รักการอ่านจนติดเป็นนิสัย

นกกระจาบ

บทนำเรื่อง

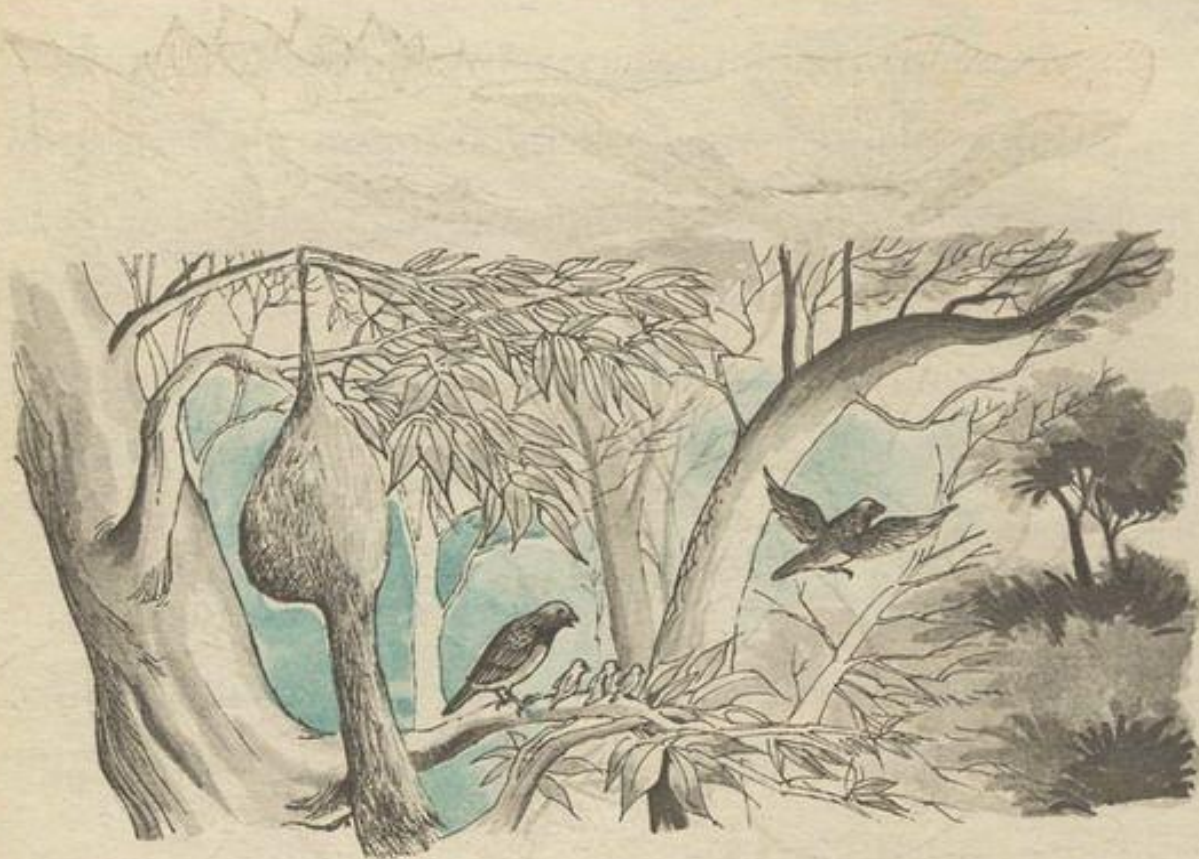
เรื่องนกกระจาบนี้นำมาจากสรรพสิทธิ์ชาดก ซึ่งเป็นนิทานเรื่องที่ ๔๐ ในปัญญาสชาดก สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ทรงให้คำอธิบายว่า “ปัญญาสชาดกเป็นนิทานเก่าแก่ที่เล่ากันในเมืองไทยแต่โบราณ มีทั้งหมด ๕๐ เรื่อง พระสงฆ์ชาวเชียงใหม่รวบรวมแต่งเป็นชาดกไว้ โดยเจตนาจะบำรุงพระศาสนาให้ถาวร นิทานในปัญญาสชาดก เป็นนิทานที่คนไทยรู้จักกันดีหลายเรื่อง เช่น พระสุธนนางมโนราห์ สังข์ทอง รถเสน เป็นต้น”

เชื่อว่าปัญญาสชาดกนี้เป็นเรื่องราวของพระพุทธเจ้าในชาติต่าง ๆ ก่อนจะมาประสูติเป็นพระเจ้าสิบชาติ คนโบราณนิยมนำมาเล่าเพื่อให้ผู้ฟังเห็นผลของการกระทำความดีความชั่ว เป็นคติสอนใจให้คนปฏิบัติดีปฏิบัติชอบเสมอมา

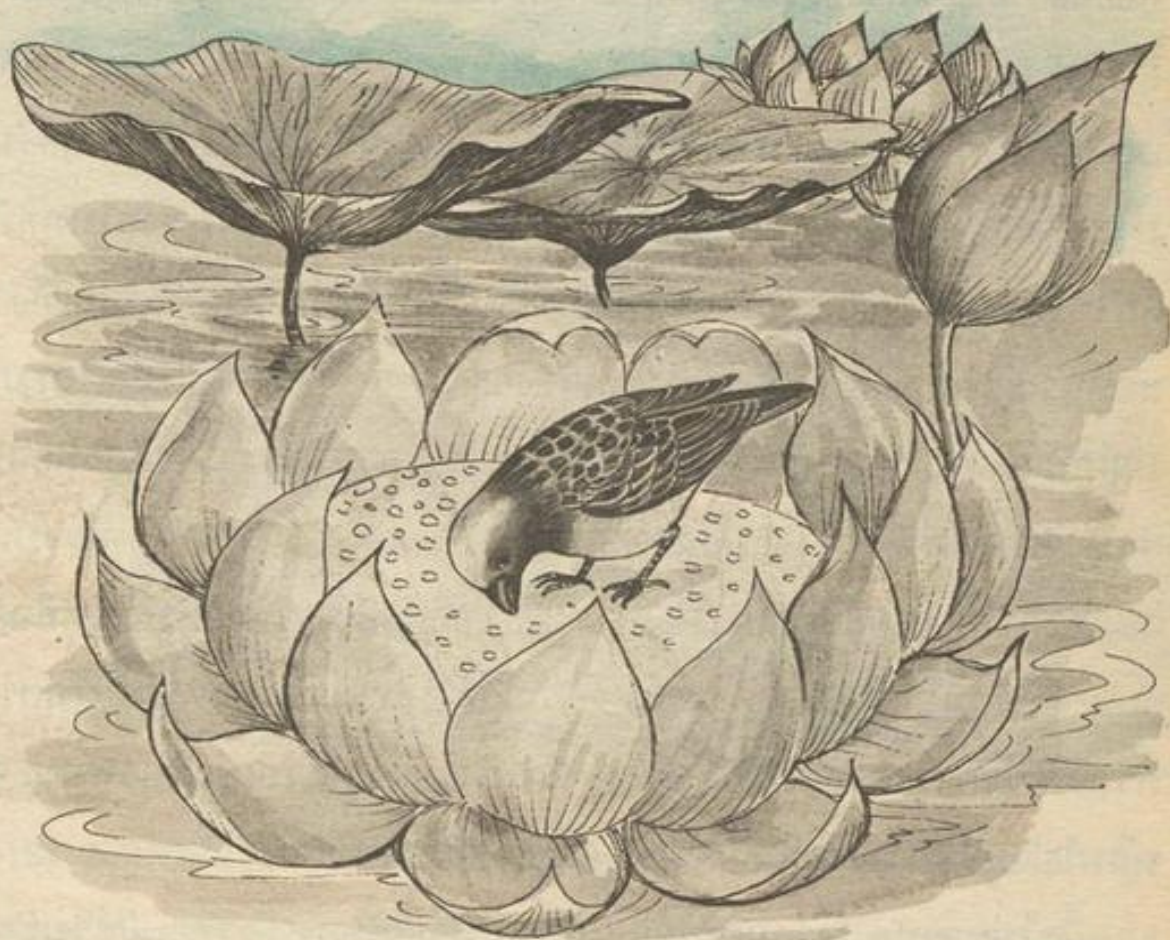
คำแนะนำในการอ่าน

๑. นักเรียนควรอ่านในใจหนึ่งครั้งก่อนเพื่อหาคำยากและจับใจความ
๒. นำคำที่นักเรียนคิดว่ายากทั้งหมดมาศึกษา หาคำอ่าน ความหมาย โดยดูจากพจนานุกรมหรือถามครู
๓. อ่านในใจอีกครั้งหนึ่งเพื่อจับใจความสำคัญ
๔. ทุกครั้งที่อ่าน พยายามอ่านให้เร็วขึ้นตามลำดับ
๕. ฝึกอ่านออกเสียงด้วยตนเอง เพื่อฝึกออกเสียงคำยาก คำควบกล้ำ การเว้นจังหวะวรรคตอน

นกกระจาบ

ในครั้งก่อนมีนกกระจาบตัวเมียคู่หนึ่งทำรังอยู่ที่ต้นไม้ใหญ่ชายป่า ต่อมาไม่นานนกทั้งสองก็ให้กำเนิดลูกนกหลายตัว พ่อนกต้องออกไปหาอาหารมาป้อนลูกน้อยของมัน ให้แม่นกดูแลลูกนกอยู่ในรัง วันหนึ่ง พ่อนกบินออกจากรังแต่เข้าตรู่เพื่อรีบไปหาอาหารมาให้ลูกเมีย มันบินมาถึงบึงใหญ่ซึ่งมีบัวหลายพันธุ์ ส่งกลิ่นหอมตลบไปทั่วบริเวณ ดอกบัวที่โตเต็มที่กำลังคลี่บานออกรับแสงอรุณของวันใหม่ พ่อนกกระจาบบินลงคลุกเคล้ากินเกสรบัวอย่างสำราญใจ จนแสงแดดแผดกล้าขึ้นทุกที่

เป็นเวลาที่ดอกบัวหุบกลีบบัวค่อย ๆ ห่อตัวเข้า ฟ่อนกกระจาบหลง
 เพลินกินเกสรอยู่จึงติดอยู่ในดอกบัวนั้น ไม่สามารถบินออกมาได้ทั้ง ๆ
 ที่เป็นห่วงลูกเมียว่าจะหิวและเป็นทุกข์ที่ตนไม่กลับรัง แต่ก็มิรู้ที่จะทำ
 ประการใด

พระอาทิตย์ลับขอบฟ้าไปนานแล้ว อากาศค่อยเย็นลง ความมืด
 ค่อย ๆ ครอบคลุมไปทั่ว กลีบดอกบัวเริ่มขยายกลีบบานออกเพื่อรับ
 ความชุ่มฉ่ำของน้ำค้างแห่งราตรีกาล ฟ่อนกกระจาบรีบกระเสือกกระสน

ออกจากดอกบัวอย่างรวดเร็ว มันบินอย่างสุดกำลังตรงไปยังรังที่ลูกเมีย
 คอยอยู่ มันรู้สึกว่่าช่างนานเหลือเกินกว่าจะมาถึงป่าที่อาศัยอยู่ ครั้นมา
 ถึงมันก็ต้องตกใจแทบจะหมดแรง ป่าที่เคยเขียวชอุ่ม บัดนี้ถูกไฟป่า
 เผาไหม้จนเหลือแต่ตอไม้มองเห็นตะกุ่ม ๆ บางแห่งยังมีควันไฟคุกรุ่น
 บางแห่งแสงเพลิงยังลุกโชติช่วงอยู่ มันบินใกล้แสงเพลิงเข้าไปทุกที
 แม้จะร้อนเท่าใดก็ยอมทน ขอให้ได้พบหน้าลูกเมียเท่านั้น พ่อนกเที่ยว
 สอดสายสายตามองหาต้นไม้ที่มันทำรังอยู่ แต่อนิจจาเหมือนใครมา
 ปลิดชีวิตออกจากรัง มันพบแต่ตอไม้ดำเกรียม ควันไฟยังไม่จางไปมากนัก
 แสดงว่าแสงเพลิงเพิ่งจะมอดจากตรงนี้ไปไม่นาน พ่อนกเที่ยวบิน
 วนเวียนหา ปากก็ส่งเสียงร้องเรียกลูกเมียอยู่ตลอดเวลาจนรู้สึกเหนื่อย
 อ่อน แต่มันก็ไม่ละความพยายาม ความร้อนระอุของแสงเพลิงยังไม่เท่า
 ความร้อนภายในใจของมัน ทั้ง ๆ ที่มันพยายามคิดว่าแม่นกคงพาลูก ๆ
 หลบไปอยู่ที่อื่นได้

ไม่นานนัก พ่อนกก็ได้ยินเสียงสะอื้นให้ของเมียรัก มันรีบบิน
 ตามเสียงนั้นด้วยใจเป็นห่วง ในที่สุดก็พบแม่นกกระจาบเกาะตอไม้ร้องไห้
 อยู่ตัวเดียว แม่นกร้องไห้สะอึกสะอื้น พร้อมกับตัดพ้อต่อว่าพ่อนกว่า
 มัวไปหลงระเริงอยู่กับนางนกกระจาบตัวอื่น ทั้งลูกทั้งเมียไม่กลับมา
 ดูแลเมื่อไฟไหม้ป่า ลำพังแต่นางตัวเดียวไม่สามารถช่วยลูก ๆ ได้ ลูก
 ต้องตายในกองไฟไปต่อหน้าต่อตา แม้ว่าพ่อนกกระจาบจะพยายามเล่า
 ความจริงให้ฟังอย่างไร นางก็ไม่ฟัง รั่าให้ด้วยความเสียใจที่ลูกต้องมา
 ตายจากไป และด้วยความแค้นใจเพราะคิดว่าพ่อนกลืมเมียไปหาความสุข

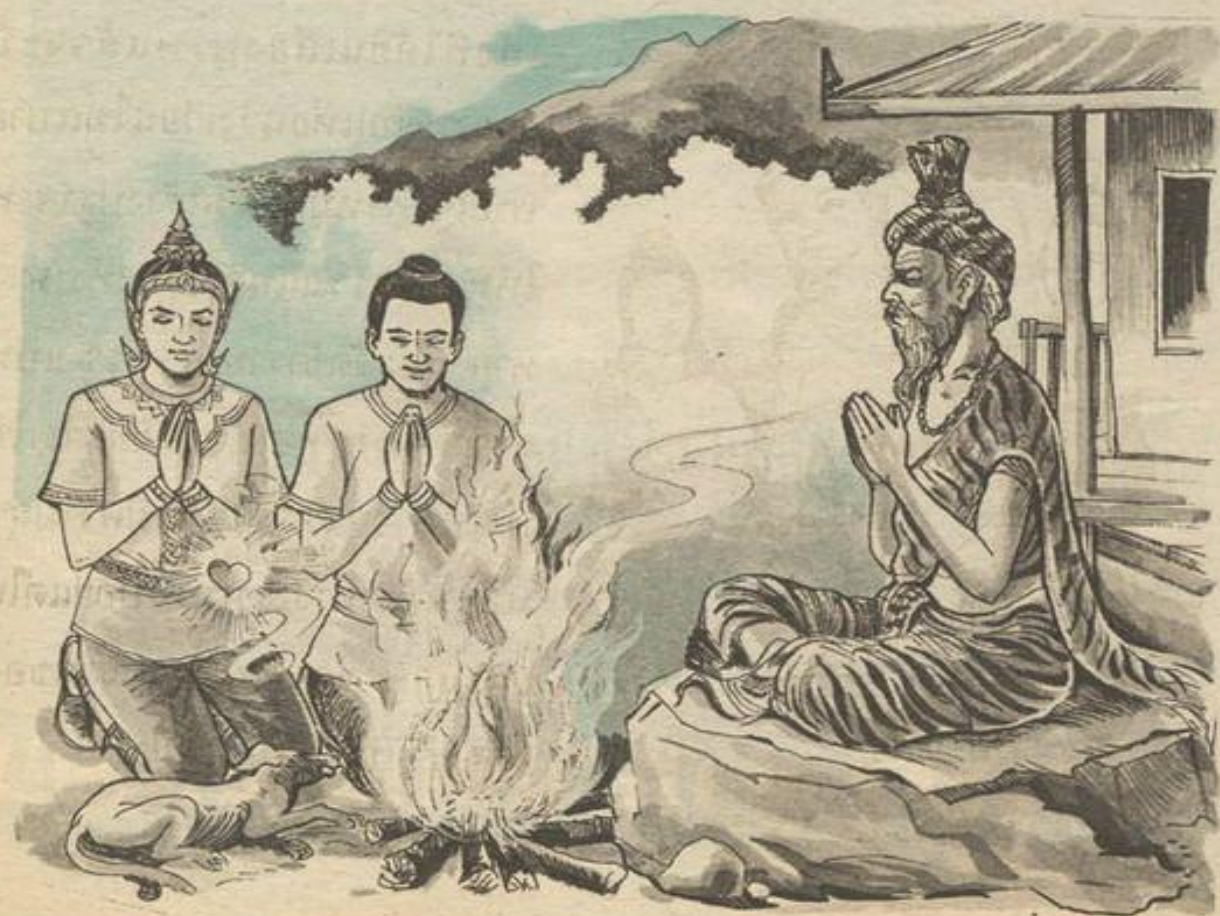

กับนางนกตัวอื่น นางนกจึงอธิษฐานว่า ชาติหน้าขอให้นางได้เกิดเป็นหญิง และจะไม่พุดกับผู้ชายคนใดเลย แล้วนางก็บินเข้ากองไฟตายอยู่ตรงนั้นเอง สดปัญญาที่พ่อนกจะขัดขวางไว้ได้ทัน พ่อนกกระจาบโศกเศร้าเสียใจมากที่นางนกเข้าใจผิด และตนไม่อาจกลับมาปกป้องภยันตรายให้ลูกเมียได้ พ่อนกจึงอธิษฐานตามนางนกว่า ขอให้ได้เกิดไปเป็นคู่ครองกับนางทุกชาติไป แม้ว่านางจะไม่พุดกับชายคนใดก็ขอให้พุดกับตน แล้วพ่อนกก็บินเข้ากองไฟตายตามนางนกกระจาบไป

ด้วยผลกรรมที่นกกระจาบคู่นี้กระทำร่วมกันมา พ่อนกจึงมาเกิดเป็นพระสรรพลัทธ์ โอรสพระเจ้าวิชัยราชและนางอุบลเทวีผู้ครองเมือง

ดิลกนกร พระสรรพลีทรีมีลักษณะงดงามและมีความเฉลียวฉลาด ทั้งยังมีสติปัญญาเป็นเลิศ จึงเป็นที่รักใคร่ของพระบิดา พระมารดาและ บุคคลทั่วไปยิ่งนัก พระสรรพลีทรีมีพี่เลี้ยงคนหนึ่งอยู่ในวัยไล่เลี่ยกัน ซึ่งเป็นที่โปรดปรานของพระสรรพลีทรีมาก แม้ว่าจะมีฐานะต่ำกว่าก็ ถือเป็นเพื่อนสนิท เทียวเล่นกันมาตั้งแต่เด็ก ครั้นเมื่อเติบโตขึ้นสมควร จะศึกษาเล่าเรียนให้มีวิชาความรู้สมกับเป็นโอรสกษัตริย์ เพื่อมาปกครอง บ้านเมืองต่อไปภายภาคหน้า พระสรรพลีทรีพร้อมด้วยพี่เลี้ยงจึงเดินทาง ไปศึกษาวิชากับพระฤๅษีที่เมืองตักศิลา

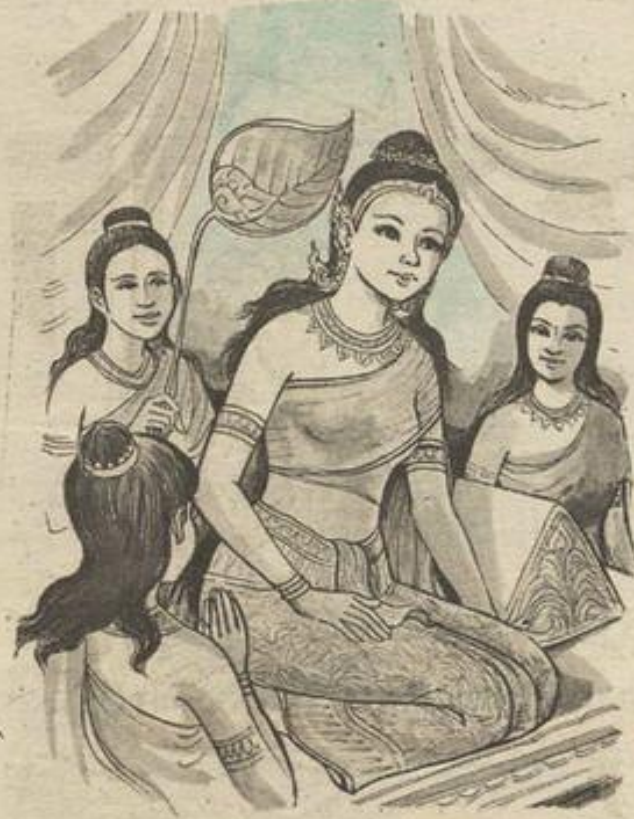
ทั้งสองได้ศึกษาเล่าเรียนด้วยกันและฝึกฝนวิชาต่าง ๆ จนชำนาญ ในขั้นสุดท้ายพระฤๅษีได้สอนวิชาถอดหัวใจให้ด้วย ผู้ที่เรียนวิชานี้จน

เชี่ยวชาญแล้ว จะสามารถถอดหัวใจตนเองไปใส่ในสิ่งของ ร่างคนหรือสัตว์ที่ตายแล้ว ทำให้ของหรือร่างนั้นมีชีวิตเหมือนเจ้าของหัวใจที่เข้าไปสิงอยู่ พระสรรเพชญ์และพี่เลี้ยงเรียนวิชาถอดหัวใจจากพระฤๅษีแล้ว ก็คงอยู่ปรนนิบัติรับใช้ฤๅษีอยู่ที่เมืองตักศิลาตนเอง

ในครั้งนั้นที่เมืองพาราณสี พระเจ้าพรหมทัตมีพระธิดาองค์หนึ่ง ชื่อนางสุวรรณเกษร มีสิริโฉมงดงามมากจนเป็นที่เลื่องลือไปทั่ว แต่นางมีลักษณะพิเศษต่างไปกว่าสตรีทั่วไป คือนางจะไม่พูดกับบุรุษใดเลย แม้แต่พระเจ้าพรหมทัตผู้เป็นพระบิดา ไม่ว่าพระมารดาจะขอร้อง

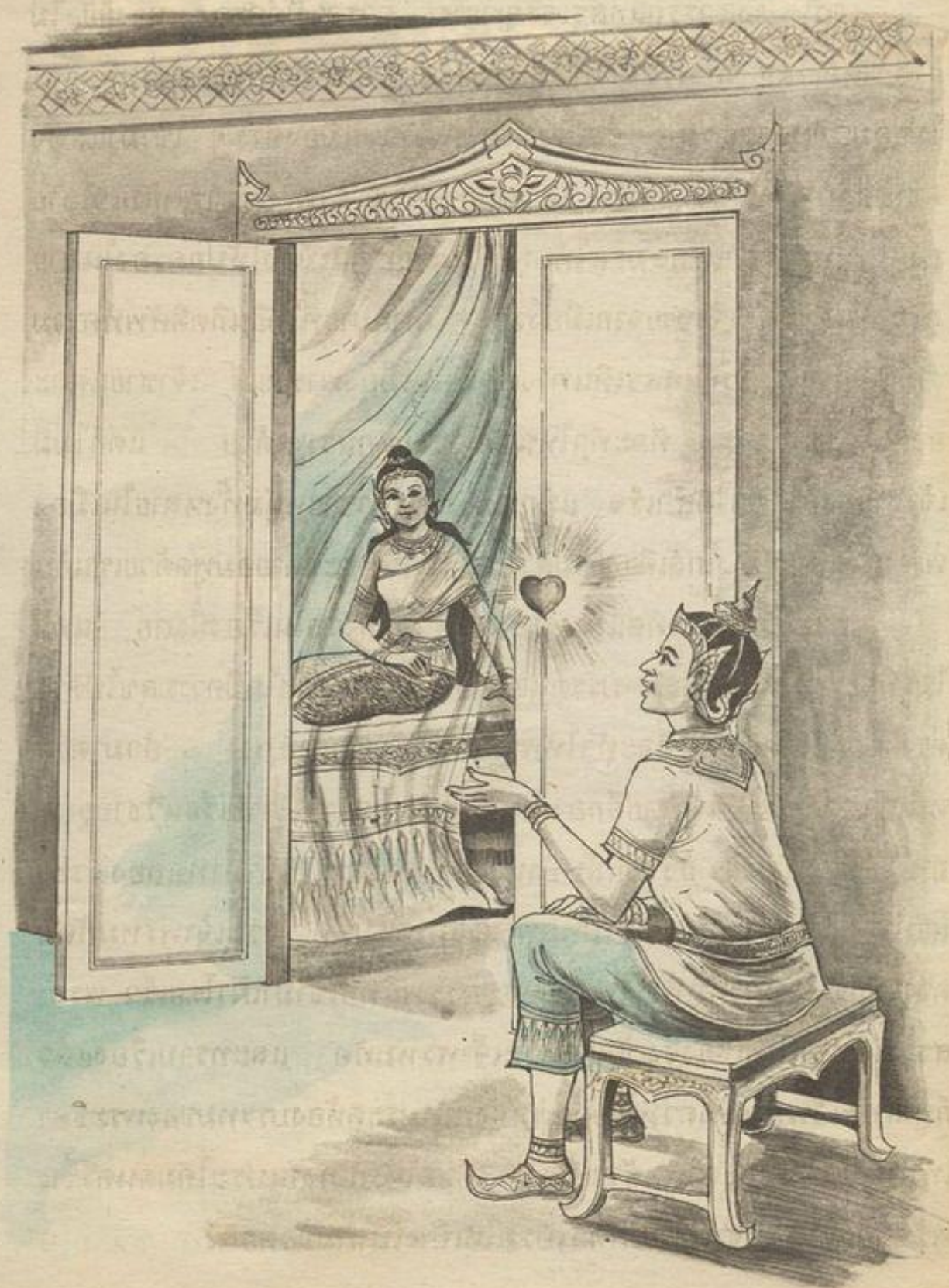
พระมารดา ขอร้องให้แต่งงานหรือให้แต่งงานกับใครก็ตาม

สักเท่าใด นางก็คงปฏิบัติอยู่เช่นนั้น และอ้างว่าเป็นกรรมของนางเองที่ได้ยินเสียงบุรุษแล้วจะมีอาการคลื่นเหียนวิงเวียนไม่สบาย พระเจ้าพรหมทัตจึงสร้างปราสาทให้นางสุวรรณเกษรประทับต่างหาก และจัดข้าราชการบริพารซึ่งเป็นสตรีล้วน ๆ คอยปรนนิบัติรับใช้ ทำให้นางสุวรรณเกษรมีความสุขมาก แม้ว่านางจะประทับอยู่แต่ในปราสาท ชื่อเสียงความงามของนางก็ยังเป็นที่รู้จักกันไป

ครั้งนางสุวรรณเกสรเจริญวัยขึ้น ควรวจะมีคู่ครอง นางก็ยังไม่ยอมพูดกับชายใด พระเจ้าพรหมทัตเป็นทุกข์มาก เกรงว่าพระธิดาจะไม่ยอมอภิเษกสมรส จึงประกาศให้เจ้าชายเมืองต่าง ๆ เข้ามาแสดงความสามารถชักชวนให้พระธิดายอมพูดด้วย ถ้าพระธิดาพูดกับเจ้าชายองค์ใด ก็จะอภิเษกสมรสให้ และจะยกบ้านเมืองให้ปกครองในภายภาคหน้าด้วย มีเจ้าชายจากเมืองต่าง ๆ มากมายที่ได้ยินกิตติศัพท์ความงามของนางสุวรรณเกสรเดินทางเข้ามาในเมืองพาราณสี เจ้าชายแต่ละองค์ใช้วิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้นางสุวรรณเกสรพูดด้วย แต่ก็ไม่มีเจ้าชายองค์ใดทำได้สำเร็จ แม้กระทั่งบรรดาชายหนุ่มทั้งหลายในเมืองพาราณสีและเมืองใกล้เคียงก็ไม่สามารถทำให้พระธิดายอมพูดด้วยเช่นกัน

พระเจ้าพรหมทัตและพระมเหสีวิตกกังวลในเรื่องนี้มาก แต่ก็ไม่รู้ที่จะทำประการใด บรรดาเสนาอำมาตย์ก็พลอยไม่มีความสุขไปด้วย ต่างก็ช่วยกันคิดหาวิธีที่จะทำให้นางสุวรรณเกสรพูดกับบุรุษ อำมาตย์ผู้หนึ่งรู้ว่า ยังมีเจ้าชายอีกองค์หนึ่งคือพระสรรพลสิทธิ์เรียนวิชาอยู่กับฤๅษีที่เมืองดักศิลา ยังไม่กลับบ้านเมือง ควรวจะให้เข้ามาทดลองความสามารถ จึงนำความนี้กราบทูลพระเจ้าพรหมทัต พระเจ้าพรหมทัตมีความยินดีมากจึงให้ทหารไปเชิญพระสรรพลสิทธิ์เข้ามาเฝ้าโดยเร็ว พระสรรพลสิทธิ์กับพี่เลี้ยงจึงเข้าเฝ้าพระเจ้าพรหมทัต และทราบเรื่องแล้วก็ทูลพระเจ้าพรหมทัตว่า ขออยู่เพียงหน้าประตูห้องบรรทมของพระธิดาเท่านั้น ถ้าพระธิดาพูดด้วยเมื่อใด ก็ขอให้พนักงานประโคมดนตรีขึ้นพร้อมกัน พระเจ้าพรหมทัตก็โปรดให้เป็นไปตามข้อตกลง

ในยามแรกของคืนนั้น พระสรรเพชสิทธิ์สั่งให้พี่เลี้ยงถอดหัวใจใส่ไว้ที่ประตูห้องบรรทม โดยเอาร่างของพี่เลี้ยงไปซ่อนไว้ที่อื่นก่อน แล้วพระสรรเพชสิทธิ์ก็เข้าไปอยู่ใกล้ ๆ ประตู และพูดคุยสนทนากับหัวใจของพี่เลี้ยงที่ประตู นางสุวรรณเกษรไม่ทราบความจริงจึงแปลกใจมากที่เห็นบุรุษรูปงามพูดคุยกับประตูได้ และสงสัยว่าประตูพูดคุยได้อย่างไร จึงตั้งใจฟังเรื่องที่บุรุษผู้นั้นคุยกับประตูโดยไม่รู้พระองค์ พระสรรเพชสิทธิ์ขอให้ประตูเล่าเรื่องต่าง ๆ ให้ฟัง ประตูตอบว่า

“หม่อมฉันเป็นเพียงประตู ไม่เคยได้พบเห็นสิ่งใด ขอให้พระองค์ทรงเล่าให้หม่อมฉันฟังดีกว่าพระเจ้าค่ะ” พระสรรเพชสิทธิ์จึงเล่านิทานเรื่องหนึ่งให้ประตูฟังว่า

ครั้งหนึ่งมีชายหนุ่มสี่คนเป็นเพื่อนกัน คนหนึ่งมีความรู้ทางทำนายโชคชะตาและเหตุการณ์ต่าง ๆ อีกคนหนึ่งเป็นนักแม่นธนู อีกคนหนึ่งเป็นนักประดาน้ำ และคนที่สี่สามารถชุบชีวิตคนตายให้ฟื้นขึ้นมาได้ วันหนึ่งชายหนุ่มทั้งสี่คนเดินเที่ยวมาด้วยกันจนเหนื่อย จึงหยุดนั่งพักได้ร่มไม้ริมแม่น้ำ ชายคนหนึ่งพูดขึ้นว่า “วันนี้จะมีเหตุการณ์อะไรเกิดขึ้นบ้างนะ” ชายที่เป็นหมอดูจึงจับยามสามตาดูแล้วก็บอกว่า “วันนี้จะมีพญานกคาบหญิงสาวผ่านมา” ทันใดนั้นก็มียกอินทรีคาบหญิงสาวบินผ่านมาจริง ๆ ชายหนุ่มผู้แม่นธนูยิงนกตัวนั้นได้ หญิงสาวจึงหลุดจากปากนกตกลงไปในน้ำ ชายนักประดาน้ำก็ลงดำน้ำค้นหานางและอุ้มนางขึ้นมา แต่ปรากฏว่านางสิ้นชีวิตเสียแล้ว ชายหนุ่มผู้มีความรู้ทางชุบชีวิตคนก็ร้ายเวทมนตร์ ชุบชีวิตหญิงสาวผู้นั้นให้ฟื้นขึ้นมา ชายหนุ่ม

ทั้งสี่คนต่างพอใจหญิงสาวผู้นี้ อยากรู้ได้นางเป็นภรรยาของตน และต่างก็อ้างว่าตนมีส่วนช่วยเหลือนางให้รอดชีวิตมาได้ เถียงกันอยู่เช่นนี้ ก็ไม่มีใครตัดสินได้ พระสรรรพสิทธิ์จึงถามประตู่ว่า “ถ้าให้ท่านเป็นผู้ตัดสิน ท่านจะให้ชายหนุ่มคนใดได้นางเป็นภรรยา” ประตู่ก็แก้งตอบไปว่า “นางควรเป็นภรรยาของชายที่เป็นหมอดู เพราะเป็นคนแรกที่จะมีหญิงสาวผ่านมา” นางสุวรรณเกษรซึ่งได้ฟังเรื่องโดยตลอด ก็หลงกลพระสรรรพสิทธิ์จึงพูดค้านว่า “หญิงผู้นั้นสมควรเป็นภรรยาของนักประดาน้ำ เพราะชายนักประดาน้ำได้ถูกเนื้อต้องตัวนางแต่ผู้เดียว” ขณะนั้นพนักงานก็ประโคมดนตรีขึ้นพร้อมกัน

ในยามที่สองพระสรรรพสิทธิ์ย้ายหัวใจที่เลี้ยงไปใส่ไว้ที่ชวาลาในห้องบรรทม และพูดคุยถามปัญหากับชวาลาอีก ทำให้นางสุวรรณเกษรแปลกใจที่ชวาลาก็พูดได้ จึงทรงตั้งใจฟังเรื่องราวที่พระสรรรพสิทธิ์พูดเมื่อชวาลาแก้งตอบปัญหาผิด ๆ นางสุวรรณเกษรก็เปลอพระองค์คัดค้านขึ้นอีก เสียงประโคมดนตรีก็ดังขึ้นอีกครั้งหนึ่ง

ในยามที่สามพระสรรรพสิทธิ์ย้ายหัวใจที่เลี้ยงไปไว้ที่ม่านทองในห้องบรรทม แล้วเล่าเรื่องให้ม่านตอบปัญหาอีก ม่านนั้นก็พูดได้และแก้งตอบผิด ๆ นางสุวรรณเกษรซึ่งอยู่หลังม่านเปลอองค์ตอบปัญหาพนักงานได้ยินนางสุวรรณเกษรพูดก็ประโคมดนตรีขึ้นพร้อมกัน เสียงดนตรีทั้งสามครั้งทำให้พระเจ้าพรหมทัตและพระมเหสีพอใจยิ่งนักที่พระราชธิดาพูดกับพระสรรรพสิทธิ์ ในวันรุ่งขึ้นจึงจัดพิธีอภิเษกสมรส พระสรรรพสิทธิ์กับนางสุวรรณเกษร

พระสรรเพชสิทธิ์และนางสุวรรณเกสรอยู่ร่วมกันฉันสามีภรรยาอย่างมีความสุข ส่วนพี่เลี้ยงก็โปรดให้อยู่ใกล้ชิดพระองค์เช่นแต่ก่อน โดยไม่มีใครรู้ว่าพระสรรเพชสิทธิ์และพี่เลี้ยงสามารถถอดหัวใจได้ วันหนึ่งพระสรรเพชสิทธิ์ชวนพี่เลี้ยงออกเที่ยวป่านอกเมืองพาราณสี พบซากเนื้อทรายที่เพิ่งตายใหม่ ๆ อยู่ริมทาง ก็มีความคิดว่าถ้าพระองค์เป็นเนื้อทรายก็คงจะได้ท่องเที่ยวไปในป่านี้ได้อย่างเพลิดเพลิน จึงพูดกับพี่เลี้ยงว่า “เราจะถอดหัวใจไปใส่ร่างเนื้อทรายตัวนี้เพื่อจะได้ท่องเที่ยวไปได้สะดวก ขอให้ท่านรักษารูปกายของเราไว้ให้ดี อย่าให้ใครทำอันตรายได้ และรอเราอยู่ที่นี้ ไม่ทันพลบค่ำเราจะกลับมา” พี่เลี้ยงทูลตอบว่า

“พะยะค่ะ หม่อมฉันจะรักษาไว้ด้วยชีวิตของหม่อมฉันเอง” พระสรรรพสิทธิ์จึงถอดหัวใจใส่ร่างเนื้อทราย เนื้อทรายนั่นก็กลับฟื้นคืนชีวิตขึ้นใหม่วิ่งหายลับเข้าไปในป่า

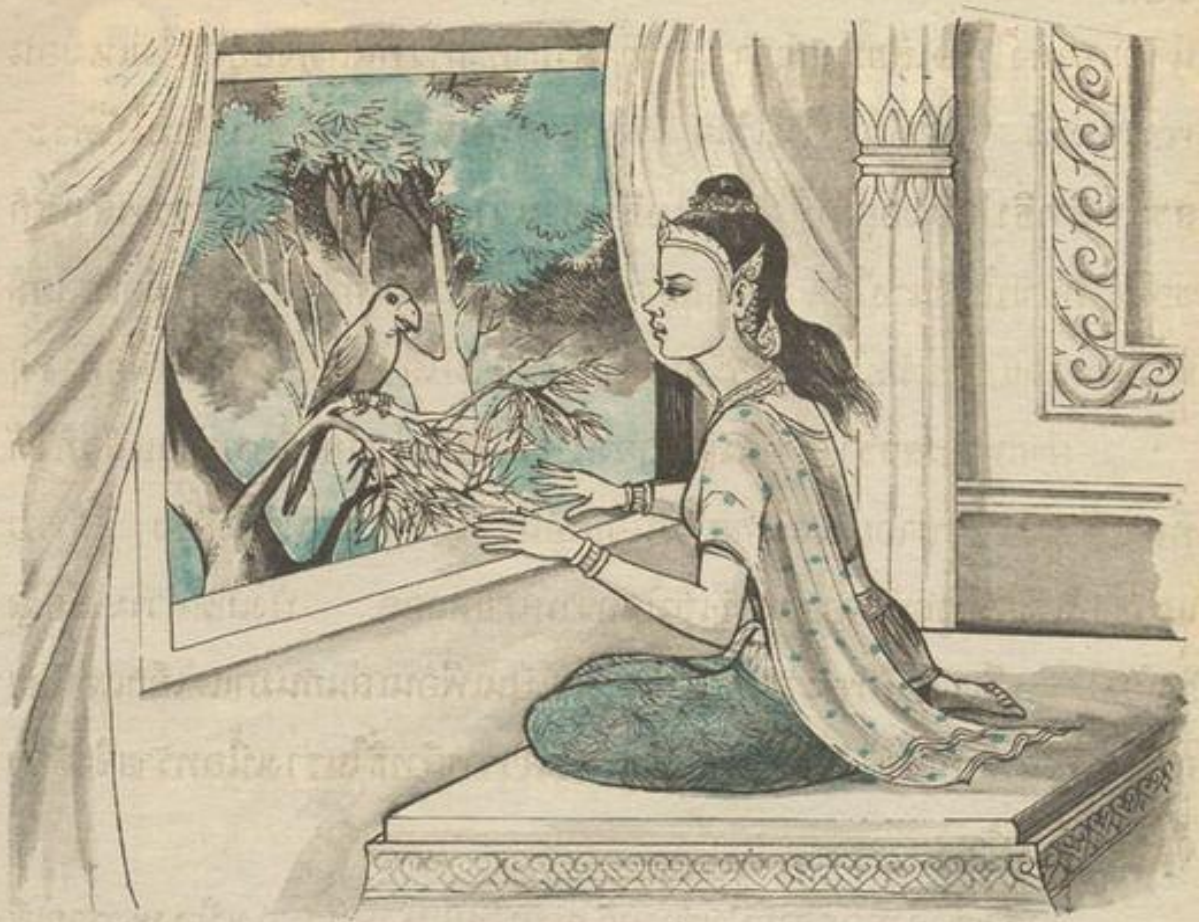
พี่เลี้ยงนั้นมีใจริษยาพระสรรรพสิทธิ์อยู่แล้ว แม้ว่าจะได้รับความรัก ความไว้นือเชื่อใจจากพระสรรรพสิทธิ์สักเท่าใด ก็ได้ทำให้พี่เลี้ยงสำนึกในความเมตตาานั้น พระสรรรพสิทธิ์มิได้ทรงรู้พระองค์เลยว่า ได้เลี้ยงงูพิษเอาไว้ มันพร้อมที่จะลอบกัดอยู่ทุกเวลาที่มีโอกาส พระองค์ให้ความรักถือเป็นเพื่อนสนิท ให้เรียนวิชาด้วยกัน เมื่อมีความทุกข์ก็ปรึกษาหารือด้วย เมื่อมีความสุขก็โปรดให้มาอยู่ใกล้ชิด แทนที่พี่เลี้ยงจะรู้สึกตัวกลับมีใจอีกเหิม มักใหญ่ใฝ่สูง อยากได้ทุกสิ่งทุกอย่างที่พระสรรรพสิทธิ์ครอบครองอยู่ โดยเฉพาะพระมเหสีและราชสมบัติ เมื่อมีโอกาสดีเช่นนี้ พี่เลี้ยงทรยศจึงถอดหัวใจตนเองเข้าสิงในร่างพระสรรรพสิทธิ์ที่ตนเฝ้าอยู่ทันที และทำลายร่างเดิมของตนเสียสิ้น ต่อไปนี้จะไม่มีพี่เลี้ยงอีก จะมีแต่พระสรรรพสิทธิ์ที่มีหัวใจชั่วร้ายของพี่เลี้ยงอยู่เท่านั้น พระสรรรพสิทธิ์ปลอมจึงรีบเดินทางกลับเข้าวังโดยไม่มีใครสงสัย นอกจากนางสุวรรณเกษรซึ่งฉลาดและช่างสังเกต จึงลองถามว่า “เหตุใดพระองค์จึงเสด็จกลับมาเพียงลำพังเพคะ” พระสรรรพสิทธิ์ปลอมใช้อุบายตอบไปว่า “เจ้าพี่เลี้ยงมันทรยศจะฆ่าพี่ แต่พี่รู้ตัวเสียก่อนเลยฆ่ามันเสีย ทิ้งศพไว้ที่ชายป่าโน้น” เหตุผลของพระสรรรพสิทธิ์ปลอมกลับทำให้นางสุวรรณเกษรแคลงใจ เพราะรู้ว่าพระสรรรพสิทธิ์มีความรักใคร่เมตตาพี่เลี้ยงมาก พระองค์จะฆ่าได้อย่างไร น่าจะ

นำตัวมาลงโทษเสียมากกว่า ทั้งกิริยาอาการที่แสดงออกก็ไม่เหมือนพระสวามี ทำให้นางไม่ไว้ใจ พยายามพูดจาบ่ายเบี่ยงไม่ยอมให้พระสรรพลสิทธิ์ปลอมอยู่ใกล้ และอธิษฐานว่า ถ้าไม่ใช่พระสรรพลสิทธิ์ก็ขออย่าให้เข้าใกล้นางได้ พระสรรพลสิทธิ์ปลอมนั้นก็รู้สึกว่ เมื่อเข้าใกล้นางสุวรรณเกษรเมื่อใดก็รู้สึกร้อนมากจนทนไม่ได้ จึงเสี่ยงไปอยู่เสียห่าง ๆ

ฝ่ายพระสรรพลสิทธิ์เมื่อถอดหัวใจไปใส่ซากเนื้อทรายแล้วก็ได้ท่องเที่ยวไปในป่าอย่างสนุกสนานจนเย็น จึงกลับมาหาพี่เลี้ยง ได้พบแต่ร่างพี่เลี้ยงที่ถูกทำลายแล้วก็เข้าใจความโดยตลอด บังเกิดความเสียใจยิ่งนัก เสียแรงที่พระองค์ได้ไว้วางใจเป็นเพื่อนเล่นกันมาแต่เล็กแต่น้อย กลับมาคิดทรยศเสียได้ ในคืนนั้นพระสรรพลสิทธิ์ในร่างเนื้อทรายจึงต้องอาศัยอยู่ในป่า

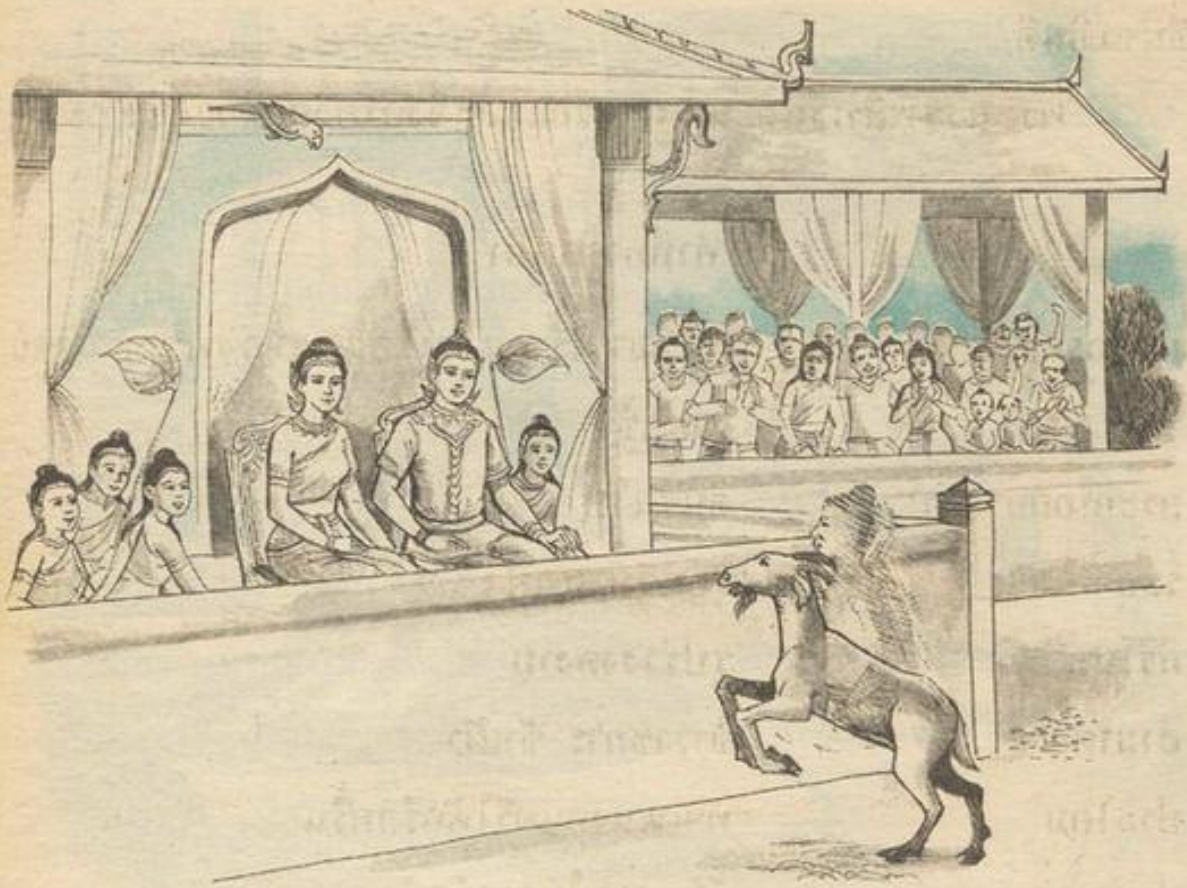
จนรุ่งเช้าจึงออกจากป่าเข้ามายังหมู่บ้านแห่งหนึ่งของเมืองพาราณสี ได้มาพบซากนกแก้วอยู่ริมรั้วบ้านชาวไร่ พระสรรพลสิทธิ์จึงถอดหัวใจเข้าอาศัยในร่างนกแก้ว เพื่อจะได้เข้าเมืองโดยไม่มีใครสงสัย

นกแก้วบินมาถึงหน้าต่างห้องบรรทมก็เห็นนางสุวรรณเกษรมีท่าที่เศร้าหมองอยู่ตามลำพัง ทำให้รู้สึกสงสารยิ่งนัก จึงร้องทักและเล่าความจริงให้ฟัง นางสุวรรณเกษรมีความปีติยินดีที่ได้พบพระสวามีอีก ทั้งสองช่วยกันคิดหาทางให้พระสรรพลสิทธิ์กลับเข้าสู่ร่างเดิมให้จงได้ ในที่สุดก็คิดอุบายได้สำเร็จ นางสุวรรณเกษรพูดจาหวานล้อมให้พระสรรพลสิทธิ์ปลอมแสดงวิชาถอดหัวใจให้ชาวเมืองได้เห็นความสามารถเป็นการเพิ่มพูนพระบารมี พระสรรพลสิทธิ์ปลอมก็หลงกลและอยาก

ไอ้อดความสามารถอยู่แล้ว จึงรับคำด้วยความยินดี แล้วให้เสนา
ประกาศเชิญชาวเมืองมาชมการแสดงของพระองค์

วันรุ่งขึ้นชาวเมืองต่างพากันมาชมพระสรรพลีทรีทอดหัวใจกัน
อย่างเนืองแน่น พระสรรพลีทรีปลอมและนางสุวรรณเกสรก็เข้าไปนั่ง
ในพลับพลาที่เตรียมไว้ ส่วนพระสรรพลีทรีตัวจริงในร่างนกแก้วแอบ
อยู่ในบริเวณพลับพลานั้นโดยไม่มีใครสงสัย เมื่อทหารนำเอาร่างแพะ
ที่เพิ่งตายใหม่ ๆ มาวางไว้หน้าพลับพลา พระสรรพลีทรีปลอมกระหึ่ม
ยิ้มย่องด้วยความล้าพองใจว่า การแสดงความสามารถครั้งนี้จะทำให้
ประชาชนเกิดความเลื่อมใส และนางสุวรรณเกสรคงรักตนมากขึ้น จึง

ไม่รอช้า ทำพิธีถอดหัวใจเข้าสิงในร่างแพะทันที แพะที่ตายแล้วก็ลุกขึ้น กระโดดโลดเต้นและพูดได้เหมือนคน ชาวเมืองส่งเสียงร้องอื้ออึงด้วยความแปลกใจและนิยมชมชื่น เสียงโห่ร้องของประชาชนยิ่งทำให้ผีเสียงในร่างแพะเกิดความคึกคะนองลำพองใจมากขึ้น จนลี้มร่างพระสรรพสิทธิ์บนพลับพลา เวลานั้นพระสรรพสิทธิ์ตัวจริงได้ถอดหัวใจจากร่างนกแก้วเข้าสู่ร่างของพระองค์ทันที แล้วแก่งอแงอยู่หนึ่ง ๆ ชาวเมืองจะได้ไม่สงสัย ทันใดนั้นทหารก็ฆ่าผีเสียงในร่างแพะตายก่อนจะทันรู้ตัวตามอุบายของพระสรรพสิทธิ์และนางสุวรรณเกษร ชาวเมืองที่ดูอยู่นั้นคิดว่าพระสรรพสิทธิ์กลับเข้าร่างเดิมแล้ว ต่างส่งเสียงถวายพระพรด้วยความ

ชื่นชมยินดี

พระสรรเพชญ์และนางสุวรรณเกสรจึงครองสุขด้วยกันสืบมา

คำที่ควรศึกษา

แสงอรุณ	แสงขาวเรื่อ ๆ หรือแดงของพระอาทิตย์ เวลาเช้า
กระเสือกกระสน	ดิ้นรนไป
ระอุ	ร้อนรุ่ม สุกทั่ว
สรีโรดม	รูปร่างงดงาม
อำมาตย์	ข้าราชการ ข้าเฝ้า
ประโคม	ทำเพลงดนตรีให้ครึกครื้น
ประดาน้ำ	ผู้ชำนาญในการดำน้ำ
ชวาลา	ตะเกียง

กิจกรรม

๑. หาความหมายและคำอ่านของคำที่นักเรียนคิดว่ายากในบทประมาณ
๒๐ คำ
๒. ศึกษาหรืออภิปรายกลุ่มคำบางคำ เช่น จับยามสามตา ตัดพ้อต่อว่า
สอดสายสายตา ฯลฯ
๓. ผลัดกันอ่านตอนที่ชอบให้เพื่อนฟัง
๔. ช่วยกันอภิปรายปัญหาต่อไปนี้ตามเหตุผลในเนื้อเรื่อง แล้วสรุปผล
การอภิปรายไว้อย่างสั้น ๆ

- ๔.๑ ฟ่อนกกระจาบเป็นผู้ผิดหรือไม่ที่ลูก ๆ ต้องตายไป
 - ๔.๒ เป็นการสมควรหรือไม่ที่พี่เลี้ยงได้ศึกษาเล่าเรียนเช่นเดียวกับพระสรรเพชสิทธิ์ทุกอย่าง
 - ๔.๓ นางสุวรรณเกษรสวยหรือไม่
 - ๔.๔ เหตุใดท้าวพรหมทัตจึงอยากให้พระธิดาอภิเษกสมรส
 - ๔.๕ จากนิทานที่พระสรรเพชสิทธิ์เล่า หญิงผู้นั้นควรเป็นภรรยาของชายคนใด
 - ๔.๖ เป็นไปได้หรือไม่ที่สิ่งไม่มีชีวิตพูดได้ (ต้องการให้นักเรียนคิดถึงวิทยาการสมัยใหม่ที่ทำให้สิ่งต่าง ๆ มีเสียงพูดได้)
 - ๔.๗ ทำไมพระสรรเพชสิทธิ์จึงไม่ให้ผู้ใดรู้ว่าพระองค์และพี่เลี้ยงถอดหัวใจได้
 - ๔.๘ พระสรรเพชสิทธิ์ปลอมรู้สึกร้อนเมื่อเข้าใกล้นางสุวรรณเกษรจริงหรือไม่ (ต้องการให้นักเรียนคิดถึงหลักความจริงว่า เมื่อได้กระทำความคิดแล้วย่อมแพ้ยัยต่อตนเอง ไม่มีความสุข)
 - ๔.๙ เหตุใดความสัมพันธ์ระหว่างพระสรรเพชสิทธิ์และพี่เลี้ยงจึงเปลี่ยนไป
 - ๔.๑๐ เหตุใดพระสรรเพชสิทธิ์ตัวจริงจึงไม่แสดงตัวเมื่ออยู่บนพลับพลา
 - ๔.๑๑ ลักษณะนิสัยตัวละครแต่ละตัวเป็นอย่างไร
๕. เขียนเรียงความโดยเสรีเรื่อง "ถ้าฉันถอดหัวใจได้ ฉันจะ....."
๖. ทำแบบฝึกหัดต่อไปนี้
- ๖.๑ ตอบคำถามต่อไปนี้

- ๑) เหตุใดพ่อนกจึงไม่กลับไปช่วยลูกเมีย
- ๒) ไฟไหม้ป่าเวลาใด
- ๓) เหตุใดแม่นกจึงฆ่าตัวตาย
- ๔) เหตุใดพระสรรเพชญ์ต้องไปเรียนวิชากับฤๅษี
- ๕) เหตุใดท้าวพรหมทัตจึงตั้งรางวัลไว้มากสำหรับผู้ที่
พระธิดารับสั่งด้วย
- ๖) พระสรรเพชญ์ทำอย่างไร นางสุวรรณเกษรจึงพูด
- ๗) เหตุใดพระสรรเพชญ์จึงให้พี่เลี้ยงเฝ้ารูปกายของพระองค์
ไว้
- ๘) เหตุใดพระสรรเพชญ์จึงเข้าสิงร่างนกแก้ว
- ๙) เหตุใดพี่เลี้ยงจึงคิดทรยศต่อพระสรรเพชญ์
- ๑๐) เหตุใดพระสรรเพชญ์ปลอมจึงยอมแสดงการถอดหัวใจ
ให้ประชาชนดู

๖.๒ ถ้าจะตั้งชื่อเรื่องนี้ใหม่ จะตั้งว่าอย่างไร

สังข์ทอง

ตอนเลือกคู่และหาเนื้อหาปลา

บทนำเรื่อง

สังข์ทองเป็นนิทานเรื่องหนึ่งในปัญญาสชาดก (นิทานชาดก ๕๐ เรื่อง) เรียกว่า “สุวรรณชาดก” คนแต่ก่อนเชื่อกันว่าเป็นเรื่องจริงและเล่าต่อกันมานาน กวีได้นำเรื่องสังข์ทองมาแต่งเป็นบทละครเล่นตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ เริ่มเรื่องตั้งแต่ตอนที่ ๑ กำเนิดพระสังข์ ตอนที่ ๒ ถ่วงพระสังข์ ตอนที่ ๓ นางพันธุรัตเลี้ยงพระสังข์ ทั้ง ๓ ตอนนี้ไม่ทราบแน่ชัดว่าใครแต่ง ตั้งแต่ตอนที่ ๔ พระสังข์หนีนางพันธุรัตไปจนจบตอนที่ ๘ นั้น ทราบแน่ชัดว่าพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยทรงพระราชนิพนธ์ให้พวกละครหลวงเล่น และเป็นทีที่เลื่องลือว่าสนุกสนาน มีสำนวนโวหารไพเราะ

คำแนะนำในการอ่าน

๑. อ่านในใจสักครั้งหนึ่งก่อน เพื่อหาคำยากและจับใจความ
๒. นำคำที่นักเรียนคิดว่ายากมาศึกษา หาคำอ่านและความหมาย โดยดูจากคำอธิบายศัพท์ท้ายบท หรือพจนานุกรม
๓. อ่านในใจอย่างละเอียดอีกครั้งหนึ่งเพื่อจับใจความ
๔. ฟีกอ่านออกเสียงร้อยแก้ว และร้อยกรองเป็นทำนองเสนาะ

สังข์ทอง

ความตอนนี้นำต่อจากตอนกำเนิดพระสังข์ ซึ่งในหนังสือเรียนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ ให้ชื่อว่า “ลูกน้อยหอยสังข์” เริ่มตั้งแต่ นางจันทร์เทวีคลอดลูกออกมาเป็นหอยสังข์และถูกขับออกไปอยู่ปลายนา จนถึงพระสังข์ออกจากหอยสังข์ และนางจันทร์เทวีทูปหอยสังข์แตก

ข่าวพระสังข์กลายเป็นพระกุมารน้อยน่ารักเลื่องลือไปถึงในวัง นางจันทาสนมเอกของท้าวศวิมลผู้เป็นบิดาของพระสังข์ทราบความจึงทำเสน่ห์ให้ท้าวศวิมลหลงไหล แล้วยุยงให้ฆ่าพระสังข์ แต่ด้วยเดชะบุญบารมีของพระสังข์ จะฆ่าฟันอย่างไร พระสังข์ก็ไม่เป็นอันตราย นางจันทาจึงให้เอาไปถ่วงน้ำเสีย ท้าวศวิมลก็จำต้องให้นำพระสังข์ไปถ่วงน้ำ

พญานาคเห็นพระสังข์ถูกถ่วงน้ำก็เกิดความสงสาร ครั้นจะเลี้ยงไว้ในเมืองบาดาลก็ไม่ได้ เพราะเป็นมนุษย์ จึงนำพระสังข์ใส่สำภาทองส่งไปให้นางยักษ์พันธุรัตมเหสีของพญายักษ์ผู้เป็นสหายสนิทเลี้ยง เพราะนางพันธุรัตเป็นม่ายไม่มีบุตรธิดา และอยากได้บุตรบุญธรรม

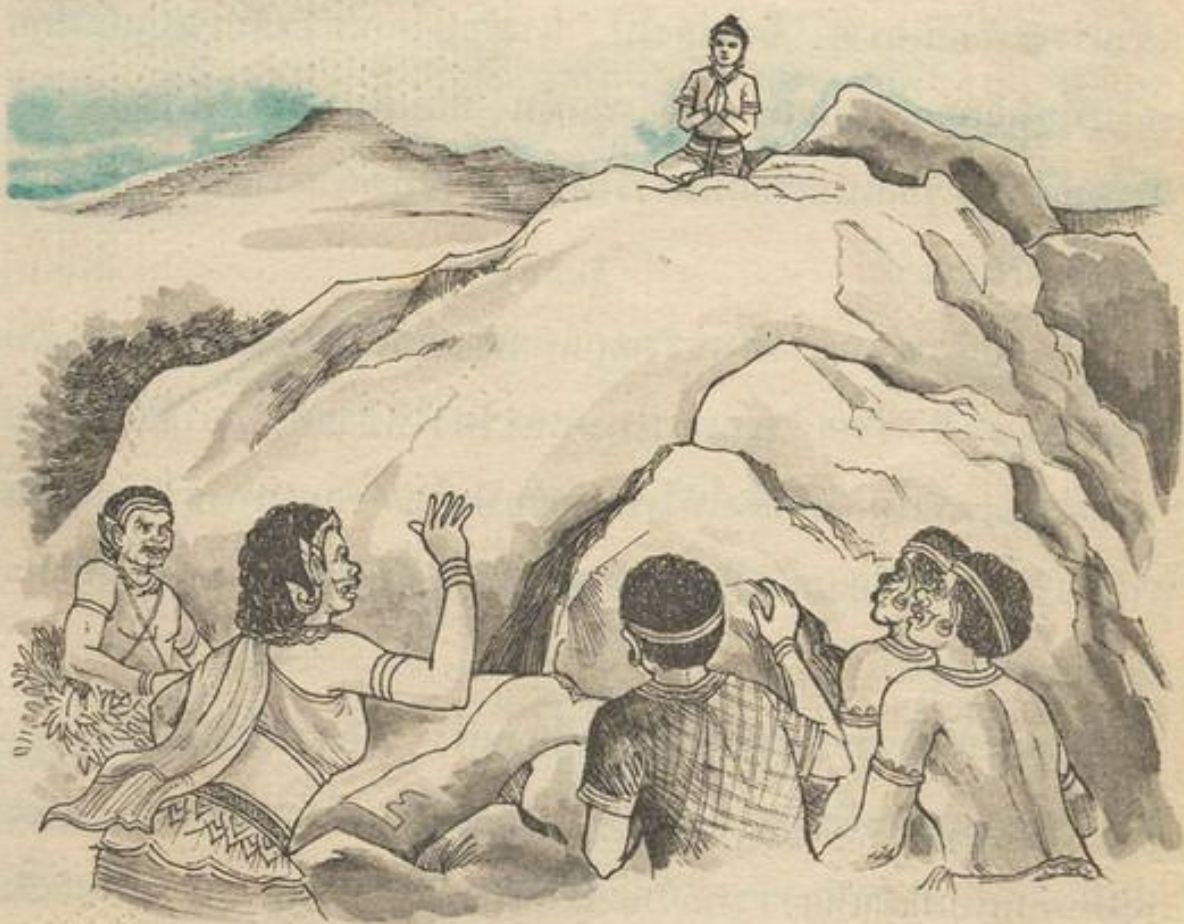
นางพันธุรัตรักพระสังข์มาก ระหว่างที่นางเลี้ยงดูพระสังข์นั้นนางแปลงตัวเป็นมนุษย์ และให้บรรดายักษ์ทั้งหลายแปลงตัวเป็นมนุษย์ด้วย นางเลี้ยงและดูแลเป็นอย่างดีจนกระทั่งพระสังข์มีชันษา ๑๕ ปี วันหนึ่งขณะที่นางออกเที่ยวป่าหาสัตว์กินเป็นอาหาร พระสังข์ได้เที่ยว

ดูรอบปราสาทพบกระดูกมนุษย์และสัตว์เกลื่อนกลาดก็ตกใจ นึกรู้ว่านางพันธุรัตเป็นยักษ์ และพระสังข์ยังพบป่อสองป่อ เมื่อเอานิ้วจุ่มลงไป ป่อหนึ่งทำให้นิ้วกลายเป็นสีเงิน อีกป่อหนึ่งเป็นสีทอง เมื่อพระสังข์เข้าไปในปราสาทของนางพันธุรัตก็เห็นรูปเงาะและเกือกแก้ว จึงหยิบมาสวมใส่ และถือไม้เท้าด้วยก็ปรากฏว่าเหาะได้ พระสังข์ดีใจมากที่เห็นช่องทางจะไปตามหาพระมารดา

ต่อมานางพันธุรัตจะออกไปหากินอีก นางกำชับไม่ให้พระสังข์ไปเที่ยวที่ไหน แล้วก็ออกจากวังกลายเป็นยักษ์เข้าป่าไป พระสังข์ได้โอกาสเหมาะจึงรีบลงชุบตัวในป่อทองจนเป็นทองทั้งตัว แล้วขึ้นไป

บนปราสาทสวมรูปเงาะ เกือกแก้ว ถือไม้เท้า แม้จะสำนึกว่านางพันธุรัต
มีบุญคุณต่อตนเป็นอันมากแต่ก็จำต้องจากไป เพราะจะต้องสืบหา
พระมารดาให้พบ แล้วก็เหาะไป เมื่อนางพันธุรัตกลับจากป่าทราบว่
พระสังข์เหาะหนีไปแล้วก็เรียกไพร่พลยักษ์ให้ออกติดตามพระสังข์
พระสังข์เหาะมาถึงภูเขาใหญ่ รู้ว่าหนีไม่พ้นจึงตั้งสัตย์อธิษฐานขอคุณ
พระมารดาช่วยให้พ้นอันตราย ถ้านางพันธุรัตตามมาทันก็อย่าให้ขึ้นมา
บนเขาได้ นางพันธุรัตมาถึงเชิงเขา มองเห็นพระสังข์ก็ดีใจมาก ร้องเรียก
ให้ลงมาหา พระสังข์บอกนางว่า

แม่เอ๋ยแม่เจ้า
 พระคุณล้ำลภพไตร
 ไข่มุกจะเคืองแค้นแสนเข็ญ
 เหตุด้วยมารดาของบ้านี้
 จะยากเย็นเป็นตายก็ไม่แจ้ง
 ครั้นจะบอกออกอรอดตามสัจจา
 ลูกจึงลักรูปเงาะเหาะหนี
 อย่าพิโรธโกรธขึงขัดใจ

เลี้ยงขำมาแต่เยาว์จนใหญ่
 จะเปรียบด้วยสิ่งใดนั้น ไม่มี
 ด้วยความจำเป็นดอกจึงหนี
 ทุกข์ร้อนไรที่พึงพา
 จะไปสืบเสาะแสวงทุกแห่งหา
 ก็คิดกลัวเกลือกว่ามีให้ไป
 โทษผิดทั้งนี้เป็นข้อใหญ่
 ถึงไปไม่ช้าจะมาพลัน

นางพันธุรัตอ่อนวอนให้พระสังข์ลงมาพบนางก่อน พระสังข์
 กลัวนางจะทำอันตราย จึงไม่ลงไป นางยักษ์โศกเศร้าเสียใจเป็นอันมาก
 จนในที่สุดก็อกแตกตายอยู่ ณ เชิงเขานั้น ก่อนสิ้นใจนางได้เขียนมนตร์
 วิเศษสำหรับเรียกเนื้อเรียกปลาไว้ให้พระสังข์ที่หน้าผา มนต์นี้เรียกว่า
 “มหาจินดามนต์”

พระสังข์เห็นนางพันธุรัตอกแตกตายก็ตกใจและเสียใจมาก รีบ
 ลงมาจากเขาเข้ากราบเท้าขอขมาโทษและร้องไห้ด้วยความอาลัยรัก พอ
 ระวังความเศร้าโศกได้ก็สั่งให้ไพร่พลยักษ์เชิญศพนางพันธุรัตกลับคืน
 ไปบ้านเมือง เมื่อท่องมนตร์วิเศษสำหรับเรียกเนื้อเรียกปลาจนจำได้ขึ้นใจ
 แล้วจึงเหาะต่อไป

พระสังข์เหาะมาถึงเมืองใหญ่เมืองหนึ่ง คิดว่าเป็นเมืองบิดาของ
 ตนจึงเหาะลงมายังพื้นดิน พระสังข์พักอยู่ที่เนินทรายปลายนา และ
 เล่นหัวกับเด็กที่มาเลี้ยงวัวทุกวัน เพื่อสืบดูเรื่องราวของบ้านเมืองนั้น

จนทราบว่าเมืองนั้นชื่อเมืองสามล เจ้าเมืองชื่อท้าวสามล มเหสีชื่อนาง
มณฑาทะวี มีพระธิดาเจ็ดองค์ล้วนรูปโฉมงดงามทั้งนั้น องค์สุดท้าย
ชื่ออรจนาสวยงามกว่าบรรดาพี่ ๆ พระธิดาทั้งเจ็ดยังไม่มีคู่ครอง พระสังข์
จึงพักอยู่เพื่อสืบหาพระมารดาต่อไป

ท้าวสามลต้องการให้พระธิดามีคู่ครองจึงปรึกษากับมเหสีว่า

จงช่วยกันดำริตรองดู

จะแบ่งปันข้าวของในท้องคลัง

จะจัดแจงแต่งตามอารมณ์เรา

กลัวเกลือกทั้งเจ็ดธิดา

ล้างเนื้อชอบล้างยาไม่ว่าได้

จะหาคุ้ให้ลูกปลุกฝัง

ให้ครอบครองเวียงวังเห็นทันตา

เหมือนข่มเขาโคขืนให้กินหญ้า

มันจะไม่เสนาหาก็มิรู้

ปลุกเรือนตามใจผู้อยู่

คำบรรณาทว่าไว้เป็นครู
พื้คิดจะประชุมให้พร้อมพรัง
ให้บุตรเราเลือกตามชอบใจ

พิเคราะห์ดูให้ต้องทำนองใน
กษัตริย์ทั้งร้อยเอ็ดหัวเมืองใหญ่
เจ้าจะเห็นกระไรจงว่ามา

ท้าวสามลประกาศแก่กษัตริย์ทั้งร้อยเอ็ดหัวเมืองให้ส่งโอรสที่
ยังไม่อภิเษกสมรสมาให้พระธิดาทังเจ็ดองค์เลือกเป็นคู่ครอง ถ้าพระ
ธิดาพอใจก็จัดการอภิเษกสมรสให้ และถ้าเขยคนใดดี มีความสามารถ
ก็จะให้ครองเมืองสามลต่อไป

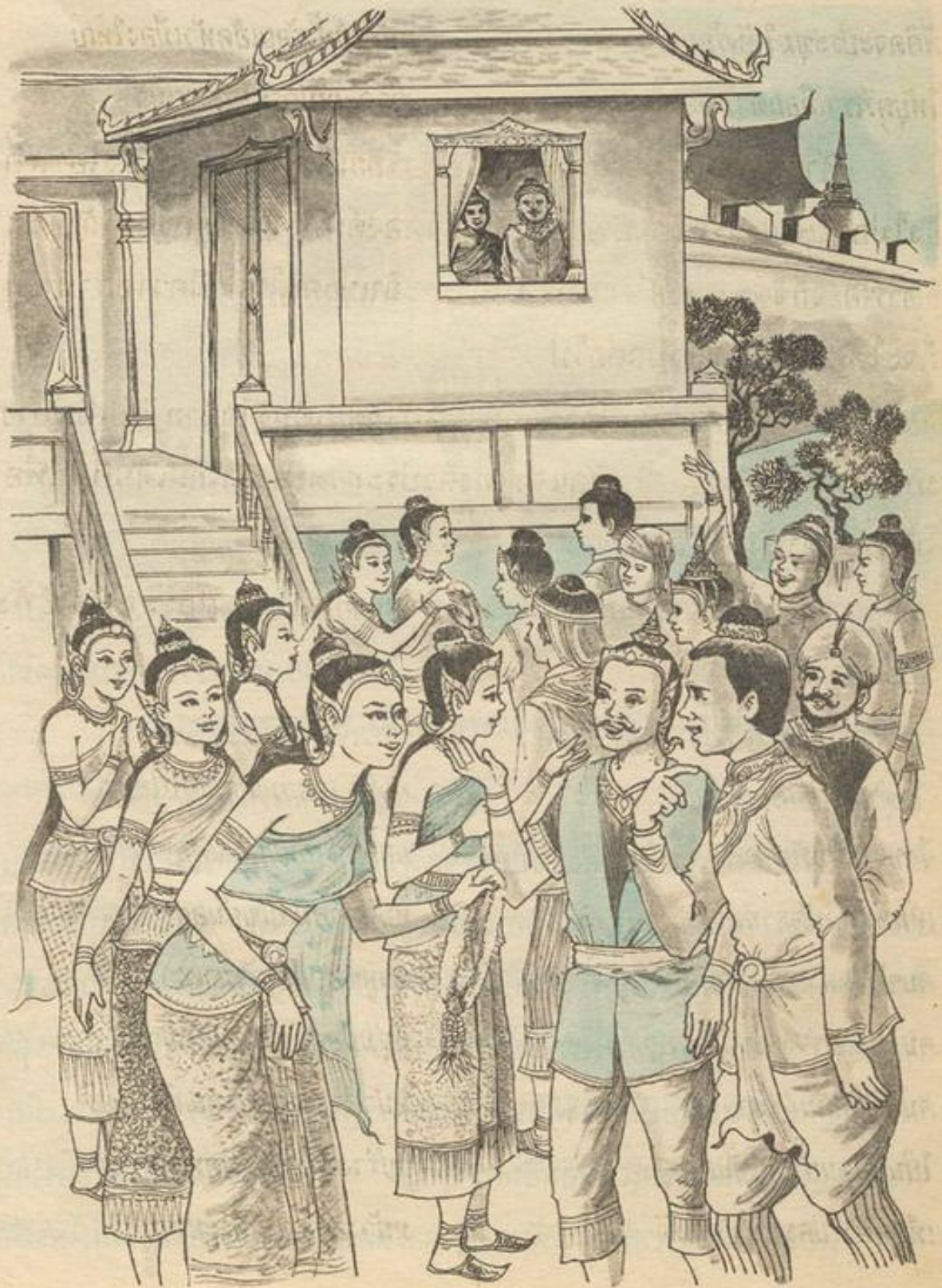
บรรดาโอรสเจ้าเมืองทั้งหลายรู้ข่าวก็ตื่นเต้นดีใจมาก รีบเดินทาง
มาเมืองสามลทันที ต่างจัดแจงแต่งตัวประกวดประชันกันเต็มที่ เพื่อ
ให้พระธิดาทังเจ็ดเลือก

วันเลือกคู่ท้าวสามลชวนนางมณฑาแอบดูบรรดาโอรสกษัตริย์ทั้ง
ร้อยเอ็ด ดั่งคำกลอนว่า

เมื่อนั้น

จึงชวนเมียรักร่วมใจ
เห็นหน่อกษัตราที่มานั้น
คนข้างหลังลาดเลาเป็นเจ้าชู้
คนโน้นรูปร่างกระฉ้อร่อย
คนนี่ที่ตัดก้นลงมา
โน่นแน่คนนั้นอยู่ชั้นล่าง
เห็นหรือ ไม่คนนั้นขันสันดี

ท้าวสามลยิ้มแย้มแจ่มใส
ออกไปแย้มแกลลแลดู
หน้าตาคนสันขยันอยู่
ตาหูชอบกลเจ้ามณฑา
หนุ่มน้อยน่ารักหนักหนา
หน้าตาเป็นประมาณพานพอดี
รูปร่างจำม้าม่าดามิดหมี่
หน้าอกออกอफीประปราย

ดูพลาทางสังเมียรัก

จงเร่งรัดจัดแจงแต่งกาย

อย่าช้านักเลยเจ้าจะจวนสาย

บุตรโณมฉายขึ้นมา

นางมณฑาจึงพาพระธิดาทิ้งเจ็ดไปแต่งองค์ทรงเครื่องตั้งคำกลอน

แต่งตัวตั้งใจจะให้งาม

แล้วอาบน้ำชำระอินทรีย์

กระจกตั้งคันฉ่องส่องเงา

ใส่น้ำมันกันกวาดกระหมวดมวย

นุ่งผ้ายกอย่างต่างกัน

สไบหน้าเจียรระบาทตาดทองแดง

สร้อยนวมสวมสอดสังวาลวรรณ

กำไลสวมเก้าคู่ดูงาม

ทรงกรอบพักตร์พรรณรายพรายแพรว

ใส่ตุ้มหูร้อยพลอยระยับ

ขมื่นใส่สั้มมะขามขัดสี

ทาแป้งสารภีรินรวย

ผิวพรรณผมแผ่างามสะสวย

ผัดหน้าด้วยแป้งญวนเป็นนวลแดง

ช่อขิ้นเชิงชายลายกำนแย่ง

เข็มขัดสายลายแทงประจำยาม

ตาบูกุดันเรื่องรองทองอร่าม

ใส่แหวนเพชรแวววามครามสอดขับ

กรรเจียกแก้วมณีสีสลับ

ครั้นเสร็จสรรพขึ้นเผ้าท้าวไท

พระธิดาทิ้งเจ็ดแต่งองค์เสร็จแล้ว ท้าวสามลก็ให้ไปเลือกคู่

พระธิดามีความอาย แต่ก็ทนอ่อนวอนพระบิดาไม่ได้ จึงจำใจไปเลือกคู่

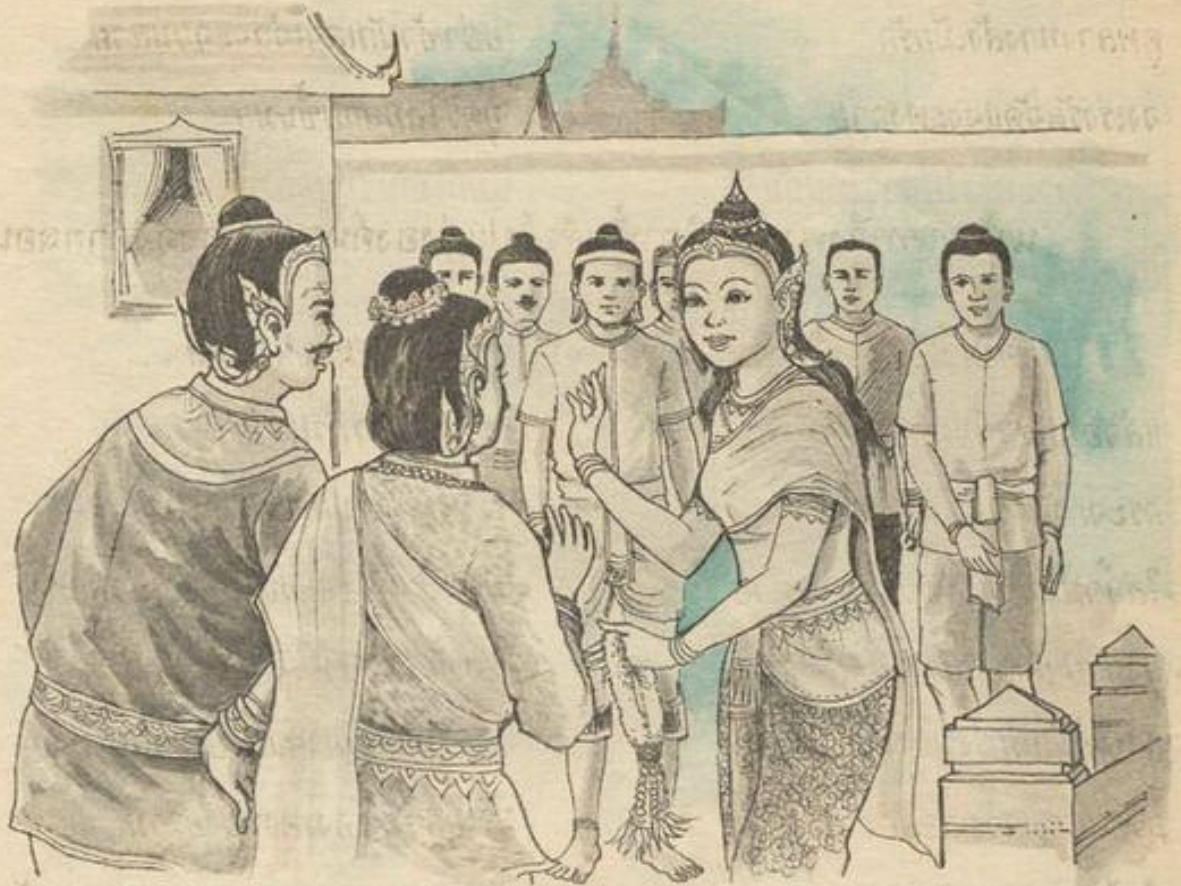
ธิดาทิ้งหกองค์ผู้พี่นั้นเลือกได้โอรสกษัตริย์รูปงามทั้งหกองค์ ส่วนรจนาน้อง

สุดท้องนั้นไม่เลือกใครเลย ท้าวสามลต้องการจะให้ธิดาองค์เล็ก

ได้อภิเษกสมรสพร้อมกับองค์อื่น ๆ ในคราวเดียวกัน จึงป่าวร้องชาวเมือง

ทั้งแก่หนุ่มมาให้นางรจนาเลือกอีกครั้งหนึ่ง ชาวเมืองทั้งหลายต่างพากัน

ดีใจ แต่งตัวโอ้อ่าพากันมาให้นางรจนาเลือก แต่นางก็ไม่เลือกใครอีก

ท้าวสามลโกรธมาก จึงถามพวกอำมาตย์ว่า มีใครที่ยังไม่มาให้
นางรจนาเลือก

อำมาตย์ทูลว่า เหลือแต่เงาะป่าอยู่ปลายนา หน้าตาผิดคนทั้งหลาย
หิวหยิกยุง ตัวลายคล้ายเสือปลา

ด้วยบุพเพสันนิวาสของพระสังข์กับนางรจนา จึงบันดาลให้
ท้าวสามลสั่งให้เสนาไปนำเจ้าเงาะมาให้นางเลือกดู

เสนาทั้งหลายก็ออกไปจับตัวเจ้าเงาะ แม้หลอกล่อต่าง ๆ นานา
ก็จับตัวไม่ได้ พวกเด็กเลี้ยงวัวเห็นเสนามารุมจุกกระ ชากลากตัวเพื่อน
ของตนก็โกรธ ดังคำกลอน

บัดนั้น

เห็นคนกลุ่มมุ่มจุดเงาะไพร
จะเอาเงาะเขาไปทางไหนนั้น
มีถูกอิฐหัวผ่าก็อย่าลอง

บัดนั้น

เหม้เจ้าเหล่านี้หลังจะลาย
รับสั่งให้เอาตัวอ้ายเงาะป่า
มันเป็นใบ้บ้าว่ายากเย็น
เคยอย่างไรจงบอกอย่าหลอกกัน
กูจะให้ขนมแข้งของทยา

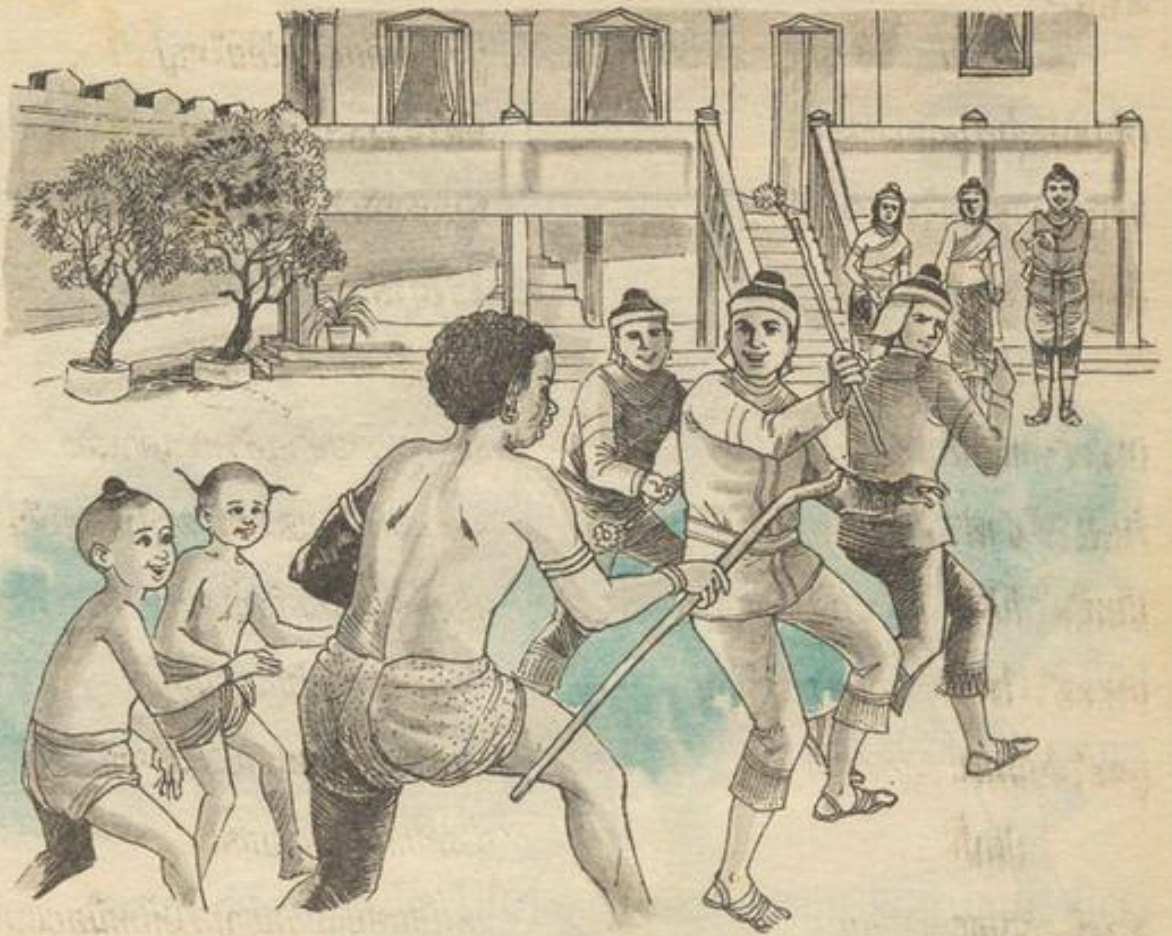
บัดนั้น

ต่างชิงกันบอกออกกลน
ถ้าขึ้นหยักเหยาเข้าชี้
จงให้ไปเก็บดอกไม้แดง
คอยวิ้งรอรอล้อเล่น
จะพาไปถึงวังได้ตั้งใจ

ฝูงเด็กเลี้ยงโคน้อยใหญ่

ขัดใจวิ้งพลางทางร้อง
ข่มเหงกัน ไม่บอกเราเจ้าของ
ไว้อยไล่ดองให้แทบตาย
เสนาฮึกฮักขักทวาย
อย่าว่านวายอ้ายหัวเหาเต่าเส้น
จะทอดพระเนตรหน้าตาไม่เคยเห็น
เอ็งรู้ใจได้เล่นกับมันมา
ให้ได้มันเข้าไปถวายหน้า
กินอร่อยหนักหนาประสาจน
ฝูงเด็กดีใจเสลือกสลด
แต่เป็นคนแล้วอย่าจุดให้เหน้อยแรง
มันขัดใจจะหนีไปแอบแฝง
มาผูกปลายไม้แกว่งแต่ไกลไกล
เงาะเห็นก็จะผลุนหลุนไล่
เอาขนมมาให้ข้าเถิดรา

เสนาจึงล่อเจ้าเงาะเข้าไปในวังได้สำเร็จ เมื่อทำวสามลเห็นเงาะป่า
รูปร่างชั่วช้าอัปลักษณ์น่าเกลียดน่ากลัวผิดคนธรรมดา ก็รับสั่งประชด
นางรจนานำให้ออกไปเลือกเจ้าเงาะ เทวดาดลใจให้นางรจนายากเห็น
รูปร่างหน้าตาเจ้าเงาะ สิ่มคำประชดของพระบิดาจึงชวนนางพี่เลี้ยงออกไป

ฝ่ายเจ้าเงาะเมื่อเห็นนางรจนาก็ถึงกับตกตะลึงในความงามของ
นาง จึงตั้งสัตย์อธิษฐาน ดังคำกลอน

พระจึงตั้งจิตอธิษฐาน
ขอให้ทราชมสงวนนวลน้อง

แม้บุญญาธิการเคยสมสอง
เห็นรูปพี่เป็นทองต้องใจรัก

นางรจนามองเห็นรูปที่แท้จริงของพระสังข์ ซึ่งซ่อนอยู่ภายใน
รูปเงาะป่า ดังคำกลอน

เมื่อนั้น
เทพไทอุปถัมภ์นำขัก

รจนานารีมีศักดิ์

นางเห็นรูปสุวรรณอยู่ชั้นใน

นงลักษณ์คู่เงาะเงาะจง

รูปเงาะสวมไว้ให้คนหลง

ใครใครไม่เห็นรูปทรง
 ชะรอยบุญเรา ไชรจึงได้เห็น
 คิดพลางนางเสียงมาลา
 ขอให้พวงมาลัยนี้ไปต้อง
 เสียงแล้ว โฉมยงนงลักษณ์

พระเป็นทองทั้งองค์อร่ามตา
 ต่อจะเป็นคู่ครองกระมังหนา
 แม้ว่าเคยสมภิมิรัยรัก
 เจ้าเงาะรูปทองจงประจักษ์
 ผินพักตร์ทิ้งพวงมาลัยไป

ท้าวสามลเห็นรจนานเลือกเงาะเป็นคู่ครองดังนั้นก็เสียใจ และ
 โกรธจัดถึงกับเป็นลม พอฟื้นขึ้นจึงไล่นางรจนานและเจ้าเงาะไปอยู่กระท่อม
 ปลายนา

ในคืนแรกก็ไปอยู่กระท่อมปลายนา นั้น พระสังข์ถอดรูปเงาะ ออกซ่อนไว้ ปรากฏตัวจริงให้นางรจนาเห็น พลังเล่าความเป็นมาให้ นางฟังโดยตลอด เมื่อนางได้ทราบความโดยตลอดแล้ว ทั้งสองก็ครอง รักกันด้วยความผาสุก ณ กระท่อมปลายนา นั้น

ฝ่ายท้าวสามลนึกถึงเจ้าเงาะขึ้นมาที่ไร ก็ให้เจ็บแค้นยิ่งนัก คิดหา อุบายจะฆ่าเสียให้ตาย ในที่สุดจึงปรึกษากับเขยทั้งหลายว่า จะให้ทุกคน รวมทั้งเจ้าเงาะไปหาปลาคนละร้อยตัว ใครหาไม่ได้จะประหารชีวิต เสีย บรรดาหกเขยต่างกระหิมียิ้มย่องเพราะตนมีบ่าวไพร่มาก จะต้อง หาได้แน่นอน พอนางรจนาทราบก็ตกใจกลัวว่าพระสังข์จะได้รับอาญา พระบิดา

พระสังข์จึงปลอมโยนไม่ให้วิตกเพราะคิดวามหาจินดามนตร์ที่นาง พันธูรัตสอนไว้จะต้องสัมฤทธิ์ผล

พอรุ่งเช้าเจ้าเงาะก็สวมเกือกแก้ว ถือไม้เท้า ลานางรจนาเหาะไป ที่ฝั่งน้ำทันที ครั้นถึงต้นไทรใหญ่ก็ถอดรูปเงาะซ่อนไว้ แล้วท่อมหาจินดา มนตร์ ปลาจากทุกแห่งหนว่ายกันมาคละล้าเต็มลำธารตรงหน้าพระสังข์ นั้นเอง

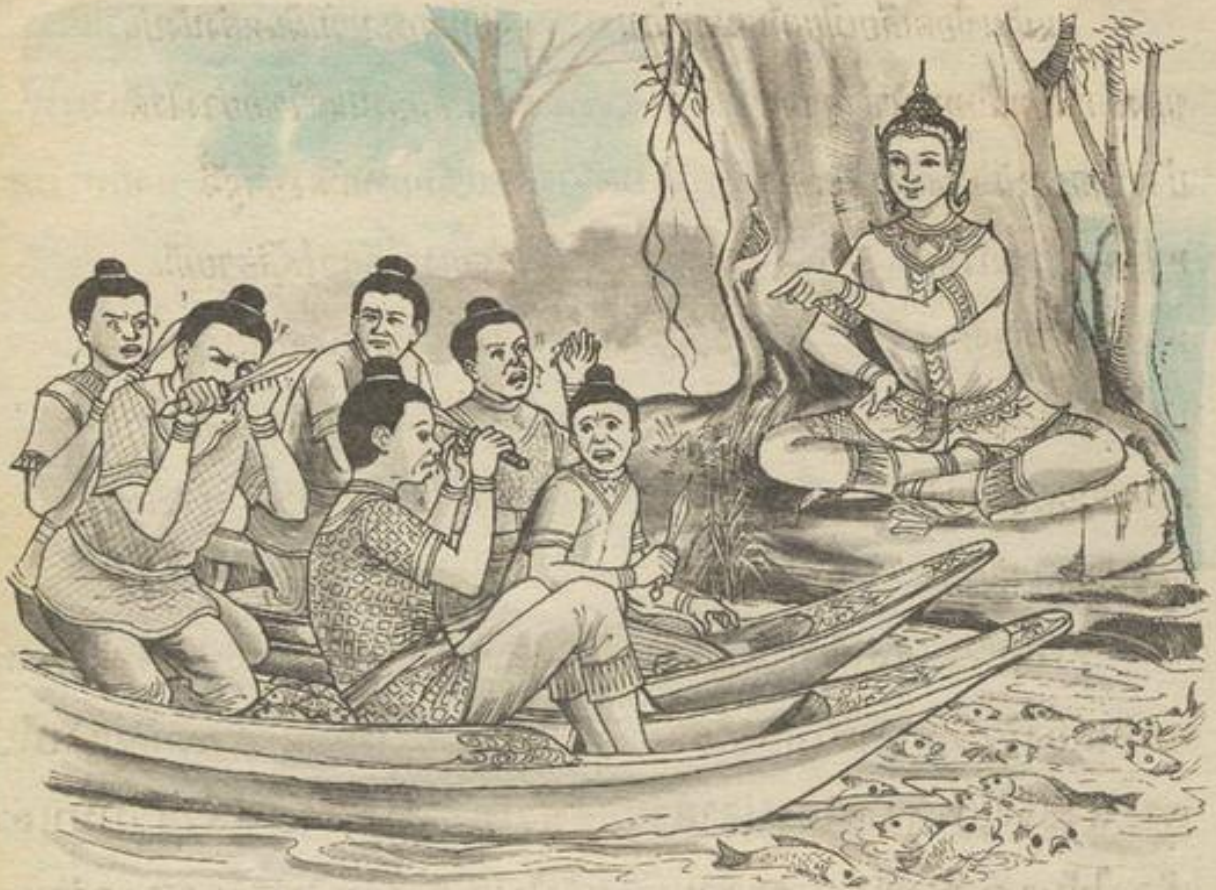
หกเขยกับบ่าวไพร่พากันลงเรือหาปลาแต่เช้าจนสายก็ไม่ได้ปลา สักตัว ดังคำกลอน

หันด้านบ้านช่องล่องเลย

ถึงท้องคุ้งที่เคยมีมัจฉา

ทงองค์ทรงแหทอดปลา

ลอยมาสองฟากลากเบ็ดราว

บ้างเอาจอบลงดักตักสวิง
 ดิดแต่จะระเข็อยู่เกรียวกราว
 แล้วพายเลียบริมฝั่งมาทั้งพวก
 บ้างลงเผือกปิดคลองไว้สองชั้น

ริมตลิ่งลากอวนอื้อฉาว
 นายบ่าวต่างโกรธโทษกัน
 ถือจวมวยยื่นคอยแทงหลั่น
 แล้วช่วยกันตีน้ำร่ำมา

จนมาพบพระสังข์ทองนั่งอยู่ใต้ร่มไทรใหญ่ก็ไม่รู้จัก ต่างก็ตกใจ
 กลัวพากันเข้าไปกราบไหว้ นึกว่าเป็นเทพารักษ์ และอันวอนขอปลา
 พระสังข์ได้ที่ ขอแลกปลากับปลายจมูก ทั้งหกเขยจึงปรึกษาหารือกัน

เมื่อนั้น
 ชีชะเจ้าเล่ห์เทวดา

หกเขยได้ฟังนั่งปรึกษา
 จะเอาปลาแลกปลายจมูกคน

แม้นเข็วดเสียเมียเห็นจุมุกด้วน
 ของสำคัญหนักหนาเข้าตาจน
 บ้างว่าอย่าพักประดักประเดิด
 หาบปลาที่ไหนก็ไม่มี
 หกเขยรื้ออ้อจิด
 นั่งนึ่งกัมหน้าดูตากัน
 ต่างยอมพร้อมใจไม่กลัวเจ็บ
 ยืนให้เทวัญทันใด

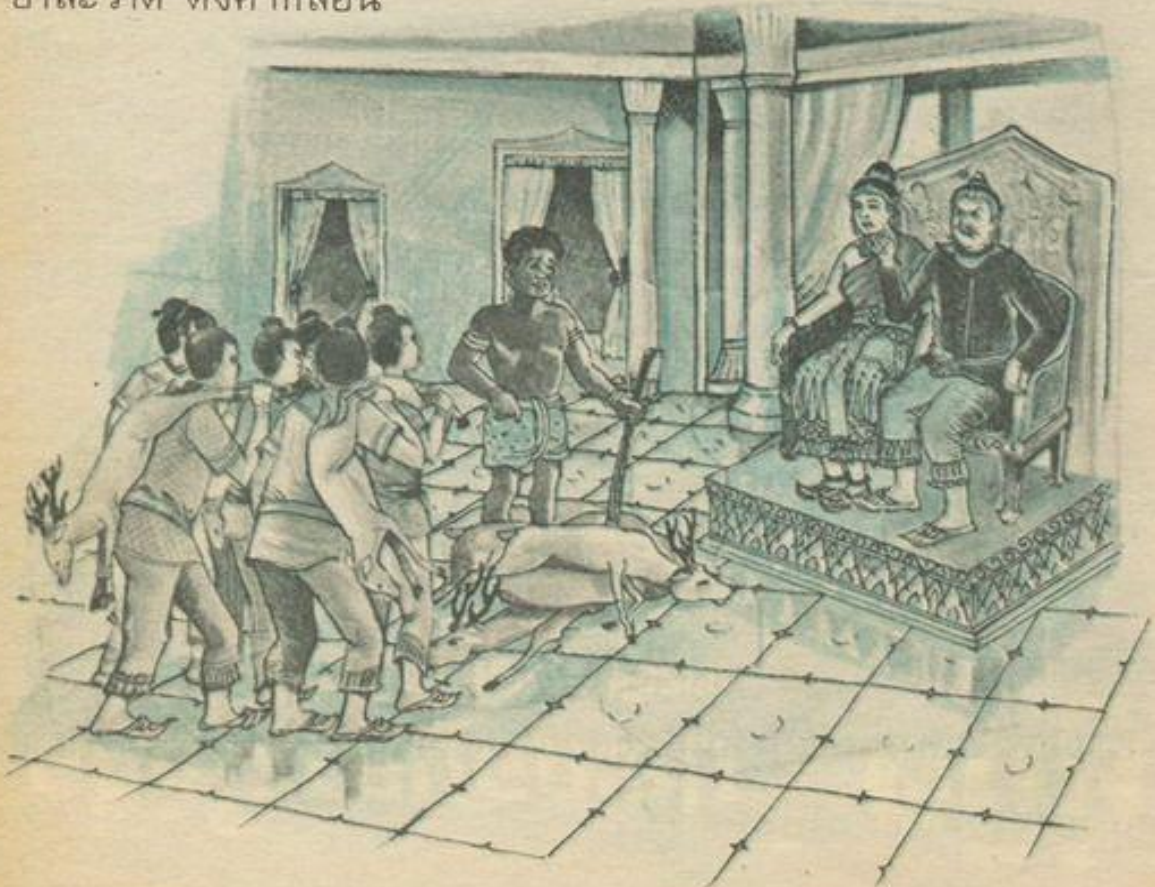
จะทำกระบวนผินหลังนั่งบ่น
 จะผ่อนปรนแก้ไขอย่างไรดี
 ทนเจ็บเอาเดิดอย่าจู้จี้
 อ้ายเงาะดีหาได้สียายมัน
 สุดคิดสุดที่จะผ่อนผัน
 เข็วดเสียเห็นวันจะได้อไป
 ฉวยได้มิดเหน็บของบ่าวไพร่
 ทอดถอนใจใหญ่ย่อท้อ

เมื่อพระสังข์ได้ปลายจุมุกของหกเขยแล้ว ก็แบ่งปลาตายให้คน
 ละตัวสองตัว หกเขยไม่พอใจ แต่ไม่รู้จะทำอย่างไรจึงต้องพากันกลับไป
 พระสังข์จึงเอาหวายร้อยปลาล้วนแต่ตัวโต ๆ มากมาย แล้วกลับมาเล่า
 เรื่องให้นางรจนางฟัง และชวนนางเข้าไปในวังด้วย พวกหกเขยกลับมา
 ถึงวังที่หลังเจ้าเงาะก็บรจนา ท้าวสามลโกรธมากที่หกเขยได้ปลามาคนละ
 สองตัว มีหน้าซ้ำจุมุกยังแห่วงกลับมาอีกด้วย หกเขยทั้งอายุทั้งแค้นที่
 แพ้เจ้าเงาะ

ด้วยความอาฆาตเคียดแค้น ท้าวสามลจึงหาอุบายใหม่ให้หกเขย
 และเจ้าเงาะไปหาเนื้อมาในวันพรุ่งนี้ ถ้าหาไม่ได้จะฆ่าเสีย
 นางรจนางเมื่อทราบเรื่องให้หาเนื้อก็ตกใจมาก พระสังข์ปลอบโยน
 ไม่ให้วิตกกังวลเช่นเคย พอรุ่งขึ้นก็ออกไปที่ป่า ถอดรูปเงาะซ่อนไว้
 แล้วร้ายมหาจินดามนตรี ผูกเนื้อทั้งละมั่ง กวาง ทราย สมัน ก็พากัน
 ออกมาอยู่ตรงหน้าเต็มไปหมด

ฝ่ายหกเขยรีบแต่งตัวออกปากกับบ่าวไพร่ตั้งแต่เช้าจนสายก็ไม่พบเนื้อทรายสักตัวเดียว เทียวดั้นด้นมาจนถึงที่พระสังข์นั่งอยู่ พบฝูงเนื้อมากมาย เห็นพระสังข์นั่งอยู่บนแท่นได้ร่มรังใหญ่ก็จำได้ ต่างก็สะดุ้งตกใจกลัว แต่จำใจเข้าไปกราบไหว้ เพื่อขอแบ่งเนื้อทราย คราวนี้พระสังข์ขอแลกเนื้อทรายกับใบหู หกเขยต่างก็จกใจ จำเป็นต้องยอมให้พระสังข์ตัดใบหู แล้วพระสังข์ก็ให้เนื้อคนละตัว

พอหกเขยไปแล้วพระสังข์ก็สวมรูปเงาะ เอาไม้เท้าทำคานหาบเนื้อ ๒๐ ตัวหะไป พอใกล้จะถึงวังก็ลงเดินเข้าไป หกเขยมาถึงที่หลังตามเคย ท้าวสามลแค้นใจมาก แต่ก็ทำอะไรไม่ได้ เพราะสงสารธิดาจะเป็นม่าย จึงสั่งให้เสนาไล่เจ้าเงาะออกจากวัง เจ้าเงาะแกล้งอาละวาด ดังคำกลอน

มือจับอำมาตย์ข้างละคน	เอาหัวชนกันเล่นให้เห็นขัน
ทั้งสองร้องดินอยู่ย่นยัน	เจ้าเงาะหัวเราะงันขบใจ
เห็นทกเขยทั้งทกท่ากเงิน	แกว่งไม้เท้าก้าวเดินเข้ามาใกล้
ยิ่งถอยยิ่งประชิดติดไป	ยิ่งวิ่งยิ่งไล่กระโหกมา
เห็นท้าวสามลอยู่บนเตียง	ก็ยืนเมียงเขม้นมองป้องกัน
ขู่ตะคอกหลอกล้อพ่อตา	เงื่อง่าทำที่จะตีรัน

แล้วจึงกลับไปหารจนาที่กระท่อมปลายนาและอยู่ด้วยกันอย่างมีความสุข

คำที่ควรศึกษา

กรรเจียกจร	จอนหู เครื่องประดับหูมีรูปเป็นกระหนก
กัลยา	นางงาม ในที่นี้หมายถึงนางมณฑา
แกล	หน้าต่าง
ข่มเขาโคขืนให้กินหญ้า	เป็นสำนวนไทย ใช้ในความหมายเปรียบ- เทียบเมื่อชายหรือหญิงในปกครองผู้ใหญ่ ไม่ต้องการจะแต่งงานกับผู้ที่ผู้ใหญ่เห็น ว่าเหมาะสม จะด้วยเหตุผลอะไรก็ตาม ผู้ใหญ่ก็บังคับใจชายหรือหญิงนั้น ตัวอย่าง “ถ้าเด็กมันไม่สมัครใจ ก็อย่า ไปข่มเขาโคขืนให้กินหญ้าเลย”
กลางเนื้อชอบกลางยา	เป็นสำนวนไทย หมายความว่า ต่างคน ต่างชอบไม่เหมือนกัน
กันฉ่อง	กระจกเงา
ทยา	ของดี สำคัญ ต้องการ ตัวอย่าง กูจะให้ขนมแข่งของทยา กินอร่อยหนักหนาประสาจน
ทองกร	กำไลข้อมือ
กลาคล้ำ	ไปเป็นฝูง ๆ
เคื่อง	โกรธ แค้น

แก่น	เคื่อง คับใจ เข็ญใจ เจ็บใจ
จัญไร	ชั่วช้า เลวทราม
เจียรระบาด	ผ้าคาดเอวชนิดหนึ่ง มีชายห้อยลงที่หน้าขา
คาด	ชื่อผ้าชนิดหนึ่ง ทอด้วยไหมควบกับเงิน แล่งหรือทองแล่งจำนวนเท่ากัน
ตาบ	เครื่องประดับคอหรืออกเป็นแผ่น ๆ
กรอบพัคตร์	เครื่องประดับหน้าผาก
แต่งองค์	แต่งตัว
ท้าวไท	ผู้เป็นใหญ่ พระเจ้าแผ่นดิน
พรรณราย	สีเลื่อมระยิบ งามผุดผ่อง
ทอดพระเนตร	แลดู
เทพไท	เทวดา
เทวอาร์ักษ์	เทวดาผู้พิทักษ์รักษา
ทรามสงวน	น่าถนอม น่าหวงแหน
โทมนัส (โทม-มะ-นัส)	ความเสียใจ ความเป็นทุกข์ใจ
น้ำเนตร	น้ำตา
บารมี	ความดีที่บำเพ็ญมา
น้ำมันก้นกวาด	น้ำมันใส่ผม เพื่อให้ไรผมอยู่ตัวและทำ ให้มวยแน่น

ปลูกเรือนต้องตามใจผู้อยู่	เป็นสำนวน หมายความว่า ทำอะไรต้อง ตามใจผู้ที่จะรับผลโดยตรง
แป้งสารภี	แป้งผสมเกสรดอกสารภี สีเหลือง มี กลิ่นหอม ใช้ทาตัว
แป้งญวน	แป้งข้าวเจ้า ในที่นี้หมายถึงแป้งผัดหน้า ที่ชาวญวนทำ
เฝ้า	ผม
พระธิดา	ลูกสาว
พาน	หมายถึง เป็นหนุ่ม
ภพไตร	สามโลก หมายถึง โลกมนุษย์ สวรรค์ บาดาล
ผ้ายก	ผ้าไหมชนิดหนึ่ง ทอยยกดอกเป็นลายเด่น
วิลาวัลย์	งามยิ่ง งามเลิศ
สร้อยนวม	สร้อยสวมคอ ทำด้วยผ้า ติดเลื่อมแวววิบ
สดับ	ฟัง
สไบ (สะ-ไบ)	ผ้าแถบ ผ้าห่มผู้หญิง
สังวาล	สร้อย เครื่องประดับชนิดหนึ่ง ใช้คล้อง สะพายแล่ง
สัจจา	ความจริง

เสือกอกสตน (สะ - เหลือก - เสือกสน ลนลาน
สะ - หลน)

แสนเข็ญ

ลำบากมาก

หยักเหยา

จู้จี้ รบกวน

หัวเหาเต่าเส้น

เป็นสำนวน หมายความว่า เป็นเด็กตัว

เล็ก ๆ

อภิเชกสมรส

แต่งงาน

ออกอรรณ

ออกปาก พูด

เผือก

เครื่องมือจับปลา ทำด้วยไม้ไผ่เป็นซี่

ใช้กันน้ำดักปลา

กิจกรรม

๑. หาคำอ่านและความหมายของคำที่ยังไม่ทราบความหมาย

๒. อภิปรายความหมายของกลุ่มคำบางคำ เช่น

เคื่องแค้นแสนเข็ญ

หัวเหาเต่าเส้น

ข่มเขาโคขื่นให้กินหญ้า

ปลุกเรื่อนต้องตามใจผู้อยู่

ฯลฯ

๓. ผลัดกันอ่านตอนที่ชอบและเล่าให้เพื่อนฟัง
๔. แบ่งกลุ่มอภิปรายปัญหาต่อไปนี้แล้วสรุปผลการอภิปรายอย่างสั้น ๆ
- ๔.๑ เหตุใดนางจันทร์เทวีจึงทูปหอยสังข์
 - ๔.๒ ชีวิตของนางจันทร์เทวีที่บ้านป่า
 - ๔.๓ พระสังข์มีบุญจริงหรือ
 - ๔.๔ พญานาคพบพระสังข์อย่างไร
 - ๔.๕ นางพันธุรัตเลียงพระสังข์อย่างไร
 - ๔.๖ ความรู้สึกของพระสังข์เมื่อทราบว่าแม่เลี้ยงเป็นยักษ์
 - ๔.๗ ความกตัญญูของพระสังข์
 - ๔.๘ ผลของมนตร์วิเศษ
 - ๔.๙ ท้าวสามลกับพระธิดาทังเจ็ด
 - ๔.๑๐ หกเขยหาปลา
 - ๔.๑๑ หกเขยหาเนื้อ
 - ๔.๑๒ นิสสัยของตัวละครในเรื่อง
๕. หากำราชาศัพท์ในบทเรียนที่มีความหมายตรงกับคำต่อไปนี้
- ๕.๑ มารดา
 - ๕.๒ ลูกชายพระเจ้าแผ่นดิน
 - ๕.๓ ภรรยาพระเจ้าแผ่นดิน
 - ๕.๔ ลูกสาวพระเจ้าแผ่นดิน
 - ๕.๕ การแต่งงาน

๖. หากำราชาศัพท์ในเรื่อง & คำ แล้วนำมาแต่งเป็นประโยค คำละ ๑ ประโยค
๗. ตอบคำถามต่อไปนี้
- ๗.๑ เหตุใดพระสังข์จึงไม่เป็นอันตรายเมื่อเสนาทำร้าย
 - ๗.๒ การถ่วงน้ำเป็นผลดีแก่พระสังข์อย่างไร
 - ๗.๓ พญานาคช่วยเหลือพระสังข์อย่างไร
 - ๗.๔ เหตุใดนางพันธุรัตจึงรับพระสังข์ไปเลี้ยงเป็นบุตรบุญธรรม
 - ๗.๕ เหตุใดพระสังข์จึงได้ชื่อว่า "สังข์ทอง"
 - ๗.๖ ถ้าพระสังข์ไม่หนีจากนางพันธุรัต เหตุการณ์จะเป็นอย่างไร
 - ๗.๗ เหตุใดท้าวสามลจึงให้เจ็ดธิดาเลือกคู่ครอง
 - ๗.๘ มนต์วิเศษช่วยพระสังข์ทองได้อย่างไรบ้าง
 - ๗.๙ เหตุใดท้าวสามลจึงไม่ชอบเจ้าเงาะ
 - ๗.๑๐ ในเรื่องนี้นักเรียนชอบใครมากที่สุด เพราะเหตุใด
๘. เขียนบทสนทนาตอนที่นักเรียนชอบมากที่สุดคนละ ๑ ตอน & ประโยค
๙. วาดภาพตัวละครแล้วเขียนคำอธิบายได้ภาพตามความคิด หรือจะเขียนเฉพาะส่วนศีรษะไว้แสดงบทบาทสมมุติหรือแสดงละครก็ได้
๑๐. ร่วมกันแสดงบทบาทสมมุติหรือแสดงละครโดยแบ่งกลุ่มแสดงเป็นตอน ๆ

ประมวลคำที่ควรศึกษา

ก

ก้มหน้าก้มตา	ตั้งใจทำงานนั้นโดยไม่สนใจสิ่งใด
กรน	หายใจมีเสียงคังในลำคอเวลานอนหลับ
กรรมการสวัสดิการ	คณะกรรมการที่นักเรียนเลือกขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในกิจการต่างๆ
กระฉอก	การกระเพื่อมของน้ำจนคลื่นหกออกมา
กระพืดกระเพียด	อาการที่แก่งลำทำโกรธ
กริ่งใจ	นึกแคลงใจ ระแวง สงสัย
กรีดนิ้ว	กรายนิ้วหยิบของด้วยกิริยาหยิบหย่ง
กลอกกลับ	กลับไปกลับมาอย่างรวดเร็ว
กลอนสด	กลอนที่ผูกและกล่าวขึ้นอย่างทันทีโดยไม่ใ้เตรียมคิดมาก่อน
กว้างใหญ่ไพศาล	มีเนื้อที่มากมาย
กองเลี้ยง	ผู้ที่ทำหน้าที่ทำอาหารและจัดอาหารเลี้ยงผู้มาร่วมงาน
กักขพะ (กัก - ขะ - หละ)	หยาบคาย แข็งกระด้าง
กัมปนาท	เสียงกัมพวันไหวไปทั่ว
กุมาร	ลูกชาย เด็กผู้ชาย
เก้	งามเข้าที่
แก๊งก้าง	เกะกะ ไม่เรียบร้อย ไม่เป็นระเบียบ
เกราะ	เครื่องสัญญาณทำด้วยไม้ ไซ้หรือสั่นให้กัง
เกรียงไกร	ยิ่งใหญ่ มาก

เกลียวกลิ้ง	ระลอกน้ำใหญ่ ๆ และเคลื่อนไปอย่างรวดเร็ว
เกาะเกาะ	ผูกให้รู้ท่า ชวนทะเลาะ ผูกเกี่ยวพาราตี
แกร็น	ไม้โตตามปรกติ
โกรธเป็นฟืนเป็นไฟ	โกรธจ๊ก
โกลี	วุ่นวาย เสียงกึกก้อง

ข

ขจี	งามสดใส
ขนพองสยองเกล้า	แสดงอาการกลัว
ขวัญดี	กำลังใจดี
ขอดก่อน	พูดว่าผู้อื่นในเรื่องที่ไม่ดี
ขัดสมาธิ	นั่งคู่เข้าทั้งสองให้แบะลงที่พื้นแล้วเอาขาไขว้กัน ทับฝ่าเท้า
ขัดสนจนยาก	ยากจนเนื่องจากทำมาหากินไม่คล่อง
ข้าวยากหมากแพง	ของกินของใช้ราคาสูง ขาดแคลนอาหาร
ขี้กำ	ผอมมากจนเห็นซี่โครง
ขุน	ยศข้าราชการสมัยก่อน
เข็มฉีดยา	เครื่องมือชนิดหนึ่งที่แพทย์ใช้ มีลักษณะเป็นเข็ม ต่อกับหลอดแก้วบรรจุยา น้ำ ใช้แทงเข้าไปในร่างกาย คนป่วยเพื่อฉีดยาเข้าไป
แขกเหวอ	ผู้ที่มาในงาน
โหดหิน	หินที่สูงเป็นเนิน

ก

กังกา	น้ำ แม่ น้ำ ทะเล
กณะรัฐศาสตร์	แผนกวิชาว่าด้วยการปกครองบ้านเมือง
กณนา (กะ - นะ - นา)	มากเกินไปกว่าจะนับได้
กรั่ม	ร่มเย็น กก และ งาม (หนวก) มีคมัว (อากาศ)
กัณฑ์	จวนตัว
กำจุน	ช่วยเหลือ อุหนุน
กัณร่า	กลายร่าง เปลี่ยนร่างเป็นร่างเดิม
กู่ครอง	สามีภรรยา
กู่ชีพ	สิ่งที่ใช้อยู่เป็นประจำ
แคะ	ในที่นี้หมายถึง แคะก่อน คือ พูกว่าให้เจ็บใจ
โคตรเหง้า	ต้นตระกูล
โครงการ	แผนหรือเค้าโครงการตามที่กำหนดไว้

ง

งอกงาม	เจริญ คี
งานมงคลสมรส	งานแต่งงาน
เงียบกริบ	เงียบสนิท

จ

จวนตัว	ภัยจะมาถึงตัว โกลสั่ว	เจต
จับใจ	ศิกใจ เป็นที่พอใจ	ใจรัก
จับต้นชนปลาย	ลำดับเรื่องราว	ใจรัก
จารึก	เขียนตัวอักษรลงบนแผ่นหินหรือโลหะ	จารึก
จี้	ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สุกโดยการเผา แผลงชนิดหนึ่ง อยู่ในกองขี้ควาย	จี้
เจ้าพระยา	ตำแหน่งบรรดาศักดิ์ข้าราชการชั้นผู้ใหญ่สมัยก่อน สูงกว่าพระยา	เจ้าพระยา
เจ้าภาพ	เจ้าของงาน	เจ้าภาพ
เจียน	คัดให้เป็นรูปตามที่ต้องการ จวน เกือบ	เจียน

ฉ

ฉลุฉีดยา โกรธง่าย

ช

ชมเปาะ	ยกย่องไม่หยุด	ชมเปาะ
ชลนา (ชน · ละ · นา)	น้ำตา	ชลนา
ชโลมใจ	ทำให้ชุ่มชื่นใจ	ชโลมใจ
ช่วยเหลือเจือจุน	ช่วยเหลือและเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน	ช่วยเหลือเจือจุน
ชะง่อน	ก้อนหินที่เป็นปุ่มเป็นแ่งยื่นออกมาจากเขา	ชะง่อน
ชะลอ	ทำให้ช้าลง	ชะลอ

ช่างชักถาม	ชอบถามข้อสงสัย
ช่างสังเกต	ชอบดูชอบคิด
ชาญชัยตรี	ความคล่องแคล่วในการต่อสู้
ชาติเชื้อ	เชื้อสาย
ชายฉกรรจ์	ผู้ชายหนุ่มที่แข็งแรง
เชิงกราน	เตาไฟปั้นถ้วยดินยกตั้งได้ กระถูกตรงส่วนตะไฟก
โชติช่วง	ความสว่าง

ช

เซนติเมตร	ชื่อหน่วยวัดระยะทางในมาตราเมตริก (อักษรย่อ ซม.)
-----------	--

ค

ดำเนินรอยตาม	ทำตามอย่าง
คิ่งดูด (ใจ)	มีเสน่ห์ ทำให้ผู้อื่นอยากเข้าใกล้
เด็ดเดี่ยว	ทัศนใจทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างไม่ท้อถอย
ได้เปรียบ	ดีกว่าคนอื่น

ด

ตลกโปกฮา

ชอบสนุกเฮฮา เรื่องขบขันที่นำมาเล่าแล้วผู้ฟัง
จำนวนมากหัวเราะกันอย่างสนุกสนาน

ตะเกิงพราย

ลูกโซคิช่วง

ตะเกียงเจ้าพายุ

ตะเกียงชนิดหนึ่งให้แสงสว่างมาก

ตะปุมตะป่า

ไม่เรียบ

ตัวต่อตัว

เฉพาะสองคน ไม่มีผู้อื่นอยู่ด้วย

ตัวเป็นเกลียว

คำเปรียบเทียบผู้ที่มีความขยันขันแข็งในการทำงาน
ภษณะสำหรับบรรทุกสิ่งของ มีคานพาคสำหรับ
วางบนหลังสัตว์

ต่าง

ติดใจ

จำอยู่ในใจตลอด

ติดนิสัย

ความประพฤติที่ทำจนเคยชิน

ติดปาก

พูดอยู่เสมอ

ติดสอยห้อยตาม

ติดตามตลอดเวลา

ตื่นเงิน

แม่น้ำสวนที่ตื่นมากจนสิ่งต่าง ๆ ใต้น้ำไหล

เต็มตา

กุนาน ๆ คุยอย่างละเอียด

ไต่ร่อง

คิกทบทวน

ถ

ถนอมน้ำใจ

การโอนอ่อนผ่อนตามคือไม่ซัดใจ

ถ่วงถ่วง

รอบคอบ ละเอียคลอ

ถั่วโอโอซาม

ภาษาไสยของ (โต-ภาษาสูง ปากกว้าง กันตอม
มีฝาปิด โอ-ภาษาเครื่องสถานรูปคล้ายขันสำหรับ
ไสยของ)

ถ้องแท้

แน่นอน ชักเจน

ท

ทรงกำลัง

มีกำลัง

ทศ

สิบ

ทะมัดทะแมง

ทำทางเอาการเอางาน กระฉับกระเฉง ไม่แก้งก้าง
คล่องแคล่ว

ทะลวง

ทำให้กลวง ทำให้เป็นช่องทะลุ

ทัศนียภาพ (ทัต-สะ-นี-ยะ-
พาบ)

ภาพที่สวยงาม ภาพที่น่าดู

ทารก

เด็กแรกเกิด

ทาสสุรามรย์

ศึกเหล่า ศึกน้ำเมา

ทำขวัญข้าว

พิธีเชื่อเชิญมิ่งขวัญของข้าว

ทำใจดีสู้เสือ

ทำใจกล้าทั้ง ๆ ที่กลัว

ทำตาเขี้ยว

จ้องมองด้วยความโกรธ

ทำนาย

ทายเหตุการณ์ที่จะเกิดในอนาคต

ทิด

ผู้ที่เคยบวชเป็นพระมาแล้ว

ทุ่ม

อัครากำหนดเวลากลางคืนเท่ากับหกสิบนาที

ทูลเกล้าฯ ถวาย

ให้ มอบ (คนธรรมดาใช้กับพระเจ้าแผ่นดิน)

ธ

ธรรณีประตุ	ไม้ที่ขวางอยู่ที่พื้นระหว่างช่องประตุ
ธรรมะ (ท่า - มะ)	คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า
ธัญญาหาร	อาหาร คือ ข้าว
ธำมรงค์ (ท่า - มะ - รง)	แหวน
ฐลี	ละออง ฝุ่น

น

นที	แม่น้ำ
นอนพักพาบ	นอนคว่ำราบกับพื้น
นักพรต	ผู้จำศีล คือ พระฤาษี
นักเพลง	ผู้มีอาชีพหรือชำนาญในการร้องเพลง
นักรบ	ผู้ที่มีความชำนาญในการรบ
นักแสดง	ผู้มีอาชีพในการแสดง เช่น ละคร ลีเก ภาพยนตร์
นานที่ปีหน	เวลานานจึงจะมีสักครั้งหนึ่ง
นามปากกา	ชื่อผู้แต่งหนังสือเป็นชื่อจริงหรือนามแฝงก็ได้
นามแฝง	ชื่อสมมุติที่ใช้แทนชื่อจริงของผู้แต่งหนังสือ
นาสา	จมูก
น้ำทิพย์	น้ำศักดิ์สิทธิ์
น้ำบ่อน้อย	น้ำตาย
น้ำพระพุทธรมนต์	น้ำที่พระเสกเวทมนตร์คาถา ไซร์คหรืออาบเพื่อ เป็นสิริมงคล
น้ำใสใจจริง	กัวยความเต็มใจ
นิทานโบราณคดี	เรื่องเล่าเก่า ๆ

นิทานปรัมปรา (ปะ - รา - ปะ - รา)	เรื่องเล่าเก่าๆ ซึ่งเป็นเรื่องยาว เนื้อเรื่องสลับ ซับซ้อน
นิทานพื้นเมือง เนื้อใจ เนื้อด้อยกระทงความ โน้มน้าว ในน้ำมีปลาในนามีข้าว ใน	เรื่องเล่าสั้น ๆ ตามพื้นบ้านส่วนใหญ่มีเค้าความจริง ถูกที่เกิดจากตนเอง เรื่องราวโดยละเอียด เหนียว รัง คึง คำเปรียบเทียบกับความอุดมสมบูรณ์ เครื่องสำหรับกรอฝ้ายหรือไหมเข้าหลอด
บงกช	บ คอกบัว ในที่นี้คำว่า บาทบงกช หมายถึงเท้า ของผู้มีบุญ
บทความ บทสักวา (บด - สัก - กะ - วา)	ข้อเขียนที่ผู้เขียนแสดงความคิดเห็นในแง่ต่าง ๆ บทกลอนที่ขึ้นต้นด้วยคำว่า "สักวา" และจบด้วย คำว่า "เอย"
บทไหว้ครู	บทที่ระลึกด้วยความเคารพครูที่สอนวิชานั้น ๆ ให้ ก่อนที่จะมีการแสดง
บรรณาธิการ	ผู้เลือก รวบรวม ปรับปรุงและรับผิดชอบเรื่อง ลงพิมพ์
บรรพบุรุษ	ผู้เป็นต้นวงศ์
บรรลัษ	ตาย
บางระจัน	ชื่ออำเภอหนึ่ง ปัจจุบันอยู่ในจังหวัดสิงห์บุรี
บาปบุญคุณโทษ	รู้จักชั่ว
บ่ายสองโมง	เวลาสิบสี่นาฬิกา หลังเวลาเที่ยงวันไปแล้วสอง ชั่วโมง
บุรี	เมือง

ป

ปณิธาน	ความหวัง	
ป็นปี	ยับเยิน	เจตนาที่มั่นคง
ปรวนแปร	ผิดไปจากปรกติ	หรืออื่น
ประจัญบาน	รบถึงตัว เช่นใช้อาวุธสั้นต่อสู้กัน	รบกันอย่าง
	คะลุมบอน	
ประดับประดา	ทำให้งามด้วยสิ่งของต่าง ๆ	
ประคอง	คล้าย เหมือน กัง	
ประทับใจ	จำคึกใจ	
ปราศัย (ปะ - รา - ไซ)	ความพ่ายแพ้ ความโง่เขลา	
ปรารมภ์	วิตก ครุ่นคิด	
ปากทาง	เส้นทางสำหรับเข้าออก	
ปาฐกถา	ถ้อยคำหรือเรื่องราวที่พูดให้ผู้อื่นฟัง	
เป็นเงินเป็นทอง	มีค่า	
เปรมปรีดิ์	ความยินดี	
โปรดเกล้า ๆ (โปรดเกล้าโปรด -	ให้	
กระหม่อม)		

ผ

ผิดพ้องหมองใจ	โกรธเคือง	
ผู้จัดการ	ผู้ควบคุมดูแลกิจการ	
เผ็ดร้อน	รุนแรง ทั้งเผ็ดทั้งร้อน	
แผ่นดินทอง	ประเทศที่มีความอุดมสมบูรณ์	

ฝ

ฝ้ายศิลป์

พวกที่มีฝีมือทางวาดเขียน

ฟ

พื้นที่งทอด

ไม่ทอกทิ้ง

พยับพยับ

การแสดงกิริยาหน้าตารับรู้ ไม่แสดงอาการให้เห็น
ชัดเจน

พระทรงเดช

พระเจ้าแผ่นดิน

พระบรมราชูปถัมภ์

โดยความช่วยเหลือของพระเจ้าแผ่นดิน

พระภูมิ

พระเจ้าแผ่นดิน

พระมหากษัตริย์คุณ

บุญคุณ ความกรุณาของพระเจ้าแผ่นดิน

พระยาชลาพลาย

ช่างแก้วผู้

พระโยคี

พระฤๅษี

พฤติการณ์ (พริต - ตี - กาน)

การกระทำ

พลิกแผ่นดิน

ปรับปรุงคืนให้ใช้ประโยชน์ในการเพาะปลูก

พ้อเพลง

หัวหน้านำร้องเพลงฝ่ายชาย

พ่าย

แพ้

พิลาศ (พิ - ลาด)

งามอย่างสกลไส พ้อนรำ อาการเดินช้าๆแบบ
เยื้องกรายพิศวงงงงวย (พิต - สะ - หวง
ง - งวย)

ไม่เข้าใจแจ่มแจ้ง

โพยมหน (พะ - โยม - หน)

ห้องฟ้า

ไพชยนต์

ที่อยู่ของผู้เป็นใหญ่

ฟ

ฟังไม่ได้ศัพท์
ฟังชาน
ฟุบ

ฟังจับใจความไม่ได้
จิตใจไม่สงบ
ก้มลง

ภ

ภารกิจ
ภาวะ
ภุมิลาเนา (พุม - ลา - เนา)
ภษา

งานที่เป็นหน้าที่ที่ต้องกระทำ
เวลา เหตุการณ์
ถิ่นเกิด
ผ้า

ม

มณฑป (มณ - ดบ)
มณฑภาพ (มอ - ระ - นะ - พาบ)
มหาวิทยาลัย
มเหสี
มะเขือเทศ
มิตรสัมพันธ์
มีปากเสียง

อาคารรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส หลังคาเป็นรูปทรง
เหลี่ยมมียอกแหลม
ค้าย (ใช้สำหรับพระ)
สถานศึกษาที่เปิดสอนระดับปริญญาและมีหลาย
สาขาวิชา
เมีย (ของพระเจ้าแผ่นดิน)
พืชชนิดหนึ่งมีลูกและไ้พันธ์จากต่างประเทศ
ในที่นี้หมายถึงคิกตอเป็นเพื่อนกันทางจดหมาย
ไ้เคียง

มีเหตุเภทภัย
แม่งาน
แม่เพลง
แมกไซไซ

ไม้ขนาดสี่ดาว
โมง
ไม่คิดชีวิต
ไม้ขอลาย

มีอันตรายเกิดขึ้น มีเรื่องราวเกิดขึ้น
ผู้ที่รับผิดชอบจ้งงานอย่างใคอย่างหนึ่ง
หัวหน้าร้องเพลงฝ้ายหญิง
รางวัลซึ่งตั้งขึ้นเป็นเกียรติแก่ นายรามอน แมกไซไซ
ประธานาธิบดีแห่งฟิลิปปินส์ รางวัลนี้ตั้งเพื่อให้
แก่คนในเอเชียที่ประกอบคุณงามความดีในสังคม
ในก้านต่าง ๆ
คุยโวมาก พுகเกินความจริงมาก
อัตรากำหนดเวลากลางวันเท่ากับหกสิบนาที
ไม่เกรงกลัวต่อสิ่งใค
ไม่เขียไซสำหรับเขียฟางเวลานวกข้าว

ย

ยั่วเข้ากระเข้าแห่
ยานัตถ์
ยากจนขึ้นแค้น
ย่ำก่า
ย่ำยาม

ย่ำรุ่ง
ยืมพิมพ์ใจ
ยื่นกราน
ยื่นจังก่า

พุกหยอกล้อกันอย่างสนุกสนาน
ยาชนิดหนึ่งไซเป่าเข้าทางจมูก
จนมาก
เวลาพลบค่ำ
การคิม้องหรือกลองเป็นสัญญาณการเปลี่ยนเวร
ยาม (ทำให้ทราบเวลาค่ำ เพราะอยู่ยามผลัดละ
๓ ชั่วโมง เริ่มตั้งแต่หกโมงเย็น)
เวลาเช้าครู
ยืมที่ประทับใจคน
ยื่นยันความคึกเคิมของตนเอง
ยื่นต่างขาตั้งท่าแข็งแรง

รอดจ่านน	แก้ไขเหตุการณ์ไค้
รอนราญ	การรบ
ระยิบระยับ	แสงเป็นประกาย
ระริน	คือ ริน ริน หมายถึง ไหลไม่ขาดสาย
ระเรื้อย	คือ เรื้อย เรื้อย หมายถึง ช้าๆ
ระลอก	คลื่นขนาดเล็ก โรคชนิดหนึ่งพองเป็นหัวเล็ก ๆ คล้ายฝี
ระหง	สูง
รับขวัญ	ปลอบ
ราชฐาน	หลักแหล่งที่อยู่ของพระเจ้าแผ่นดิน
ราชมนเทียร	เรือนหลวง
รำแต่้	รำอย่างเต็มที่
รำป้อ	รำกรีกกราย
รุกขเทวา	เทวดาประจำต้นไม้
รู้จักมักจี่	รู้จักคุ้นเคย
รู้ภาษา	เข้าใจ รู้เรื่อง
เร่งเร้า	เคื่อนให้เร็วขึ้น เร่งรีบ
เร่งร้อน	ร้อนรน กระวนกระวาย
เรือสำเภา	เรือใช้แล่นในทะเล ใช้ผ้าซึ่งเป็นใบเพื่อให้เรือ แล่น
เรือกสวน	ที่สวน
เรือนพล	ที่อยู่ของทหาร

ด

ลงแขก	ช่วยกันทำงานใหญ่ ๆ ใดๆ ใดๆ ใดๆ หนึ่ง เช่น ลงแขกเกี่ยวข้าว
ลงทุน ต้นทุน	ออกเงินไปก่อนเพื่อหากำไร
ถั่วพัน	มากสุดที่จะกล่าวได้ว่ามากเท่าไร
ถั่วทาน	ห้วงน้ำ
ถั่วทาง	ช่องทาง
ถั่วบ้าน	ชาวบ้านที่อยู่ในความปกครองของกำนันหรือ ผู้ใหญ่บ้าน
ดูศิษย์ดูหา	ผู้ที่ยอมคว่ำรับฟังคำสั่งสอน

ว

วอดวาย	ไม่เหลืออยู่เลย คาย
วางเขื่อง	วางโต แสดงท่าทางว่าตนเป็นคนสำคัญ
วายนปราณ	คาย
ว่ายนน้ำป้อนแป้น	ว่ายนน้ำไม่เก่ง
วิจารณ์	นึกคิด พิจารณา คิชม
วินิจฉัย	ตัดสิน พิจารณา ไตร่ตรอง ไคร่ครวญ
วิพากษ์วิจารณ์	พูดและแสดงความคิดเห็นคิชมอย่างมีเหตุผล
วิศวกร (วิด - สะ - วะ - กอน)	ผู้ทำงานเกี่ยวกับเครื่องจักรกลและงานก่อสร้าง เช่น วิศวกรไฟฟ้า วิศวกรโยธา
แวววาว	มีแสงกลอกกถึงอยู่ข้างใน

ศ

ศตวรรษ (สะ - ตะ - วัต)
ศุภฤกษ์ (สุบ - พะ - เริก)
โศกาลัย

ร้อยปี
เวลาอันเป็นมงคล ฤกษ์ดี
ร้องไห้สะอึกสะอื้น

ส

สนอง
สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยา
สมบูรณูปนุสุข
สมประดี
สมุทรไท (สะ - หมุด - ไท)
สรวลเสเฮฮา
ส่วนพระองค์
สองหัวดีกว่าหัวเดียว
สัตว์โลก
สัปหงก (สับ - ปะ - หงก)
สัพเพเหระ
สาคร
สาชล
สารททุกข์สุกดิบ
สำมะเลเทเมา
สำรับกับก้อน
สิ้นไร่ไม้ดอก

สิ้นลาวตสิ้นลาย
สุมทุมพุ่มไม้

ตอบแทน
ตำแหน่งของข้าราชการที่มีเชื้อเจ้าสมัยก่อน
กินก็อยู่ดี
ความรู้สึกตัว
มหาสมุทรใหญ่
หัวเราะอย่างสนุกสนาน
ส่วนตัว (ใช้เฉพาะพระเจ้าแผ่นดิน)
คิดสองคนดีกว่าคิดคนเดียว
สิ่งมีชีวิตทุกชีวิตที่เกิดขึ้นในโลกรวมทั้งมนุษย์
อาการของคนที่นั่งหลับ
ไม่เป็นชิ้นเป็นอัน เรื่องไม่สำคัญ
ทะเล แม่น้ำ
แม่น้ำ ทะเล มาจากคำว่า สายชล
เรื่องราวความเป็นอยู่ ความทุกข์ความสุขของชีวิต
ประพาศิคนเหลวไหล
จัดอาหารเป็นชุกหรือเป็นวงเพื่อเลี้ยงคน
ไม่มีทรัพย์สมบัติคิดตัว ชักสนจนทรัพย์ แม้แต่
เส้นตอกก็ไม่มี
หมกผีมือ
ที่ซึ่งปกคลุมด้วยต้นไม้หรือเถาวัลย์

สุริย์ฉาย

เสแสร้าง

เสด็จพระราชดำเนิน

เสนา

เสนาะ (สะ - เหนาะ)

เสียงอ่อย ๆ

เลือกสลด (เลือก - สะ - หลน)

ใส่ไคล้

หงุดหงิด

หน่อหนาด

หน่อไม้ฝรั่ง

หนังสือที่ระลึก

หนังสือพิมพ์ประจำห้อง

หน้าเนื้อใจเสือ

หน้าม้อย

หน้ามืดตาตาย

หม่อมเจ้า

หลาก

หอก

หัวปี

หูก

แสงอาทิตย์

แก่งท่า

ไป

ทหาร คนรับใช้

ไพเราะ

เสียงเบา ๆ

กินร่นเพื่อให้ชีวิตรอก

แก่งท่าเป็นไม่รู้เรื่อง

ห

โกรธง่าย

ลูก

พืชชนิดหนึ่งที่ไต่พันธุ้จากต่างประเทศ

หนังสือที่จัดทำขึ้นเพื่อให้ระลึกถึง

หนังสือพิมพ์ที่นักเรียนจัดทำขึ้นโดยรวบรวมเรื่อง

เขียนต่าง ๆ ของนักเรียนในชั้น แล้วเย็บเป็นเล่ม

หรือทำเป็นแผ่น ๆ ทิคที่ป้ายก็ไค้

ท่าทางใจค้แต่จิตใจคุร้าย

สีหน้าสลดลงแสดงความคิดหวัง

อาการของคนเป็นลม

ตำแหน่งของผู้ที่มีเชื้อเจ้า

มากผิดปรกติ แปลกใจ

เครื่องมือใช้ในการต่อสู้ ทำควยเหล็ก มีค้ำมยาว

ใช้ฟุง

ลูกคนโต

เครื่องทอผ้า

เห็นกงจักรเป็นดอกบัว
เห็นดเหน้อยเมื่อยล้า
เหมาะเหม็ง
เหยียดหยาม
โหน

เห็นผิดเป็นชอบ
อ่อนเพลียเนื่องจากทำงานหนัก
เหมาะเจาะ แม่นยำ
ดูถูก
เหนียวห้อย

อ

อภิวัตน์
อยู่รอดปลอดภัย
อริ
อลวน (อน · ละ · วณ)
อสุรี (อะ · สุ · รี)
อหังการ
อัญชลี
อันตรธาน (อัน · ตะ · ระ · ทาน)
อาณาเขต
อายุขัย
อาวุโส
อาสัจ
อิมหิมิพิมัน
อุณหนาฝ่ากั้ง
เอรีดอรรอย (อะ · เหรีด · อะ ·
หรรอย)

กราบไหว้
อยู่ต่อไปได้อย่างพินัย
ศักรู
วุ่นวาย สับสน
ยักษ์
ถือคัว ทะนงคัว
การไหว้
หายไป
ขอบเขตของเนื้อที่
ช่วงเวลาตั้งแต่เกิดจนตาย
ผู้มีอายุมากกว่า
ตาย
กินอิมเต็มทีและกินอย่างอรรอย
มีพวกพ้องมาก อุณหภูมิที่มีคนมาก
อรรอยมาก
พุกทักทายคัวยคิ

โอภาปราศรัย

คำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ

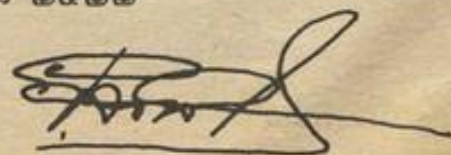
ที่ วก ๑๓๕/๒๕๒๒

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช ๒๕๒๑ แล้วนั้น เพื่อให้สื่อการเรียนต่างๆ สอดคล้องกับหลักสูตรดังกล่าว จึงแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำหนังสือเรียนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ดังมีรายนามต่อไปนี้

๑. นายสมาน แสงมลิ	ที่ปรึกษา
๒. นายเอกวิทย์ ณ ถलग	ที่ปรึกษา
๓. นายสวัสดิ์ จงกล	ที่ปรึกษา
๔. นางวัลลีย์ ปราสาททองโอสถ	ที่ปรึกษา
๕. นายสมพงษ์ พละสุรย์	ที่ปรึกษา
๖. นางสาวสมพร จารุณัฏ	ที่ปรึกษา
๗. นางสาวกฤษณา สิ้นไชย	ที่ปรึกษา
๘. นางรัชณี ศรีไพรวรรณ	ประธานกรรมการ
๙. นายสุเจตน์ อิงกะสุวณิชย์	กรรมการ
๑๐. นางสาวจินตนา ไบกาชูย์	กรรมการ
๑๑. นายสมาน บุญถัน	กรรมการ
๑๒. นางนิตยา จรูญผลฐิติ	กรรมการ
๑๓. นางสุชาดา วัชวุฒิ	กรรมการและเลขานุการ
๑๔. นางสาววันเพ็ญ พงษ์จินดา	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
๑๕. นางสาวพูนศรี อัมประไพ	กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

สั่ง ณ วันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๒๒

(นายรังสฤษดิ์ เชาวนศิริ)
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

รายชื่อหนังสือเรียนสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ ของ
กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดให้ใช้ในโรงเรียน ตามคำสั่ง
กระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก ๓๘/๒๕๓๑ ลงวันที่ ๑๘ มกราคม
๒๕๓๑ และจัดพิมพ์จำหน่ายโดยองค์การค้ำของคุรุสภา

๑. หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๑
๒. หนังสือเรียนภาษาไทย เล่ม ๒
๓. แบบฝึกหัดภาษาไทย
๔. หนังสือเรียนคณิตศาสตร์
๕. หนังสือเรียนสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต
๖. หนังสือเรียน ENGLISH IS FUN BOOK 1
๗. หนังสือเรียน ENGLISH IS FUN BOOK 2

01125010015

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
กรุงเทพฯ ๑๖๖๖๕๖ ผู้พิมพ์และจัดพิมพ์

๓๖๐๐๒๕๓ (๑)